

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1984

Η ΝΟΥΒΕΛΑ ΤΟΥ «Ε.Ε.Σ.Ν.»

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΟΡΑ

Του Α. ΜΑΝΖΙ

Μετάφραση
ΖΗΣΙΜΟΥ ΒΙΡΒΙΛΛΗ

4

καλύβα καινούργιος σαματάς.

Μετά από λίγες βδομάδες, οι τρεις φίλοι άφησαν την κατοικία τους και κατέβαιναν τό ποτάμι μαζί με άλλους άρσενικούς, ενώ τὰ μικρά τούς χαιρετούσαν χτυπώντας τις ουρές τους στό νερό και οι θηλυκές τούς εύχόνταν «καλή έποχή».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Η τρίτη χρυσή έποχή, από τότε πού ή άποικία είχε εγκατασταθεί στό ποτάμι κοντά στόν καταρράκτη, είχε φτάσει. Τά τρακόσια άτομα, πού πρίν τρία χρόνια είχαν στήσει την κατοικία τους σέ κείνη τή θέση, ήταν τώρα καμιά πεντακοσαριά.

Τά νέα καστοράκια τόν έρχόμενο Όκτώβρη θά έφευγαν γιά νά σχηματίσουν μιά νέα άποικία.

Ο Γκρόγκ άνέβαινε ξανά τό ποτάμι. Πέρασε τόν καταρράκτη και τραβούσε κατά κεί πού κάποτε είχε πέσει πληγωμένος ό "Ελ, ό άγριέλαφος.

Ο "Ελ έρχόταν κάθε χρόνο και τόν έβρισκε, και όσην ώρα κολυμπούσαν στό ποτάμι τού διηγόταν τή ζωή τού δάσους.

Ο Λούγκ ό σκίουρος έχει πέντε μικρά. Ο Χούγκ ό λύκος χωρίστηκε άπ' τήν άγέλη του. Μερικοί άπ' τό κοπάδι τού Βέλ, τού άγριάλογου, πιάστηκαν άπ' τούς άνθρώπους...

Ο Γκρόγκ τόν άκουγε διασκεδάζοντας, έπειτα ό "Ελ έφευγε, γιά νά ξαναγυρίσει μετά από μερικές έβδομάδες.

Κι αυτή τή φορά συναντήθηκαν πάλι.

Γκρόγκ, φώναξε ό "Ελ, ό άγριέλαφος, άργησες φέτος.

Αλλά ό κάστορας έμεινε νά τόν βλέπει έκστατικός.

Τί τὰ έκανες "Ελ; τόν ρώτησε.

Πέρασε ή τρίτη μου άνοιξη, Γκρόγκ. Από τώρα θά μου πέφτουν κάθε χρόνο γιά νά φυτρώνουν πίο όμορφα. Κοίταξε! - και χαμήλωσε τό κεφάλι. Δέν βλέπεις τίποτα; Φυτρώνουν πάλι. Τό φεγγάρι πού μάς

(Συνέχεια στή σελ. 34)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Αλκιθιάδου 4 - Τηλ. 88.32.351

Α Περίοδος 1924 - 1941

Β' Περίοδος - Έτος 406 - Άρ. τεύχους 4
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1984

Έπιτροπή Συντάξεως τού περιοδικού
ΑΛΕΞ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗΣ, ΜΙΧ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΒΛΑΧΟΣ, ΔΗΜ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΣ

Υπεύθυνος συντάξεως
Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ
(Δημ. Μπισκίνη 57 - 59, Ζωγράφου)

Υπεύθυνος εκδόσεως
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ
(Αχαρνών 278 - Αθήνα)

Υπεύθυνος τυπογραφείου
Γ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ
(Λεοντίου 23 - Αθήνα Τ.Τ. 405)

Στήν αλληλογραφία σας με τό περιοδικό μας πρέπει να σημειώνετε μαζί με τη διεύθυνση: Αλκιθιάδου 4 - Αθήνα τον κωδικό: 104 39

Τιμή φύλλου δρχ. 20
Έτήσια συνδρομή
Έστω. δρχ. 160
Έξωτ. £ 3 ή \$10

Εμβάσματα - συνεργασίες
Ε.Ε.Σ.Ν.
Αλκιθιάδου 4, Αθήνα

Εξώφυλλο:
Η Γέννηση
και ό Κύριος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Η νουβέλα τού «Ε.Ε.Σ.Ν.»	2
Άρθρο Γεν. Γραμματέα Έφορίας Ε.Ε.Σ.Ν.	4
Ένα εύχάριστο όνειρο (διήγημα)	6
Οι καλικάντζαροι έρχονται πάλι	7
Οι γιορτές τού Δωδεκαημέρου	9
Προφήτης Δανιήλ και Χριστούγεννα	11
Όρες ξενοιασιάς και άνάπαυλας	13
Στούς άγέρωχους βράχους τών Μετεώρων	14
Ελάτε νά παίξουμε	16
Παραμύθι τής Σενεγάλης	17
Ο Άντερσεν και τὰ παραμύθια του	20
Ο Άγγελος Σικελιανός διηγείται ένα άνέκδοτο από τή μαθητική του ζωή	23
Έθιμα τού Δεκεμβρίου	24
Σύναξη «Ευγένιος ό Αιτωλός και ή έποχή του»	25
Ερυθροσταυρικά Νέα	27
Έθελουργία - «Έθελοντισμός»	30
Τό παιδικό παραστράτημα και ή έγκληματικότητα τών νέων	31
Φωτορεπορτάζ	36

CONTENTS

	Page
Our Novel	2
Article by the Secr. Gen. of the G.R.C.Y.	4
A Christmas narrative	6
Christmastide sprites	7
Twelve holidays	9
Prophet Daniel and Christmas	11
Times without care	13
On the rocks of Meteora	14
Games	16
A fable from Senegal	17
Hans Christian Andersen	20
An anecdote from the school days of Angelos Sicelianos	23
December's customs	24
A congress on St Eugenios from Altolia	25
Red Cross News	27
Caractère Benevole	30
Children's criminality	31
Our photoes	36

Χρόνια Πολλά ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΧΡΟΝΙΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

Τού κ. ΔΗΜ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΥ
Επίτ. Έπόπτη Δημοτικής Έκ αιδεύσεως
Γεν. Γραμματέα Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν.

«Ανοίχτε οι πόρτες, ήρθαμε. Τά χέρια δώστε, ή καρδιά κι ή φαντασία κι ό νοūs. Θριάμβου ύψώστε αλάλασμα ως τ' αστέρια, σās φέρνουμε καινούργιους ούρανοūs».
(Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ)

Μιά γλυκύτατη νοσταλγία μās κυριεύει, κάθε χρόνο, όταν φθάνουν οι άγιες, μεγάλες και χρονιάρες μέρες. Η ανθρώπινη μορφή, σμιλεμένη απ' τις δοκιμασίες της ζωής και τή φθορά του χρόνου, αλλάζει και ή ψυχή σκιρτά από συγκίνηση κι εύτυχία. Μιά δύναμη ζωής έρχεται στη γή, για να συνεχίσει τήν αιώνια πάλη με τό γερασμένο κόσμο και τό θάνατο.

Τό θείο Βρέφος, φώς, έλπίδα και λύτρωση, γεννιέται μέσα στη ζοφερή νύχτα στους φοβερούς πάγους και στά πολλά χιόνια, για να χαρίσει στην ανθρωπότητα τόν αιώνιο θρόνο της αγάπης της ειρήνης και της αλήθειας.

Κατεβαίνει απ' τόν ύψιστο θρόνο της παντοδυναμίας Του, για να ένώσει, με τήν πάμφωτη κλίμακα, τό ταπεινό Σπήλαιο της Βηθλεέμ με τά ούράνια.

Οι φτωχοί ποιμένες και οι εύλαβικοί Μάγοι, έκθαμβοι απ' τό μυστήριο της θείας εύδοκίας, γίνονται οι μεγάλωφωνοι κήρυκες της νέας κοσμογονίας και ξεναφέρνουν στις ψυχές μας ολόκληρο τό πανάχραντο μεγαλείο του Χριστιανισμού.

Οι άγιες αυτές μέρες, γιορτές μνήμης και περισυλλογής, μās πλημμυρίζουν μ' έντονη συναισθηματικότητα και νοσταλγία τών παιδικών μας χρόνων. Ένα ισχυρό συναίσθημα, σύνθετο και απροσδιόριστο, γεμίζει ολόκληρο τόν ψυχικό κόσμο μας και, πιστοί στο χρέος της καρδιάς μας, γυρίζουμε στά περασμένα, στις πηγές τών δακρύων και τών πόνων μας, νοιώθοντας άμετρη συγκίνηση και απολύτρωση. Ξενητεμένοι, πολλά χρόνια, επιθυμούμε να ξαναβρεθούμε στην ιδιαίτερη πατρίδα μας, με τή μεγάλη ψυχή και τήν ωραία φυσιογνωμία, με τό εύρύτερο στρώμα επιζήσεων τών αξιών της, τό φορέα της μοίρας του καθενός μας, ζωντανεύοντας μέσα μας ένα ωραίο παρελθόν.

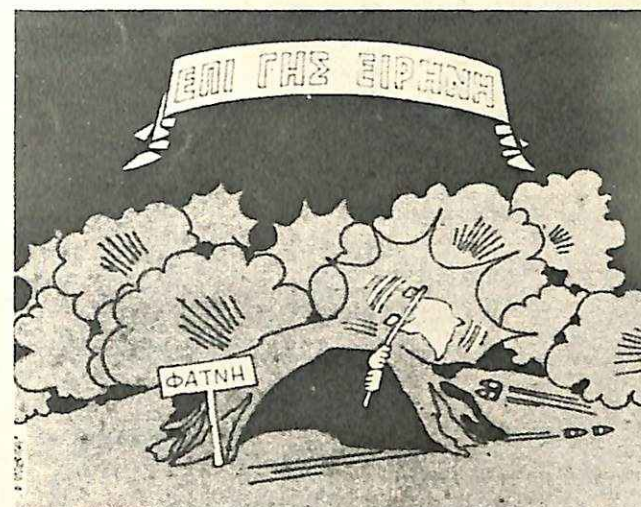
Οι θείες αυτές μέρες μοσχοβολούν από εύλογημέ-

νες αναμνήσεις. Μέρες γαλάζιες, γεμάτες άσπρα και λαμπερά σύννεφα, σάν εκείνη τή φωτεινή νεφέλη, που τύλιξε τόν Κύριο στην κορυφή του βουνού. Μένουν βαθειά χαραγμένες στά βάθη της ψυχής μας και ξαναγυρίζουν, με τά αιώνια φτερά τους, στο νοū μας, ένω άκούεται να κρούει ένας υπέροχος άρμονικός ήχος, που αναδίνουν οι ψυχικές χορδές. Αφσαν μέσα μας τό μεγαλύτερο απόθεμα ψυχικών εξάρσεων και υπέροχης μαγείας.

Κρίσιμες και κοσμογονικές είναι οι σημερινές έποχές. Ορμητικοί γίνονται οι άνεμοι της ύλοφροσύνης. Νέοι κοινωνικοί και πολιτιστικοί όροι διαμορφώνονται, νέα πνευματικά και κοινωνικά ρεύματα έκδηλώνονται και βαθειές μεταβολές επέρχονται στην ανθρώπινη ζωή. Προβληματική είναι σήμερα ή ζωή μας, ανάμεσα σ' άγωνίες και θλίψεις, στεναγμούς και πόνους, δοκιμασίες και άχαριστίες. Οφείλουμε ν' άντικρύσουμε τήν πραγματικότητα, καταλύοντας τήν ύλη και δοκιμάζοντας τόν έαυτό μας, για ν' ανακαλύψουμε τόν αληθινό άνθρωπο, τή γνήσια εικόνα του Θεού, ώστε όλα να πάρουν νόημα, πίστη και χάρη. Η αιώνια έλληνική ψυχή διέτρεξε, στη διαδρομή τών αιώνων, τά πελάγη και τούς ωκεανούς τά σκοτάδια και τις έρημιές, για να παρουσιάσει τή δύναμη της ζωής, που περικλείει ό νόμος της αγάπης. Οι Χριστιανικοί Ναοί του Έλληνικού Σχολείου έχειραγωγήσαν τόν άνθρωπο και όδήγησαν τήν ψυχή του στους δρόμους της ζωής και της αλήθειας, για να κρούσει τις πύλες του Θεού και ν' άκούσει τις άρμονίες τών Αγγέλων. Η κρισιμότητα τών καιρών μας επιβάλλει τό ιερό χρέος να διανοίξουμε τούς μελλοντικούς δρόμους της νέας γενιάς, φωτίζοντάς τους με τό φώς της χριστιανικής αλήθειας. Στά Έλληνόπουλα άνήκει τό μέλλον μιάς έαρινής τάντα Φυλής, με τόν όρθρο της δημιουργικότητας και τά φτερά της φαντασίας.

Η Γέννηση του Θείου Βρέφους είναι μιά νέα έλπίδα για τό Χριστιανισμό και μιά απολύτρωση για ολόκληρη τήν ανθρωπότητα. Σημαίνει τήν αρχή μιάς νέας ζωής κι ενός καινούργιου κόσμου, που δημιουργείται ζωντανός και όμορφος, ήθικός και ιδανικός, αιώνιος και

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 1984. Οι ΈΑθηναίοι γελοιογράφοι, ό καθενας με τόν τρόπο του μās μεταφέρουν τήν απόγνωση του σύγχρονου κόσμου. Ας εύχηθούμε να βασιλέψει πραγματικά «επί γής ειρήνη» στον ταραγμένο πλανήτη μας και να διαλυθούν στο νέο χρόνο όλα τά νέφη.

άφθαρτος. Κάθε βρέφος, που γεννιέται, σέ ταπεινό καλύβι ή σέ άρχοντικό παλάτι, ανανεώνει τή ζωή και υπόσχεται εύτυχία στο βασανισμένο άνθρωπο. Κάθε παιδί συγκινείται απ' τή Γέννηση, γιατί βρίσκεται πιό κοντά στο μυστήριό της. Γι' αυτό, οι μεγάλες αυτές μέρες δонουν πραγματικά τήν ψυχή του παιδιού, με τις όπτασιές και τις προσδοκίες, τις συγκινήσεις και τά ωραία φτερουγίσματα της.

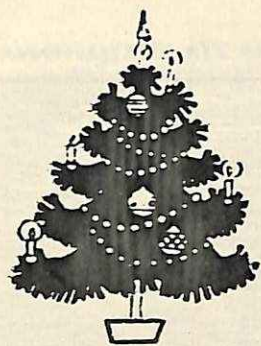
Οι χρονιάρες αυτές μέρες είναι γιορτές της καρδιάς και τών παιδιών. Απ' τήν παιδική ήλικία μας έρχεται ή γιορταστική συγκίνηση. Στά παιδικά χρόνια μας γυρίζουμε νοσταλγικά, τότε που νοιώθουμε μιά εύλογη μένη δύναμη να μās οδηγεί στη δημιουργία. Μπροστά μας ζωντανεύουν πάντα ή εκκλησία και ή καμπάνα, μ' όλες τις συγκινητικές έκδηλώσεις μιάς μακρινής έποχής.

Τό ύψηλό και θείο νόημα αυτών τών ήμερών πρέπει να μεταδώσουμε στά Έλληνόπουλα, με τό υπερκό-

σμιο κάλλος και τήν υπερούσια δύναμη, που ανανεώνουν τή ζωή και τόν πνευματικό παλμό του Έθνους. Να νιώσουν τή γιορταστική ιερότητα και να συγκινηθούν απ' τήν αστραφτερή λαμπρότητα του θείου άστρου. Να γεμίσουν τις μέρες αυτές απ' τήν ούσια της ήλικίας τους. Να έξαρθούν και να πιστέψουν. Έτσι, θα κρατήσουν μέσα τους, με βαθειά έννοια τήν παιδιάτικη ψυχή, που θα είναι ό καρπός της άγνότητας, ή δικαίωση και ή παρηγοριά σ' όλη τή ζωή τους, όταν θα σηκώσουν τό σταυρό τών πόνων, που άφθονα δωρίζει ή βιοπάλη.

«Ό,τι έχεις μέσα σου παιδιάτικο σά θησαυρό να τό φυλάξεις, τούς λογισμούς, τούς πόθους σου άλλαξε μ' αυτό ποτέ να μην τ' αλλάξεις. Όποτε της ζωής τά ψεύτικα κι άσχημα σφίγγουν τήν καρδιά σου, μέσ' ό,τι φύλαξες παιδιάτικο θα βρίσκεις τήν παρηγοριά σου».

Ένα εύχаристо όνειρο

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ
ΔΙΗΓΗΜΑ

Τά κούτσουρα τριζοβολούν στο άναμμένο τζάκι. Οι φλόγες χορεύουν τον παράξενο χορό τους πάνω από το σωρό των ξύλων και μοιάζουν σαν ξωτικά μανιασμένα, καθώς αλλάζουν σχήμα και μέγεθος, ανάλογα με τη δύναμη των ξύλων. Είναι μία ζωντανή ανθοδέσμη από ματωμένες άνεμνες τό μπουκέτο αυτό των φλογών, μέσα στο γραφικό άνωδοχείο του τζακιού.

Καθισμένος μπροστά σ' αυτό τό πανηγύρι της φωτιάς μόνος, μέ ένα βιβλίο στο χέρι-οι άλλοι έχουν από ώρα αποσυρθεί για ύπνο-διαβάζω την ιστορία του Ροβινσώνα Κρούσου, που μ' έντυπωσιάζει.

Ξαφνικά μία λάμψη φωτίζει τό δωμάτιο, μία λάμψη που μπαίνει από τό κρύσταλλο του παράθυρου. Κοιτάζω έκστατικός τό μαγικό αυτό φώς, που μοιάζει σαν άπαλό κύμα άόρατης γαλήνης. Οι άκτίνες του οδηγούν τη ματιά μου σ' ένα λαμπερό άστρο, διαφορετικό από τις χιλιάδες άλλα άστέρια, που είναι καρφωμένα στο θόλο τ' ουρανού. Έχει κάτι τό μαγικό τό άστέρι αυτό, κάτι τό έντυπωσιακό, τό έξώκοσμο. Η λάμψη του μοιάζει σαν κάλεσμα. Μέσα μου νοιώθω μία παρόρμηση, μία δύναμη άκαθόριστη νά μέ σπρώχνει έξω από τό σπίτι. Μία φωνή άπόκοσμη ήχει παράξενα στ' αυτιά μου:

— Ακολουθήσε τό άστέρι!

Βγαίνω στο δρόμο. Η ματιά μου μένει πάντα καρφωμένη στο μαγικό άστέρι. Τά βήματά μου μέ οδηγούν εκεί, που δείχνει τό φώς του. Είναι μία σπηλιά έξω από την πόλη. Μία σπηλιά στάβλος. Πλησιάζω. Τώρα βλέπω τό άστέρι νά κατεβαίνει από τόν ουρανό και νά μένει καρφωμένο πάνω από την είσοδο της σπηλιάς. Στο έσωτερικό της υπάρχει ένα παχνί. Αλλά, τί παράξενο! Στο παχνί ένα μωρό, τυλιγμένο μέ

προβίες, δέχεται τη ζεστασιά από τό χνώτο των βοδιών. Είναι ένα μωρό παράξενο. Τό χαμόγελό του μοιάζει σαν τριαντάφυλλο. Είναι ή ίδια ή εύτυχία και ή καλοσύνη προσωποποιημένες. Γύρω από τό μέτωπό του αστράφτει ένα φωτεινό στεφάνι. Παρέκει μερικοί βοσκοί προσκυνούν τό βρέφος. Μία γυναίκα, καθισμένη στο πλάι της φάτνης, χαμογελά μέ χαμόγελο θείο. Στο πρόσωπό της καθρεφτίζονται ή σεμνότητα και ή εύτυχία.

Ακούονται ψαλμωδίες. Σηκώνω τό βλέμμα κατά τόν ουρανό. Ω! τί πανόραμα θείο! Μία φωτεινή σκάλα ένώνει τη σπηλιά μέ τόν ουρανό. Χρυσόμαλλα άγγελούδια άνεβοκατεβαίνουν στη σκάλα αυτή, ψέλνοντας μελωδικούς ύμνους. Δέ χορταίνω νά βλέπω. Τι πρωτόγνωρα πράγματα αυτά, Θεέ μου!

Τούς ρεμβασμούς μου σταματά γρήγορο ποδοβολητό. Γυρίζω και βλέπω τρεις παράξενους ανθρώπους μέ στολές έντυπωσιακές, νά σταματούν μέ τις καμήλες τους μπρός στη σπηλιά. Κατεβαίνουν από τά ζώα και μπαίνουν στο έσωτερικό της εύλαβικά, κρατώντας στα χέρια τους δώρα. Προχωρούν, γονατίζουν μπροστά στη φάτνη, προσκυνούν τό βρέφος και του προσφέρουν τά δώρα.

Απότομα τό μυαλό μου φωτίζεται.

— Χριστούλη μου, ξεφωνίζω. Σε γνώρισα. Σ' είσαι, που γεννήθηκες άπόψε στη φάτνη της Βηθλεέμ.

Και κάνω νά γονατίσω. Τό χτύπημα όμως του κεφαλιού μου στο τζάκι μέ ξύπνησε. Δέν ήταν παρά ένα όνειρο όσα είδα. Ένα άληθινό, χριστουγεννιάτικο όνειρο.

ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΚΑΡΑΓΥΡΗΣ

Δάσκαλος 54ου Δημ. Σχολείου Αθηνών.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΡΥΛΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

Οί καλικάντζαροι έρχονται πάλι

Πρίν προχωρήσω στο βίο και την πολιτεία τους, άς δούμε τά όνόματά τους στα διάφορα μέρη της Ελλάδας: Καλικάντζαροι, κοινά, και Καλιτσάγκαροι στην Τήνο και άλλου. Λυκοκάντζαροι στην Αρκαδία και τη Μεσσηνία, Λυκοτσάγκαροι άλλου. Ρογκατσάρια στη Μακεδονία, Πλανήταροι στην Κύπρο, Κάηδες (άπό τόν Κάιν της Γραφής, και για τη μαυρίλα τους βλ. παρακάτω) στη Σύμη. Καλιοντζήδες στο Ζαγόρι της Ηπείρου, Κακανθρωπίσματα στη Σάμο, Παγανά άλλου, Παρωρίτες στην Ηπειρο, Νυχτοπαρωρίτες στην Τήνο πάλι, Τσιλκρωτά στη Μάνη, αλλά και Καλλιπούδηδες στη Σάμο και Χρυσασφεντάδοι στον Πόντο, για καλόπιασμα...

Ο χώρος αυτός δέν επιτρέπει επέκταση σ' έτυμολογίες των ονομάτων τους, που μερικά είναι αυτονόητα όμως, κι άλλα πονοκεφάλιαζαν γλωσσολόγους και λαογράφους. Όσο για την υπόστασή τους, άλλοι τούς θεωρούν προερχόμενους από κακούς ανθρώπους βρικολακισμένους ή από παιδιά γεννημένα τέτοιες μέρες, πεθαμένα βέβαια πιά (τά «γιιορτοπιάσματα»), ενώ οί πολλοί τούς θεωρούν ειδικά δαιμόνια που άνεβαίνουν από τά κατάβαθα της γής στον κόσμο, για νά πειράξουν και νά βασανίσουν τούς ανθρώπους.

Όλοι πάντως συμφωνούν στην παροιμιώδη άσκήμια και δυσμορφία τους. Τούς φαντάζονται ψηλούς, μαύρους, μαλλιαρούς, μέ μακριά κι άχτένιστα μαλλιά χυμένα στις πλάτες τους, μέ κόκκινα μάτια ή μονομάτηδες, μέ δόντια κάπρου, νύχια μακριά και γαμψά, κουτσούς ή μονοπόδαρους ή τετράποδους ή τραγοπόδαρους, μέ χέρια μαϊμούς...

Όλο τό χρόνο, κρυμμένοι στα κατάβαθα της γής, πελεκοούν ή ροκανίζουν νά κόψουν μέ τά δόντια τους τό δέντρο ή τούς στύλους που τη στηρίζουν. Κι όταν φτάσει ή στιγμή νά τελειώσουν τό έργο τους, από φόβο μή καταπλακωθούν κι οί ίδιοι, άνεβαίνουν στην επιφάνεια, όπου επιδίδονται στο νά ένοχλούν και νά σκοτώνουν ακόμα τούς ανθρώπους που θά συναντήσουν στο δρόμο τους ή και μέσα στα σπίτια, όπου τρυπώνουν, τις νυχτερινές ώρες πάντα.

Κρυμμένοι σ' άπόμερες σπηλιές την ήμέρα, τρέφονται μ' ένα σωρό σιχαμερά ζώα και ζωύφια, όπως φίδια, σαύρες, βατράχια, γάτες, μύγες, και τό βράδυ ξεχύνονται τις πολιτείες και τά χωριά.

Αμα σέ βρουνε στο δρόμο τους, και μάλιστα ενώ μιλάς και σφυρίζεις, σ' άρπάζουν πάνω στους ώμους τους και σου υποβάλλουν διάφορες έρωτήσεις. Πρίν από την τρίτη έρώτηση είναι επικίνδυνο νά τούς άπαντήσεις, γιατί θά χάσεις τη μιλιά σου! Αν άπαντώντας δέν τούς ικανοποιήσεις, σέ πνίγουν μέ τά χέρια τους σφιγγοντάς σου τό λαιμό ή σέ ρίχνουν σέ κανένα πηγάδι. Άλλοτε πάλι σέ στρώνουν σ' ένα τρελό χορό από γκρεμνά, στα όποια σέ τσακίζουν. Για νά προφυλαχτείς, πρέπει νά γυρίζεις κρατώντας έναν άναμμένο δαυλό.

Πολλές φορές όμως την παθαίνεις χωρίς νά τό

καταλάβεις, γιατί σου παρουσιάζονται μέ διάφορα παραπλανητικά σχήματα. Οί Κύπριοι π.χ. πιστεύουν ότι κάποια βραδιά, εκεί που πάζ ησυχος, βλέπεις ένα μεγάλο κουβάρι μάλλινη κλωστή πεταμένο στο δρόμο. Και ποιός δέ θά σκυβε νά τό πιάσει; Έπιχειρείς λοιπόν και σύ νά κάμεις τό ίδιο, κι εκείνο τότε κυλάει σαν άπό κάποια μαγική δύναμη, τρέχει μόνο του και φεύγει. Ξαφνικά γίνεται γαΐδαρος ή γκαμήλα. Γελίεσαι, τό καθάλλικεύεις, μά τότε καλπάζει εκείνο και σέ γκρεμίζει πρίν καλά καλά τό καταλάβεις.

Τρόποι προφύλαξης είναι νά μήν πλένουν αυτές τις μέρες, νά μή χύνουν τά νερά και τις στάχτες στο δρόμο. Ο σεβασμός του νερού και της φωτιάς έχει σχέση μέ τη γιορτή των Φώτων, που μέ τό φώς του βαπτισμένου Χριστού και τό άγιασμα του νερού του Ιορδάνη διώχνει τούς Καλικάντζαρους.

Όμως, καθώς είπαμε, τό κακό μπορεί νά σέ βρεί και μέσα στο σπίτι σου: οί Καλικάντζαροι συνηθίζουν νά κατεβαίνουν από τις καμινάδες αν δέν βρουν άνοιχτή πόρτα, παράθυρο ή άλλο πέραςμα. Άλλοίμονο τότε σ' ό,τι βρεθεί μπροστά τους! Μαγαρίζουν τό νερό, τό λάδι, τά φαγητά, τά πάντα.

Υπάρχουν παρ' όλ' αυτά μέσα για νά προφυλαχτείς κι εδώ: αν έχεις άναμμένο τό τζάκι και κάψεις ένα παλιοτσάρουχο π.χ. Μ' όλη τους τη θρωμιά, ή τσάκινα τούς τρελλαίνει! Αν σταυρώσεις επίσης μ' άγιασμό τις πόρτες, τά παράθυρα και τά τρόφιμα, την κούνια του μωρού ακόμα, και τά ίδια τά μωρά. Έπειδή δέ φοβούνται πολύ τ' άγκάθια, μπορείς νά θάλεις φρύγανα ή άλλα άγκαθωτά φυτά σ' όλα τ' άνοιγματα του σπιτιού. Μπορείς ακόμα νά τοποθετήσεις ένα μαυρομάνικο μαχαίρι στο τζάκι ή ένα κόκκινο πίσω από την πόρτα, έπειδή έχουν μανία νά μετρούν τις τρύπες! Όσπου νά τις μετρήσουν όμως, κράζουν οί πετεινοί, και μάλιστα ο μαύρος, και τότε όπου φύγει φύγει!

Η νοικοκυρά επίσης μπορεί νά τούς καλοπιάσει προσφέροντάς τους τηγανίτες ή λουκάνικα και γενικά χοιρινό κρέας, που τ' αγαπούν πολύ, και τό ζητιανεύουν σά μικρά παιδιά...

Η βασιλεία τους όμως τελειώνει την ήμέρα των Φώτων, καθώς είπαμε, μέ τ' άγιασμα των νερών από την έκκλησία. Μόλις νιώσουν την άγιαστούρα του παπα στα σπίτια, λένε μεταξύ τους σπρώχνοντας ο ένας τόν άλλον τρομοκρατημένοι:

Φύγετε, νά φύγομε, / γιατί έφτασε ο παπάς
μέ την άγιαστούρα του / και μέ τη βρεχτούρα του
κι ή παπαδιά μέ τό θερμό / και μέ τόν άγιασμό.
Μας έβρεξαν, μας άγιασαν / και μας έξεμάσαν...

Ο μεγάλος μας λαογράφος Νικόλαος Πολίτης έρμηνεύει τις δοξασίες αυτές ως ζωηρή άνάμνηση μιας σειράς τρελών έορτών, των Σατουρναλίων, που γιορτάζονταν από τούς αρχαίους Ρωμαίους αυτές τις μέρες πρós τιμήν του θεού Σατούρνους, του Κρόνου

δηλαδή, και κατά τις όποιες συνήθιζαν, εκτός των άλλων, να ντύνονται μασκαράδες.

Τό έθιμο αυτό, αφού υιοθετήθηκε από τους βυζαντινούς προγόνους μας, διατηρείται μέχρι σήμερα σε πολλά μέρη της Μακεδονίας, Θράκης κ.λπ., όπου ντύνονται την παραμονή της Πρωτοχρονιάς. Τα παιδιά λοιπόν συνδυάσανε τους φοβερούς αυτούς μασκαράδες (ντύνονται άράπηδες, άρκουδες κ.λπ.) με δαιμονικά όντα ή οι μεγάλοι για να τα φοβίζουν δημιουργώντας σιγά-σιγά όλες αυτές τις δεισιδαιμονικές παραδόσεις.

Όπωςδήποτε, τό γεγονός ότι όλ' αυτά τά κακά εξουδετερώνονται με τό άγιασμα των νερών, άποτελεί μία θαυμάσιαν άλληγορία για τή δύναμη της χριστιανικής θρησκείας, πού με τή βάφτιση του Χριστού στον Ιορδάνη νίκησε τις σκοτεινές δυνάμεις του κακού.

Η ημέρα των Φώτων δέν έρχεται μόνο για να διώξει τους Καλικάντζαρους... Είναι πολύ άγαπητή, ιδιαίτερα στους ναυτικούς μας, γιατί τότε, με τό ριζιμο του σταυρού από τους παπάδες στη θάλασσα, μετά τη λειτουργία της έορτής και τό ψάλισμο του «έν Ιορδάνη βαπτιζόμενου Σου, Κύριε» αγιάζονται τά νερά και δαμάζεται αυτό τό άνυπόταχτο ύγρό στοιχείο-θηρίο πού είναι σύγκαιρα πηγή ζωής και καταστροφής, πολλές φορές, για τό θαλασσινό κόσμο της χώρας μας με τ' άτέλειωτα παράλια-πειρασμούς για ταξίδια και περιπέτειες για έπιβίωση από τά πανάρχαια έλληνικά χρόνια.

Η βάφτιση του Χριστού στον Ιορδάνη γιορτάζεται

μέ μία μέρα μόνο διαφορά από τόν τόσο άγαπητό άγιο Ιωάννη τόν Βαπτιστή (του).

Στά μικρά παραθαλάσσια χωριά, εκείνος πού θά βουτήξει, μ' όποιον καιρό! στη θάλασσα κι άξιωθεί να πιάσει τό σταυρό, θεωρείται κατά κάποιο τρόπο πρόσωπο εύνοημένο από τό Χριστό, και γιαυτό τυχερό για όλο τό χρόνο. Άμέσως κατόπιν, με τό σταυρό κι ένα πανεράκι θά γυρίσει όλα τά δρομάκια και τά σπίτια για να εισπράξει, μαζί με τό θαυμασμό, και τά χρήματα πού θά του ρίξουν, για τό καλό και για τόν κόπο του, οι συντοπίτες του, μαζί με τήν εύχή «βοήθειά σου, και του χρόνου να σαι καλά να τόν ξαναπάσεις!».

Θά θελα να κλείσω τόν κύκλο τουτο των άρθρων μου μ' ένα μικρό δείγμα από κάλαντα των Θεοφανίων πού ψάλλουν τά παιδιά κυρίως από σπίτι σε σπίτι — όπως τά Χριστούγεννα, τήν Πρωτοχρονιά, του Λαζάρου — πού μου άπάγγειλε, κάπως κολοβά, μία πολύ ήλικιωμένη παλιά Μυκονιάτισσα:

Σήμερα είναι τω Φωτῶ, π' αγιάζουνε τόν Κόσμο
τσαί οι παπάδες περπατοῦ με τό σταυρό στον ὦμο
τσαί μέσ' στά σπίτια μπαίνουνε τσαί λέν τόν Ιορδάνη
βοήθεια να χομε τό Χριστό, τό μέγα Ιωάννη.

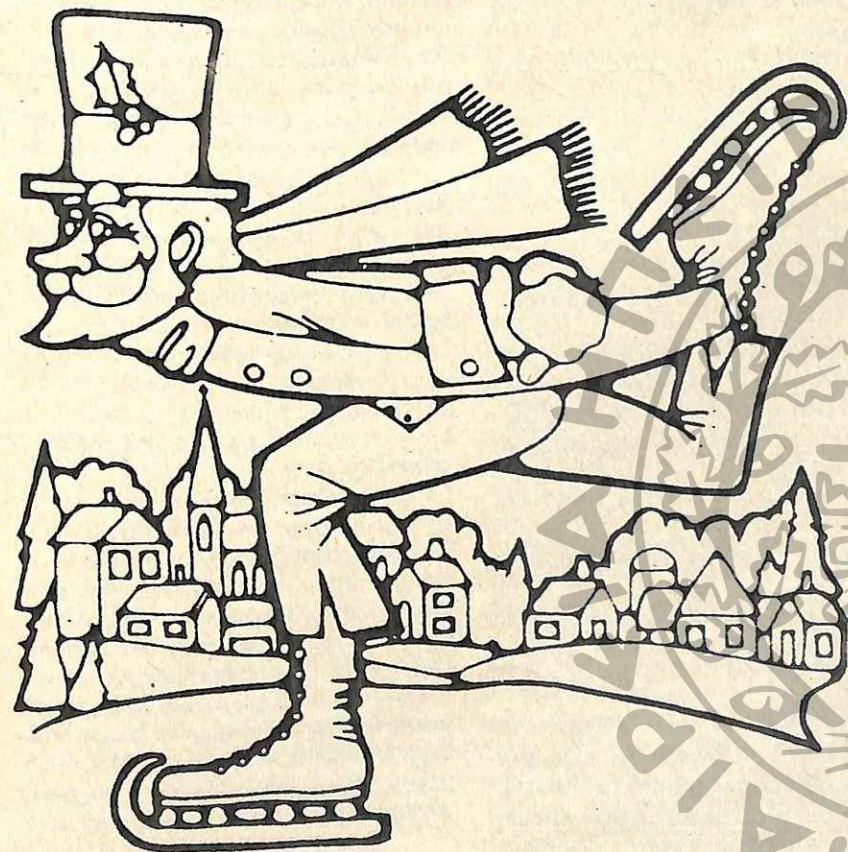
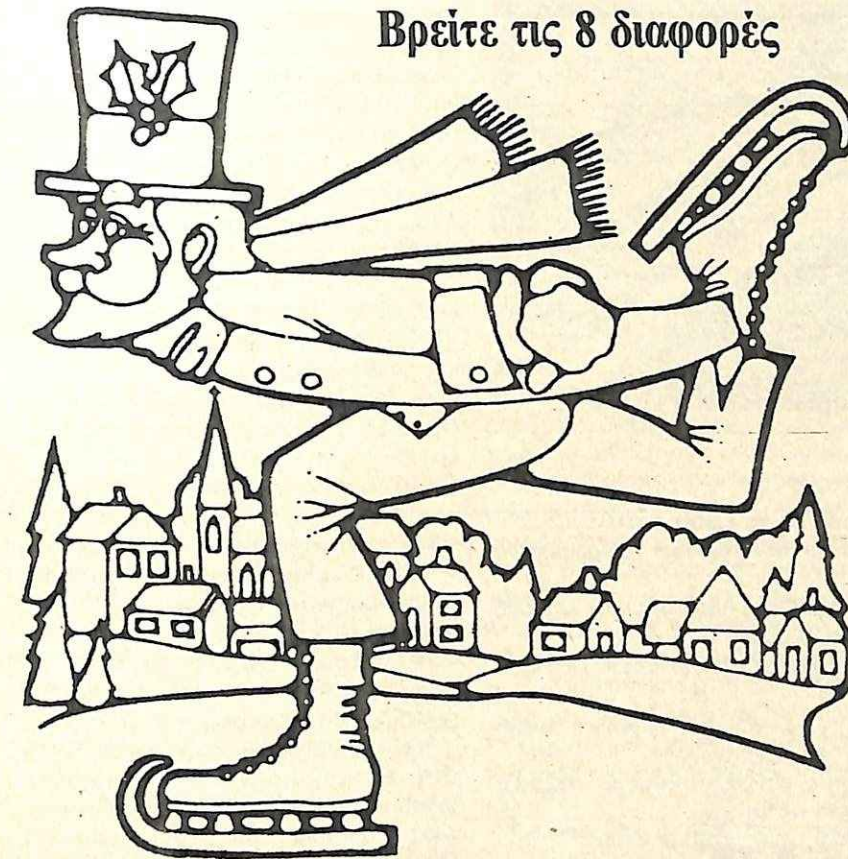
.....
Τώρα αγιάζουν τά νερά και φεύγουν τά καράβια...

.....
Ακόμα ὡς τά σήμερα οι ναῦτες τό κρατοῦνε
να βαπτιστοῦνε τά νερά, στό πέλαγος να θγοῦνε...

ΣΤ. ΜΑΝΕΣΗΣ

Γιορτινά παιχνίδια - Πόσο παρατηρητικοί είσθε

Βρείτε τις 8 διαφορές

ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Οι γιορτές του Δωδεκαήμερου

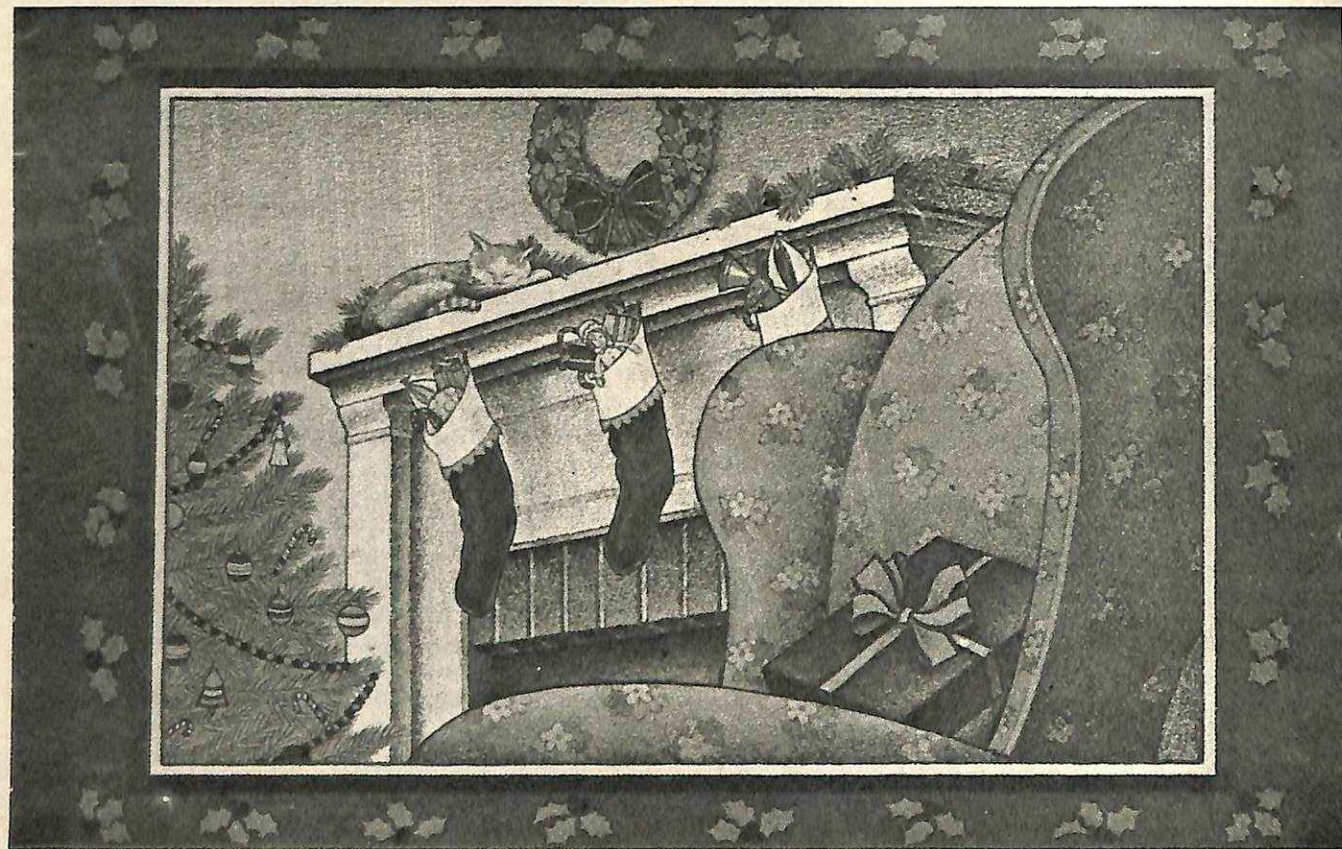
Οι άγιες αυτές μέρες πού αρχίζουν τά Χριστούγεννα και τελειώνουν τά Φῶτα (έορτή των Θεοφανίων — 6 Ιανουαρίου) και πού ο λαός μας τις όνομάζει «Δωδεκαήμερα» ή «Καλικαντζάμερα», «Καλαντόφωνα» ή «Φωτοκάλαντα», είναι από τό ένα μέρος ήμέρες χαράς κι αγαλλίασης του χριστιανικού κόσμου, κι από τ' άλλο πονηρές κι έπικίνδυνες!

Ημέρες χαράς, γιατί μαζί με τή γέννηση του Χριστού και τόν έρχομό του καινούργιου χρόνου μας φέρνουν τά κάλαντα, τά δώρα και τις έλπίδες για ένα καλύτερο μέλλον και φόβου όμως — άλλοτε! — γιατί παράλληλα γεμίζουν τή γή με κάτι άλλόκοτα δαιμονικά όντα, τους «Καλικάντζαρους»... πρόξενους βασάνων και συμφορών για τους άπρόσεχτους από τους χριστιανούς.

Ας αρχίσουμε από τά Χριστούγεννα. Και πρώτα-πρώτα τ' όνομά τους. Προέρχεται από τή φράση «του Χριστού ή γέννα», πού όταν ένώθηκε κι αποτέλεσε μία λέξη, νομίστηκε από τήν κατάληξη -α ὡς ούδέτερο ούσιαστικό πληθυντικού άριθμού.

Και τ' όνομα όμως αυτό είχε καινούργιες περιπέτειες και πήρε πολλές μορφές στα διάφορα μέρη της χώρας μας. Έτσι, π.χ. στην Εύβοια, τή Νάξο, τή Σίφνο, τή Σαντορίνη, τά Κύθηρα, τήν Κεφαλονιά, τήν Κρήτη ή λέξη έγινε Χριστόγεννα, ενώ στην Ίμβρο, κάποτε! πριν τουρκέψει, Χριστόσκολα. Συνήθως λέμε του Χριστού, και οι Κεφαλονίτες του Χριστουγέννου. Στην Κύπρο: τό Χριστούγεννος. Τέλος, τά Γέννα κατά τά Φῶτα, με τά όποια, πολλές φορές, λέγονται μαζί.

Η σημασία της γιορτής φαίνεται ακόμη από τό γεγονός πώς όλόκληρος ο μήνας ξαναβαπτίστηκε από τόν έλληνικό λαό Χριστουγεννάλης (στη Ρόδο και στον Πόντο), Χριστουγεννάς και Χριστουγεννάς (στον Πόντο πάλι), Χριστουγενιάτης

Τούτες οι μέρες ανήκουν κατά προτεραιότητα στα παιδιά, τά παιδιά όλου του κόσμου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΔΑΝΙΗΛ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Του Παν. 'Αρχιμ. ΔΑΝΙΗΛ ΑΕΡΑΚΗ

'Ιεροκήρυκα της 'Ι. Μητροπόλεως Νικαίας

«'Αναστήσει ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται»

(Δαν. 2,44)

'Ατομική ενέργεια

Στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ἀνάμεσα στά ἄλλα ὁμολογοῦμε: «Καί τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος». Πρόκειται γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ. Σάν βασιλέα τὸν ἀναζήτησαν οἱ μάγοι, ρωτώντας: «Ποῦ ἔστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν 'Ιουδαίων;» (Ματθ. 2,2). Σάν βασιλέα τὸν ὑποδέχθηκαν στὰ 'Ιεροσόλυμα μέ τὰ «ῶσαννά» ('Ιωάν. 12,15). Σάν βασιλέας αὐτοπαρουσιάζεται στὴν περικοπή τῆς μελλούσης κρίσεως (Ματθ. 25, 34). Σάν βασιλέα ἐνδοξο τὸν βλέπει ὁ 'Ιωάννης στὴν 'Αποκάλυψη. Βλέπει τὴν τελικὴ νίκη τοῦ Χριστοῦ, τὸν τελικὸ θρίαμβο τοῦ Χριστοῦ πάνω σ' ὅλες τὶς δυνάμεις τοῦ κόσμου, καὶ λέγει: «Τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτοὺς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων» ('Αποκ. 17,14).

Ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀκατάλυτη καὶ αἰώνια. Ποίος θὰ μπορούσε νὰ φαντασθεῖ, ὅτι τὸ μικρὸ καὶ ἀδύνατο βρέφος τῆς φάτνης ἦταν ὁ παντοδύναμος Θεός; Ποίος φανταζόταν πρὶν ἀπὸ τριακόσια χρόνια, πὼς ἕνα μικρὸ τεμάχιο ὕλης, ἕνα ἄτομο, θὰ κρύβει μέσα του δύναμη τεράστια πού νὰ κονιορτοποιεῖ πόλεις ὁλόκληρες; Αὐτὸ πού δὲν μπορούσε νὰ τὸ φαντασθεῖ ἄνθρωπος καὶ πού ἡ ἐπιστήμη τελικὰ τὸ ἀποκάλυψε μέ τὴν ἀτομικὴ ἐνέργεια, αὐτὸ στὸ χώρο τοῦ πνεύματος τὸ εἶδε σάν γεγονός ἕνας μεγάλος προφήτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶδε μικρὸ μετὰχιο ὕλης, μικρὸ λιθαράκι νὰ κονιορτοποιεῖ ὅλες τὶς δυνάμεις τοῦ κόσμου. Εἶναι ὁ προφήτης Δανιήλ. Κι αὐτὸ πού εἶδε σάν προφητεία ὁ Δανιήλ, τὸ βεβαιώνει ἀδιάψευστα ἡ ἱστορία.

Οἱ μεσσιακές προφητείες

'Αλλὰ πρὶν νὰ δοῦμε τὴν καταπληκτικὴ προφητεία τοῦ Δανιήλ, ἂς δοῦμε, γενικά τὴ σχέση τοῦ Δανιήλ μέ τὰ Χριστούγεννα. Ὅπως ξέρουμε, ὁκτὼ ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, στίς 17 Δεκεμβρίου, τιμᾶται ἡ μνήμη τοῦ προφήτη Δανιήλ καὶ τῶν Τριῶν Παίδων, τοῦ 'Ανανία, τοῦ 'Αζαρία καὶ τοῦ Μισαήλ, πού ρίχτηκαν στὸ πυρακτωμένο καμίνι τῆς Βαβυλώνας. 'Αλλ' ἐκτός τῆς 17ης Δεκεμβρίου ἡ μνήμη τῶν τεσσάρων αὐτῶν γενναίων νέων τιμᾶται καὶ στίς δύο Κυριακές πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, τὴν Κυριακὴ τῶν Προπατόρων καὶ τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

Γιατί ἄραγε ἡ 'Εκκλησία προβάλλει τόσο πολὺ τὶς μορφές τοῦ Δανιήλ καὶ τῶν Τριῶν Παίδων τὶς ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων; Γιατί εἶναι προάγγελοι τοῦ θαύματος τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Ἡ προφητεία γενικά εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ καταπληκτικὰ θαύματα τῆς Πίστεως. Τὸ πρόσωπο τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι μόνο τὸ ἱστορικὸ πρόσωπο τῆς Καινῆς Διαθήκης. Εἶναι καὶ τὸ προφητευμένο πρόσωπο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Θὰ γνωρίζετε ἴσως τὸ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα, πού ἀναφέρει ἕνας μεγάλος ἀπολογητὴς, σχετικὰ μέ τὸ θαῦμα τῶν προφητειῶν. Φαντασθεῖτε, λέγει, ἕνα ἀγαλμα ὑπέροχο πού εἶναι ἀριστοῦργημα τέχνης, ἐκπληκτικὸ καὶ ἀνεπανάληπτο, ἀσύγκριτο σέ ἀρμονία καὶ κάλλος. Τὸ καταπληκτικὸ μέ τὸ ἀγαλμα αὐτὸ εἶναι τὸ ἐξῆς: Δὲν τὸ φιλοτέχνησε ἕνας καλλιτέχνης, ἀλλὰ πολλοί. Τὸ ἀκόμα πὺ καταπληκτικὸ: Οἱ καλλιτέχνες, πού παρουσίασαν τὸ ἀγαλμα αὐτό, δὲν ἐξῆσαν τὴν ἴδια ἐποχὴ. Ὁ πρῶτος ἀπ' τὸν τελευταῖο ἀπέχει ὁκτὼ αἰῶνες. 'Εξῆσαν σέ διαφορετικούς αἰῶνες, σέ διαφορετικὲς ἐποχές.

Δὲν ἐξῆσαν στὴν ἴδια πόλιν. Κατάγονταν ἀπὸ διάφορα μέρη. Δὲν ἦσαν γνωρίμοι μεταξύ τους. Ὁ κάθε ἕνας, ζώντας σέ διαφορετικὴ ἐποχὴ, σέ διαφορετικὸ τόπο, καὶ μὴ γνωρίζοντας τί κάνει ὁ ἄλλος, σμίλεψε ἕνα κομμάτι τοῦ ἀγάλματος. Κι ὅταν ὅλοι τελείωσαν συναρμολογήθηκαν τὰ κομμάτια καὶ ἀποτελέσθηκε τὸ ἀριστοῦργημα μέ μὴδὲν ἀτέλειες, μέ μὴδὲν ἀσχήμια. Τέλειο ἔργο.

Παράξενο! Κι ὅμως γεγονός. Τὸ ἀγαλμα, ἡ τελεία εἰκόνα, εἶναι τὸ πρόσωπο τοῦ Μεσσία, τὸ πρόσωπο τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ. Φτιαγμένη ἡ εἰκόνα αὐτὴ ὄχι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τῆς Καινῆς Διαθήκης, πού ἦσαν πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς αὐτοπτες καὶ αὐτήκοοι μάρτυρες ἀλλὰ φτιαγμένοι ἀπ' τοὺς συγγραφεῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ μάλιστα ἀπ' τοὺς Προφῆτες. Ὁ κάθε ἕνας παρουσιάζει μία ἢ περισσότερες πλευρὲς τοῦ προσώπου τοῦ Μεσσία. Κι ὅλοι μαζί συνθέτουν τὴν τελεία εἰκόνα τοῦ Μεσσία αἰῶνες πρὶν τὴν ἐλευσὶν του.

Αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, μέ τὴν ὁποία οἱ προφῆτες βλέπουν καὶ μιλάνε γιὰ τὸν ἀναμενόμενο Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου, εἶναι ἀπ' τὰ μεγαλύτερα θαύματα καὶ τὶς πὺ ἀτράνταχτες ἀποδείξεις. Γι' αὐτὸ κι ἀπ' τοὺς ὕμνους τῶν ἡμερῶν τῶν Χριστουγέννων οἱ προφῆτες μακαρίζονται ὡς «βολίδες ἀστράπτοντες θεηγορίας». 'Αστραφτε ἡ διάνοιά τους μέ τὴν ἐλλαμψὴ τοῦ 'Αγίου Πνεύματος καὶ μιλοῦσαν γιὰ τὰ μελλούμενα σάν νὰ ἐξιστοροῦσαν παρόντα πράγματα.

Οἱ Τρεῖς Παῖδες τύποι

Τὸ καταπληκτικὸ εἶναι ὅτι, ὅργανα τῆς προφητείας γιὰ τὸ Μεσσία ἐγίναν καὶ ἄνθρωποι ἐχθροὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ, ἀκόμη κι ἄψυχα πρᾶγματα. Στίς προφητείες δέ γιὰ τὸ Μεσσία πρέπει νὰ συμπεριλη-

καὶ Χριστουγεννίτης (στὴ Λέσβο, τὴ Χαλκιδική, τὴ Θράκη), Χριστιανάρης, τέλος, στὸν Πόντο, μέ παρετυμολογία ἀπὸ τὸ χριστιανός...

Ὅπως τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς, στὸ μῆνα 'Ιανουάριο, ἔτσι καὶ τώρα, ὅπως εἶναι κοινὰ γνωστὸ, ψάλλουν τὰ παιδιὰ κυρίως, ἀλλὰ κι οἱ μεγάλοι, τὰ κάλαντα γυρίζοντας ἀπὸ σπίτι σέ σπίτι καὶ τὰ λοιπὰ, ἀρχίζοντας μέ τοὺς γνωστούς στίχους:

Καλὴν ἐσπεραν, ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὀρισμός σας,

Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας...

καὶ στὴ συνέχειά του λέγεται μέ πολλές παραλλαγές σ' ὅλη τὴ χώρα μας, πού δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ παραθέσω. Τὰ κάλαντα τοῦτα στὰ χωριά ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τελειώνουν ἀνήμερα τὸ βράδυ, ἀνάλογα μέ τὶς διαφορὲς περιοχές. Θὰ ἐπιναλάθω ἐδὼ ἐκεῖνο πού περιγράφει γιὰ τὰ κάλαντα τῆς πρωτοχρονιάς στὸ Γενάρη, ὡς κάτι τὸ ξεχωριστό, ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ:

Στὴ Μακεδονία, μετὰ τὴ λειτουργία, πού γίνεται τὰ μεσάνυχτα τῆς παραμονῆς, μικροὶ καὶ μεγάλοι χωρίζονται σέ ὁμάδες, τὰ κολιαντάρια (ἀπὸ τὴ λέξη κόλιαντα: κάλαντα, ἐκεῖ), κι ἀφοῦ χτυπήσουν τὶς καμπάνες, γυρίζουν καὶ «τὰ λένε» χτυπώντας μέ ρόπαλα, τὶς «τσοπανικές», τοὺς φράχτες τῶν κήπων καὶ τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν. Κι ἀλλοῖμονο σέ κείνον πού δέ θὰ τοὺς ἀνοίξει!

'Ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ὁ τρόπος πού ἀρχίζουν καὶ

τελειώνουν οἱ καλαντιστάδες:

Ἄν εἶναι μέ τὸ θέλημα τὰ κάλαντα νὰ ποῦμε,

νὰ παίξουν τὰ παιχνίδια μας, κι ἐμεῖς νὰ τραγουδοῦμε

ζητοῦν ἔμμετρα τὴν ἄδεια οἱ Ναξιῶτες

Χριστοῦγεννα, πρωτοῦγεννα, πρώτη γιορτὴ τοῦ χρόνου,

Χριστὸς γεννιέται σήμερα, Χριστὸς πρωτογεννιέται

διακηρύττουν πολλοὶ ἄλλοι.

Κάλαντα, καλὸς καιρὸς, πάντα καὶ τοῦ χρόνου

εὐχόνται οἱ Πόντιοι παρετυμολογώντας τὰ κάλαντα ἀπὸ τὸ ἐπιθ.

καλός... Καὶ οἱ κατακλείδες, τὸ «ψητό»:

Γιὰ δώστε μας τὸν πετεινό, γιὰ δώστε μας τὴν κόττα

γιὰ δώσε μας τὸν κόπο μας, νὰ πᾶμε σ' ἄλλη πόρτα

ἀπαιτοῦν, πολὺ... συγκαταβατικά! οἱ Μυκονιάτες.

Οἱ Μακεδόνες, ἐκτός πού τὴ γυρεύουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴ χαρακτηριστικὴ κουλούρα τῆς ἡμέρας:

Κόλιντα, μπάμπω, κόλιντα, καὶ μένα τὴν κουλούρα,

ξαναγυρίζουν πὺ ἀπαιτητικοὶ στὴν ἐπιδό:

Γιὰ βάλε τὸ χεράκι σου στὴν ἀργυρὴ σου τσέπη

κι ἂν ἔχεις γρόσια, δώσε μας, φλουριά, μὴν τὰ λυπάσαι,

κι ἂν ἔχεις καὶ πεντόλιρα, κέρνα τὰ παλικάρια...

Σέ πολλὰ μέρη συνηθίζουν τὴν παραμονὴ νὰ κάνουν τὰ χοιροσφάγια, νὰ σφάζουν δηλαδὴ τὸν οἰκόσιτο χοῖρο, πού κάθε σπίτι τρέφει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι, γιὰ νὰ ἐξασφα-

λίσουν τὸ κρέας τοῦ χειμῶνα. Ἄλλοι τοὺς σφάζουν νωρίτερα, τῶν Ταξιάρχων (στίς 8 Νοεμβρίου) κι ἄλλοι πάλι τοὺς ἀφήνουν γιὰ τὶς 'Απόκριες. Στὴ Μύκονο περιμένουν νὰ κρυώσει ὁ καιρὸς, ὅποτε «σφίγγει» τὸ κρέας τοῦ χοίρου καὶ ψοφοῦνε κι οἱ μύγες γιὰ νὰ μὴ μαζεῦονται κατὰ τὸ σφάξιμό τους. Λένε μάλιστα πὼς κατάλληλος καιρὸς ἦτανε τὰ μέσα 'Οκτωβρίου, τ' αἰ-Λουκά (18 τοῦ μῆνα, μέ τὸ παλιό), ὅπως λέει κι ἡ παροιμία:

Τ' αἰ-Λουκά λουκάνικο / κι ἂς εἶν' καὶ χαλαζιάρικο...

κι ἂς προέρχεται ἀπὸ χοῖρο ἄρρωστο-στημένο μέ τὴν ἄρρώστια «χάλαζα».

Ὅταν τοὺς σφάζουν, τηγανίζουν καὶ τρώνε τὰ πρόχειρα μεζεδάκια του (συκωτάκια καὶ λοιπὰ), κάνουν λουκάνικα καὶ λουτζες (ἀπὸ τὸ ψαρονέφρι του, σκέτο φιλέτο, τὶς δεύτερες), ἐνῶ τὸ λαρδί τὸ ἀλατίζουν καὶ τὸ ἀποθηκεύουν τὰ πιθάκια, τὶς «βουτίνες», γιὰ τὶς κρύες ἡμέρες τοῦ χειμῶνα.

Ἀκολουθεῖ διασκέδαση μέ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, ὅπου τραγουδοῦν ἐπικάϊρα διόστιχα ἐξυμνητικά τῶν... ἀρετῶν τοῦ μακαρίτη. Ἔτσι, οἱ Μυκονιάτες, πού συνηθίζουν νὰ βράζουν τὸ κεφάλι του μέ «λαχανάκια» (παραπούλια) τραγουδοῦν:

Τοῦ χοίρου μας ἡ κεφαλὴ πού ἦτανε μεγάλη,

τοῦ χρόνου νὰ ξανάρθουμε νὰ τοῦ τὴ φᾶμε πάλι.

ἦ: Νὰ χα τὴν κεφαλὴ βραστή, τὴ μέση πιπεράτη

νὰ τότε μακαρίσουμε τὸ νέο πού ἐχάθη...

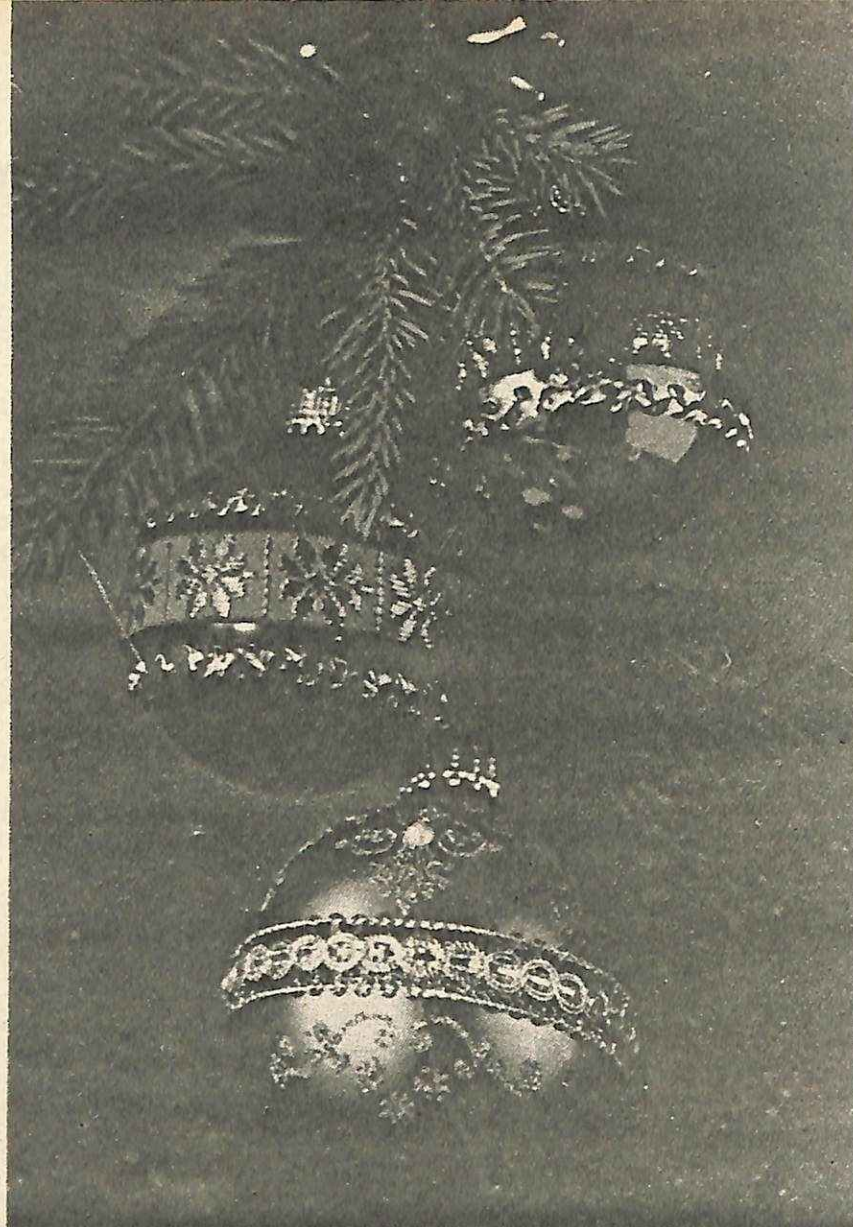
Οἱ Ναξιῶτες πάλι τραγουδοῦν κάπως εἰρωνικά:

Ποῦ εἶσαι καὶ δὲ φαίνεσαι;

Στὸ κάτσουκάνι κρέμεσαι (κατσουκάνι γάντζος).

Οἱ νοικοκυρὲς κάνουν κολουρες καὶ χριστόψωμα ἢ χριστόπιτες, μέ διάφορα σχέδια πάνω, συμβολικά, γιὰ τὸ καλὸ τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὴν προκοπὴ τοῦ βιοῦ τους, ὅπως ἕνα βόδι ζεμένο στ' ἀλέτρι, ἕνα βαρέλι, καὶ λοιπὰ. Ἀπαραίτητα προσθέτουν ἕνα σταυρὸ ἢ τὸν δικέφαλο αἰετό, ἄλλοι. Συνήθως τὰ ζυμώνουν σάν τὰ κοινὰ ψωμιά, ἐνῶ σ' ἄλλα μέρη τοὺς προσθέτουν ζάχαρη, σταφίδες, γλυκάνισο ἢ σουσάμι...

ΣΤ.Μ.

φθοῦν καὶ οἱ «τύποι». Τύποι ὀνομά-
ζονται πρόσωπα ἢ πράγματα ἢ
γεγονότα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης
πού προτυπῶνουν, προεικονίζουν,
συμβολίζουν πρόσωπα ἢ γεγονό-
τα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐτσι ἔ-
χουμε τύπους, προτυπώσεις, τῆς
Παρθενίας τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἡ
ἄφλεκτος βάτος πού εἶδε ὁ Μωϋ-
σης καὶ ὁ πόκος ὁ ἔνδροσος πού
εἶδε ὁ Γεδεών. Ἐχουμε τύπους τοῦ
Χριστοῦ, ὅπως ὁ δίκαιος Ἀβελ καὶ
ὁ Ἰωσήφ ὁ Πάγκαλος. Ἐχουμε
τύπους τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ,
ὅπως ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ. Ἐχουμε
τύπους τοῦ Σταυροῦ, ὅπως ὁ χάλ-
κινος ὄφης. Ἐχουμε τύπους τῆς
Ἐκκλησίας, ὅπως ἡ κιβωτός τοῦ
Νῶε.

“Υστερα ἀπ’ αὐτά μπορούμε νά
δοῦμε μέ δύο λόγια ποιά προφητι-
κή σχέση ἔχουν οἱ Τρεῖς Παῖδες μέ
τά Χριστοῦγεννα, γιά νά ἐπιμεί-

νομε κάπως περισσότερο στὸν Δανιὴλ τὸν Προφήτη. Οἱ Τρεῖς Παῖδες στὸ καμίνι. Ὁ ἀριθμὸς τους συμβολίζει τὴν Ἀγία Τριάδα. «Εὐ-λογεῖτε, Παῖδες, τῆς Τριάδος ἰσάριθμοι, δημιουργὸν Πατέρα Θεόν· ὑμνεῖτε τὸν συγκαταβάτην Λόγον καὶ τὸ πῦρ εἰς δρόσον μεταποιήσαντα» (Ζ' Ὁδὴ κανόνος ὑψώσεως τιμίου Σταυροῦ). Ὁ συντελεστής τοῦ θαύματος. Ἀλήθεια ποίος εἶναι ἐκεῖνος, πού ἐμπόδισαε τὴ φωτιά καὶ κράτησε ἄθικτους τοὺς Τρεῖς Παῖδας; Ποίος εἶναι ἐκεῖνος, πού μετέτρεψε τὸ πυρακτωμένο καμίνι σὲ δροσερό τόπο; Ποίος; Τὴν ἀπάντηση δίνει ὁ Ναβουχοδονόσορ. «Ὅταν πληροφορήθηκε, ὅτι τὰ τρία παλικάρια τοῦ Θεοῦ δὲν θίχτηκαν ἀπ' τὴν οὐρανομήκη φωτιά, πλησίασε τὸ καμίνι. Ἡ πρώτη ἐκπληξή του· ἄκουσε τραγούδια χαρᾶς. Εἶναι ὁ περίφημος ὕμνος τῶν Τριῶν Παιδων. Ἡ δευτέρα ἐκ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

πληξή του: ἔρριξε μία ματιά στό καμίνι καί βλέπει, ὄχι τρεῖς, ἀλλά τέσσερις. Ποιός ὁ τέταρτος; Νά τί λέγει ὁ Ναβουχοδονόσορ: « Ἰδού ἐγώ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας λευ-
μένους καί περιπατοῦντας ἐν μέ-
σῳ τοῦ πυρός... καί ἡ ὄρασις τοῦ
τέταρτου ὁμοία υἱῷ Θεοῦ » (Δαν.
3,25). Ὁ Οἶός τοῦ Θεοῦ! Αὐτός
συγκατέβηκε θαυματουργικῶς,
μυστηριωδῶς καί προτυπωτικῶς
στό καμίνι. Ἐκεῖνος, ὁ Υἱός καί
Λόγος, πού ἦρθε στιγμή καί κατέ-
βηκε στό πυρακτωμένο καμίνι τῆς
ἀνθρωπότητος, πού λέγεται ἁ-
μαρτία, καί ἔσωσε τοὺς παῖδας
τοῦ, τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ὁ ἴδιος,
πού καί σήμερα κάνει τό ἴδιο θαῦμα
ἐπὶ ἡθικοῦ πεδίου. Πυρακτωμένη ἡ
ἀτμόσφαιρα ἀπ' τῇ φωτιά τῆς
ἀκολασίας. Ὅλοι ρίχνουν εὐφλε-
κτες ὕλες. Μυριάδες νέοι καίγονται.
Ὅμως ὑπάρχουν καί οἱ ἄθιχτοι, οἱ
νέοι καί οἱ νέες, πού παραμένουν
ἀγνοοί καί ἀμόλυντοι. Εἶναι θαῦμα
τοῦ «συγκαταβάτος Λόγου καί τό
πῦρ εἰς δρόσον μεταποιήσαντος».

Ἄλλα γιὰ τίς ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων ἓνας ἄλλος συμβολισμός ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Ἡ φωτιά πελώρια, θά ἔπρεπε φυσιολογικά νά κάψει τὰ τρία παιδιά. Δέν τὰ ἔκαψε. Ἡ φωτιά τῆς Θεότητος ὁλόκληρη μέσα στήν Παρθένο Μαρία. Φυσιολογικά θά ἔπρεπε νά καεῖ. Δέν κάηκε. Ἀθίχτα τὰ παιδιά, ἄθιχτη καί ἡ παρθένα τῆς Θεοτόκου. Αὐτό τονίζει ὁ κανόνας τῶν Χριστουγέννων στήν ζ' ὥδή: «Θαύματος ὑπερφυοὺς ἡ δροσοβόλος ἐξεκόνισε κείμενος τιπὼν. Οὐ γάρ οὗς ἐδέξατο φλέγει νέους, ὡς οὐδέ πῦρ τῆς Θεότητος Παρθένον ἦν ὑπέδου νηδῶν».

Δανιήλ - "Όραμα Ναβουχοδονό- σορος

Καί τώρα στὸν Προφήτη μας.
Στὸν Δανιήλ. « Ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν »
ὀνομάζεται ὁ Δανιήλ. Ἕνα ὄνομα,
πού τοῦ τὸ ἔδωσε ὁ ἀπεσταλμέ-
νος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄγγελος Γαβριήλ
(Δαν. 9,23). Ἀρεστός καὶ ἀγαπητός
στό Θεό, δέχεται ἀποκαλύψεις μυ-
στηρίων. Εἶδε «ὁράσεις», προφητεῖ-
ες, σχετικά γιὰ τὸ Μεσσία. Δύο
εἶναι οἱ χαρακτηριστικῆς προφη-
τεῖες του σχετικά μὲ τὰ Χριστού-
γεννα. Ἡ μία εἶναι ἐκείνη, πού

(Συνέχεια στή σελ. 33)

Χριστούγεννα
'84

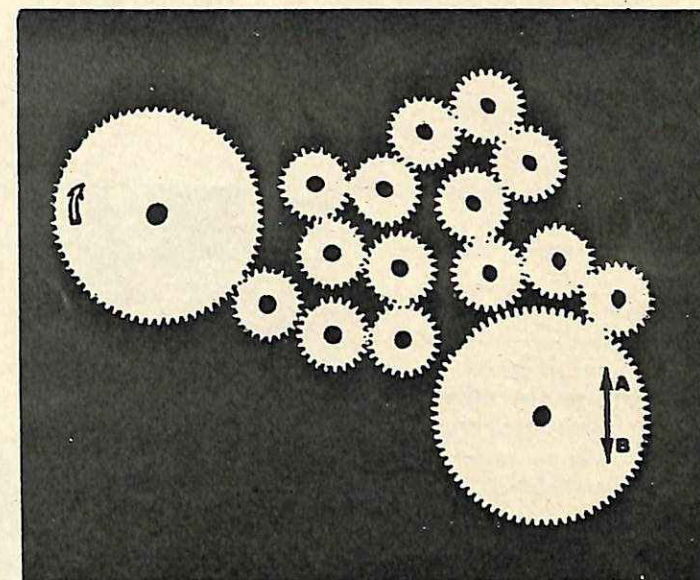
**ῚΩρες ξενoιασιᾱς
κι ἀνάπαυλας**

Τεστ οπτικής μνήμης

ΣΑΣ προσφέρουμε ένα απλό τρόπο να ελέγξετε την οπτική μνήμη σας. Τη διαδικασία ίσως να την γνωρίζετε. Θα κοιτάξετε, στην πρώτη φάση, το σκίτσο μας όση ώρα νομίζετε ότι σας είναι αρκετή για να αποτυπώσετε στη μνήμη σας όλα, αντικείμενα και ζωντανά πλάσματα που βλέπετε. Σε δεύτερη φάση, θα σκεπάσετε το σκίτσο, με ένα χαρτί - φυσικά, όχι διαφανές! - και θα προσπαθήσετε να καταγράψετε όσα από τα αντικείμενα θυμάστε ότι είδατε.

Εάν από τα 18 σκίτσια που θυμηθείτε σωστά και σημειώσετε τα 2/3, δηλαδή τα 12, η οπτική μνήμη σας είναι γερή. Με 9,10 ή 11 σκίτσα, η μνήμη σας είναι πάντα καλή. Θα πρέπει να ανησυχήσετε εάν θυμηθείτε μόνο 8 και λιγότερα σκίτσα!

Με λίγη προσοχή...

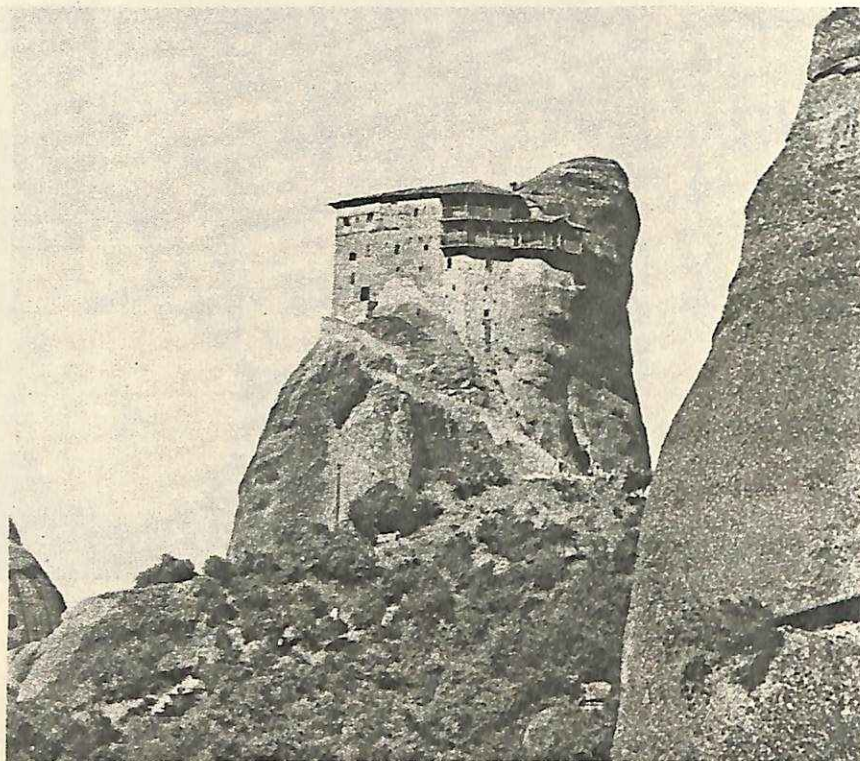
EAN ο λευκός τροχός αριστερά κινηθεί προς την κατεύθυνση του λευκού βέλους, ο δεξιά κάτω τροχός θα μετακινηθεί προς την κατεύθυνση Α ή Β; Προσοχή...

**ΤΙΣ ΛΥΣΕΙΣ ΘΑ
ΤΙΣ ΒΡΕΙΤΕ
ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 22**

Ζητούνται δυο λάθη

Ο ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΟΣ έκανε σκόπιμα ΔΥΟ λάθη. Το ένα θα το ανακαλύψετε μάλλον εύκολα. Για το δεύτερο όμως θα κουραστείτε λίγο, ίσως και να μη το βρείτε καθόλου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στούς αγέρωχους βράχους τῶν Μετεώρων

Γράφει ἡ Ἀρχαιολόγος
Κ. ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ
(Μέρος δεύτερο)

Ὁ ναός ἀνήκει στους σταυροει-
δεῖς ἐγγεγραμμένους μέ δωδεκά-
πλευρο τρούλλο καί πλάγιες κόγ-
χες κατά τὰ ἀγιορείτικα πρότυπα.
Κανονικά θά ἔπρεπε ν' ἀρχίζαμε
τὴν περιγραφή ἀπὸ τὸν νάρθηκα,
μὰ προτιμᾶμε ν' ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸ
ιερό πού εἶναι καί παλαιότερο.
Πραγματικά τὸ Ἅγιο Βῆμα τοῦ
Καθολικοῦ τῆς Μεταμορφώσεως
εἶναι τὸ ἀρχαιότερο τμῆμα τοῦ
ναοῦ καί τὴν ἴδια ὥρα εἶναι τὸ
πρῶτο καθολικό τῆς μονῆς. Ἐχει
μῆκος 10 μ. καί εἶναι κατάγραφo
ἀπὸ παραστάσεις στρατιωτικῶν
ἀγίων, τῆς Θεῆας Μεταλήψεως καί
πιὸ πάνω τῆς Πλατυτέρας. Ὁ
πρῶτος αὐτός ναός, δημιουργημα

τῶν ἱδρυτῶν τῆς μονῆς Ἀθανασίου
καί Ἰωάσαφ, ἦταν λίγο πιό στενός
ἀπὸ τὸν μεταγενέστερο καί ἀνῆκε
στὸν τύπο τοῦ μικροῦ δικιόνιου
σταυροειδούς μέ τρούλλο.

Ὅπως συμπεραίνει στὸ βιβλίο
τοῦ «Τὰ Μετέωρα» ὁ μητροπολίτης
Τρίκκης καί Σταγῶν κυρός Διονύσι-
ος: «Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ
πρῶτος ναός - τὸ ἱερό Βῆμα-ἀνη-
γέρθη ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιο πρὶν
ἀπὸ τὸ 1382, συμπληρώθηκε ἀπὸ
τὸν Ἰωσάφ στὰ 1388 καί τοιχογρα-
φήθηκε ὅλος στὰ 1484. Ὁ κυρίως
ναός ἐγινε στὰ 1544-5 καί ἀγιο-
γραφήθηκε στὰ 1552». Ἡ χρονο-
λόγηση αὐτὴ τεκμηριώνεται ἀπὸ

ἐπιγραφές πού υπάρχουν σ' ὅλο
τὸν ναό. Στὴν κόγχη τοῦ ἀνατολι-
κοῦ παραθύρου, τοῦ ἱεροῦ ἐξωτε-
ρικό, υπάρχουν δύο ἐπιγραφές
πού λόγω τῆς συντομίας τους
μποροῦμε ἐδῶ νὰ παραθέσουμε.
Ἡ πρώτη εἶναι «ΕΤΕΙ ΣΤΟΝΣΤ» δη-
λαδή κατὰ τὸ ἔτος 1388 καί ἡ
δεύτερη: «ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΘΗ Ο
ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΟΥΤΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ
ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΔΙΑ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΕΝ
ΜΟΝΑΧΟΙΣ ΙΩΑΣΑΦ». Κι ἀκόμη ἀ-
ξιόλογη εἶναι ἡ πληροφορία πού
περιέχεται στὸ Χρονικό τῶν Μετε-
ώρων καί τὴν παραθέτουμε ὅπως
περιέχεται στὸ «Πέτρινο δάσος
τῶν Μετεώρων».

Ἀναφέρει λοιπόν: «Ἐν ὑστέροις γοῦν ἦλθεν ὁ καλός
Ἰωάσαφ ὁ Παλαιολόγος ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ὅρους ἐκ
τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς καί ἐζήτησεν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς
αὐτοῦ, κυρᾶς Ἀγγελίνης καί δεσποίνης τῶν Ἰωαννί-
νων βοήθειαν, καί αὐξήσῃ τὸν ναόν τοῦ Πλατέος
Λίθου, ἦγουν τοῦ Μετεώρου, καθὼς ὑπάρχει καί
φαίνεται. Καί ἄλλα τινα σκευὴ ἡ Ἀγγελίνα ἐδωρήσατο
αὐτῷ ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τῶν Ἰωαννίνων καί ἐκ τοῦ
αὐτῆς ἀνδρός Θωμᾶ τοῦ Δεσπότη, οὐ μὴν ἀλλὰ δὴ
καί πρόβατα καί βουβάλια» (ἐ.ἀ. σελ. 165).

Ὁ κυρίως ναός, μήκους 32 μ., εἶναι οἰκοδόμημα τοῦ
ἡγουμένου Συμεών, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε
πολύ δραστήριος. Κτίστηκε στὴ θέση τοῦ νάρθηκα τοῦ
παλαιοῦ ναοῦ, λίγο πιό πλατύς, καί εἶναι κατάγραφος
ἀπὸ ὠραιότερες τοιχογραφίες. Τὸ ξυλόγλυπτο τέμ-
πλο εἶναι ἔργο τοῦ 1791 ὅπως μαρτυρεῖ ἐπιγραφή.

Προσκυνητάρια, ἀναλόγια καί δεσποτικός θρόνος,
στολισμένα μὰ μάργαρο καί ἑλεφαντόδοντο, δένουν
ἁρμονικά μέ τὸ σύνολο. Ἡ φωτεινότητα στὸ ἐσωτερι-
κό δημιουργεῖ χαρὰ καί ἀνάταση καί δίνει τὸν ζωντανό,
ζεστό φωτισμό στὶς τοιχογραφίες.

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Κ. Καλοκύρης, οἱ τοιχογραφίες
τοῦ Καθολικοῦ, ἀντίθετα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, εἶναι ἔργα
τῆς ἀγιογραφίας τοῦ 16ου αἰῶνα πού βρίσκεται ὑπὸ
τὴν ἐπίδραση τῆς Κρητικῆς Σχολῆς. Ἀκολουθοῦν τὰ
ἀγιορείτικα πρότυπα, συχνά μέ ἐπιτυχία, παρουσιάζουν
ὅμως μία τυποποίηση στὶς μορφές καί εἶναι
κάπως κατώτερες ἀπὸ τὶς τοιχογραφίες τοῦ Κατελά-
νου στὴ μονὴ Βαρλαάμ. Ἀναμφισβήτητα πάντως
ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἀξιόλογο σχέδιο, χρῶμα καί
τεχνικὴ ἐκτέλεση (Θρησκ. καί Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία,
τ. 8ος, στ. 1093-1094).

Μία εὐστοχη παρατήρηση σημειῶνε στὸ βιβλίο του
γιά τὰ Μετέωρα ὁ ἀξέχαστος Β. Σκουβαρᾶς κάνοντας
λόγο γιά τὶς τοιχογραφίες τοῦ ναοῦ τῆς Μεταμορφώ-
σεως: «Ὁ ἐπισκέπτης πρέπει ἀκόμα νὰ παρατηρήσει
καί τοῦτο: Ὅλες οἱ μορφές πού εἰκονίζονται στὸ ναό
τῆς Μεταμορφώσεως - καθὼς καί στίς ἄλλες ἐκκλησί-
ες τῶν ἄλλων μονῶν τῶν Μετεώρων - εἶναι ἀντρικές.
Ἄν ἐξαίρεσει κανεῖς τὴ Θεοτόκο, τὴν Ἁγία Ἐλένη,
τὴν Ὁσία Μαρία τὴν Αἰγυπτία, ὅπου ἄλλου παρουσι-
άζεται γυναικεῖα μορφή, δέν θά εἶναι μόνη τῆς, μὰ θ'
ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο στοιχεῖο κάποιας πολυπρό-
σωπης ζωγραφικῆς σύνθεσης, πού ἡ ἀφαίρεσή της θά
ἦταν ἐντελῶς ἀδύνατη. Οἱ μοναστικοὶ κανόνες ἦσαν
πολύ αὐστηροὶ στὸ θέμα αὐτό, κι ἡ γυναῖκα λογιζόταν
στὰ μάτια τῶν ἀσκητῶν σάν ἡ προσωποποίηση τοῦ
Σατανᾶ».

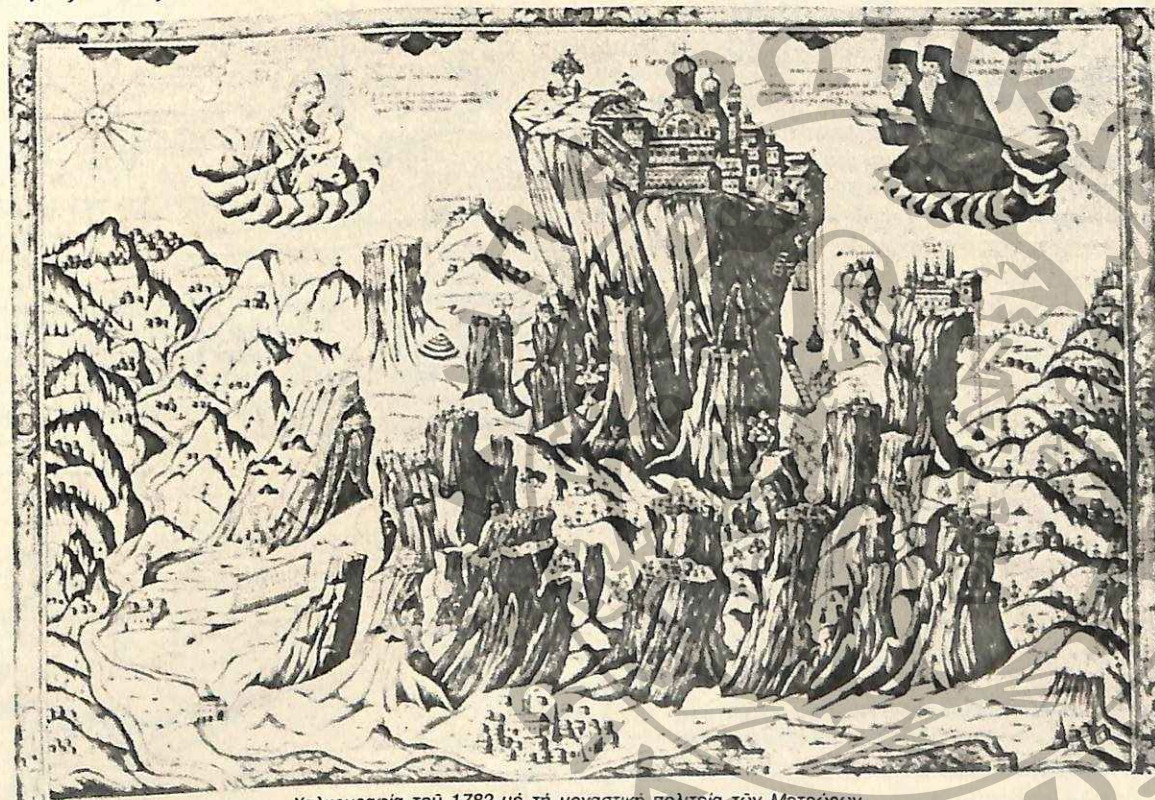
Ὁ κυρίως ναός ἐπικοινωνεῖ μέ τὸν νάρθηκα μέ τρεῖς
εἰσόδους. Ἡ μεσαία εἶναι πλατύτερη, ψηλότερη καί
ἐπιβλητικὴ. Ὁ νάρθηκας φέρει τέσσερις κολόνες καί
εἶναι κατάγραφος μέ τοιχογραφίες πού ἐντυπωσιάζουν
μέ τὰ θέματα καί τὴν παραστατικότητά τους. Ἐκτός ἀπὸ
τὸν Εὐαγγελισμό, τὴ Βάπτισι, τὴ Βρεφοκρατοῦσα καί τὸν
ἀποκεφαλισμό τοῦ Τιμίου Προδρόμου, καθὼς καί τὶς
παραστάσεις τῆς Α' καί Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸ
μεγαλύτερο τμῆμα καλύπτεται ἀπὸ τὰ μαρτύρια
περισσότερο ἢ λιγότερο γνωστῶν ἀγίων καί μαρτύρων
τῆς πίστεως. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ παρουσία πολλῶν
παραστάσεων τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου στὸν ἀνατολικό
τοιχο τοῦ νάρθηκα (λιτῆς), πού συνδυάζεται μέ τὴ
συνθήκη νὰ μένουν στὸ τμῆμα αὐτό τοῦ ναοῦ οἱ κατη-
χούμενοι.

Ποιὸς εἶναι ὁ καλλιτέχνης πού φιλοτέχνησε τὶς
τοιχογραφίες αὐτές δέν εἶναι γνωστό, δέν ὑπάρχει

σχετικὴ μαρτυρία. Ἐχει ἐκφραστεῖ ἡ ὑπόθεση ὅτι
ἴσως πρόκειται γιά τὸ ὕστατο ἔργο τοῦ Θεοφάνους
τοῦ Κρητός, πού εἶχε ἐργαστεῖ καί στὸν Ἀναπαυσά.

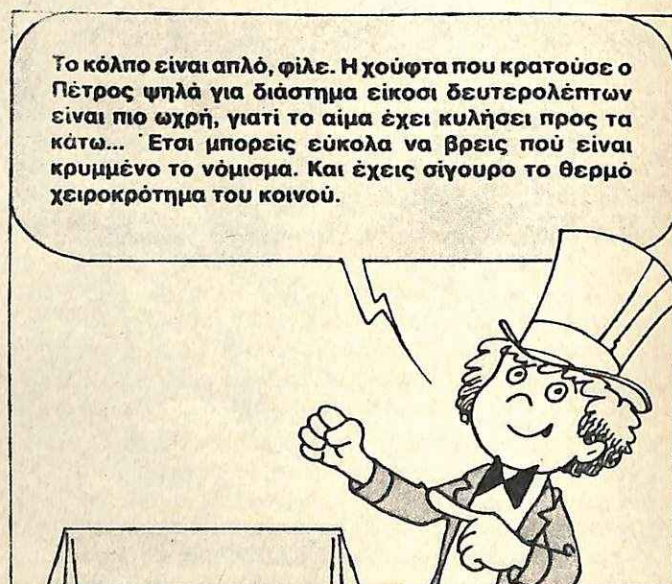
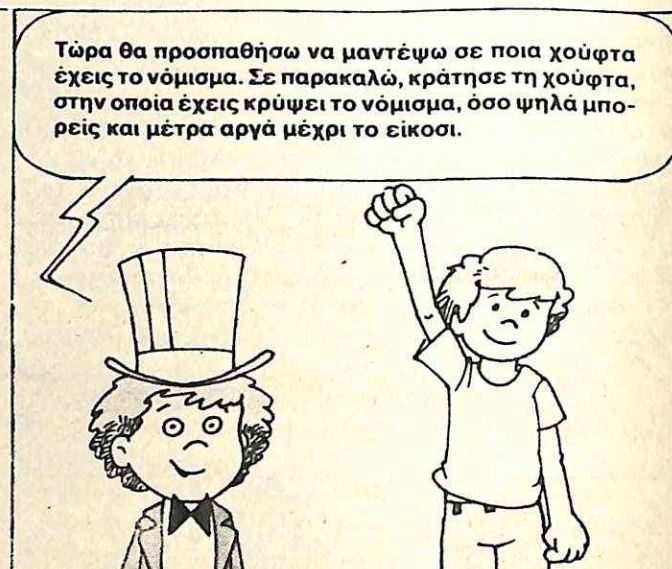
Στερέωμα καί καθαγιασμός τοῦ ναοῦ ὁ τάφος τῶν
κτητόρων στὴ ΝΔ γωνία τοῦ ναοῦ μέ παράσταση
πάνω στὸν τοῖχο τῶν δύο ὁρίων, τοῦ Ἀθανασίου καί
τοῦ Ἰωάσαφ, νὰ κρατοῦν μαζί τὸ μοναστήρι προσφο-
ρά στὸν Θεό. Στὴ βόρεια πλευρὰ τοῦ ναοῦ καί σ' ὅλο
τὸ μήκος τοῦ ναοῦ καί τοῦ νάρθηκα ὑπάρχει ἓνας
εὐρύτατος ἐξωνάρθηκας.

Πόσα δέν θά μπορούσαμε νὰ ποῦμε γιά τοὺς
ἀγίους, τοὺς μάρτυρες, τοὺς ὁσίου καί τοὺς ὁμολο-
γητὲς πού εἰκονίζονται στὸ ἱερό, τὸν κυρίως ναό καί
τὸν νάρθηκα. Πόσα δέν θά μπορούσαμε νὰ διδαχτοῦ-
με ἀπὸ τὶς παραστάσεις τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καί τῆς
Παναγίας. Τὸ θέμα τεράστιο κι ὁ χώρος μικρὸς πιά,
ὅσο νὰ χωρέσει μιά παρατήρηση τοῦ Σουηδοῦ περιη-
γητῆ Μπγιαρνσταλ, πού βρισκόταν στὸν ἐλληνικό
χώρο ἀπὸ τὸ 1779. Εἶχε βρεθεῖ Πάσχα στὸ Μεγάλο
Μετέωρο. Κόσμος πολὺς ἀνέβηκε νὰ προσκυνήσει.
«Οἱ Ἕλληνες - γράφει - εἶχαν δικαίωμα γιά τρεῖς μέρες
νὰ πυροβολοῦν, νὰ τραγουδοῦν καί νὰ χορεύουν». Βρε-
θήκαμε συχνά Καθαρὴ Δευτέρα στὸ Μ. Μετέωρο
καί σ' ἄλλα μοναστήρια τῶν θεόκτιστων βράχων τῆς
Θεσσαλίας. Κόσμος πολὺς πάντοτε ἀνέβηκε κάθε
φορὰ γιορτάζοντας - ἄλλοι ἐπιδερμικά, ἄλλοι ἐνσυνεί-
δητα, ἄλλοι ἴσως χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν - μιά γιορτὴ τῆς
Ὁρθοδοξίας. Ὅμως τὰ μοναστήρια ξεχειλίζουν ἀπὸ
τὴν ἀνθρώπινη παρουσία. Μήπως αὐτὸ εἶναι ἀπάν-
τηση σ' ὅσους τρέμουν πῶς ὁ κόσμος ξέφυγε ἀπὸ
τὸν δρόμο τὸν σωστό, τὸν δρόμο τῆς Ὁρθοδοξίας; Κι
ἂς μὴν ποῦμε πῶς πάνε πολλοὶ ἀπὸ ἀπλή περιέργεια
γιά τὴ γνῶση ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινά.

Χαλκογραφία τοῦ 1782 μέ τὴ μοναστικὴ πολιτεία τῶν Μετεώρων.

Έλατε νά παίξουμε

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΠΟ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η Παπαγαλίνα και τὰ παραμύθια της

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΣΕΝΕΓΑΛΗΣ

Μετάφραση - Διασκευή:
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΟΥ
Σχέδια: Ε. Τακαδοπούλου

Μιά πολύχρωμη παπαγαλίνα, καθισμένη στο κλαδί ενός πυκνού-φυλλου δέντρου, σ' ένα δάσος της Σενεγάλης, φλυαρούσε συνέχεια με μία γειτόνισσά της. Είχαν νά πούν, πώς ήταν ή πιο κουτσομπό-λα παπαγαλίνα όλης της χώρας. "Όλα τὰ ήξερε. Κι' όπως δέν κρα-τούσε τό στόμα της κλειστό, πε-τώντας από δέντρο σέ δέντρο, διαλαλούσε τὰ μυστικά τών άλλων μά πολλές φορές και τὰ δικά της, πότε στον ένα και πότε στον άλλο. "Ετσι και σήμερα. Μόλις αντίκρουσε τήν καινούργια της γειτόνισσα, μία μικρή, χαριτωμένη πράσινη παπα-γαλίνα, άρχισε νά της ιστορεί μέ τό νύ και μέ τό σίγμα, τό τί συνέβαινε στις φωλιές τών πουλιών και τών ζώων πού ζούσαν στό δάσος.

Η μικρή παπαγαλίνα τήν άκουγε μέ μεγάλη προσοχή. Σέ μία στιγμή όμως, έδειξε άφηρημένη κι' άφηνε τὰ λόγια της γειτόνισσάς της νά φεύγουν, χωρίς νά τ' άκούει. Τό βλέμμα της είχε καρφωθεί σ' ένα ψηλοπόδαρο, άργοκίνητο πουλί, πού περπατούσε στην όχθη του ποταμού, πού κυλούσε ανάμεσα στό δάσος και τὰ λιβάδια του.

— Τί βλέπεις πρασινούλα και δέν προσέχεις τί σου λέω; ρώτησε ή παπαγαλίνα τή γειτόνισσά της, λί-γο αύστηρά.

— "Ενα παράξενο πουλί κυρία Παρδαλή μου. Πρώτη φορά τό βλέ-

πω.

— "Ενα παράξενο πουλί, πού είναι; γιά δείξε μου.

— Νάτο, πίσω σου, στην άκρη του ποταμού.. Κάτι ψάχνει νά βρεί στο νερό. Τί ώραίο πού είναι!

Η παπαγαλίνα, γύρισε γρήγορα, γρήγορα μέ περιέργεια. Μά, άμέ-σως, ξέσπασε σέ γέλια.

— Χά.. χά.. χά.., μπά σέ καλό σου κορίτσι μου, τόν έρωδιό δέν ξέρεις; "Άλλο και τούτο... άκούς εκεί.. πρώτη φορά τόν βλέπει...

— Μήν ξεχνάς, κυρία Παρδαλή μου, πώς είμαι μικρή, άκόμα δέν χρόνια. Τώρα, γιά πρώτη φορά, θά κάνω έδώ τή φωλιά μου, είπε μέ παράπονο ή παπαγαλίνα.

— "Έχεις δικιο, συγχώρα με, καλή μου. Ξέχασα πώς ήρθες από τήν καρδιά του δάσους, πού δέν έχει ούτε ποτάμι, ούτε λίμνες. Κι' ό έρωδιός, πρέπει νά ξέρεις, πώς ζει πάντα κοντά στά νερά. "Εκεί βρί-σκει τήν τροφή του. Είναι άρχοντας βλέπεις, και δέν του άρέσουν οι καρποί και τό τρυφερό χορτάρι πού τρώμε έμεις. Προτιμά τὰ ψα-ράκια, τίς γαριδούλες, τὰ βατραχά-κια και τὰ σκουλακάκια.. Γι' αυτό τόν βλέπεις νά ψάχνει μέ τή μύτη του βουτηγμένη στο νερό..

— Γιά φαντάσου! γιά φαντάσου! θαύμασε ή Πρασινούλα. Τί περίεγο πουλί. Τί ώραίο ρόζ φτερά πού έχεις! Τί όμορφο κορμί και τί ψηλά

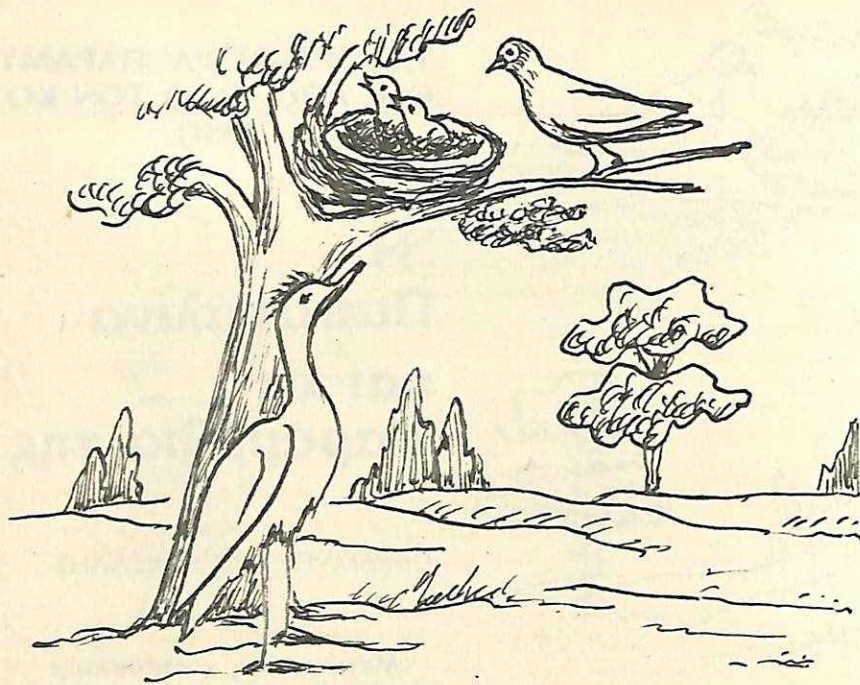
πόδια... Μά... τί βλέπω; ό λαιμός του είναι στραβός... σά σπασμένος... Τώρα τόν είδα, πού σήκωσε το κεφάλι του από τό νερό. Τί έπαθε ό καημένος; Πάμε νά δούμε τί έχει...

— Μήν είσαι χαζή, θυμωσε πάλι ή παπαγαλίνα. Τίποτα δέν έπαθε τώρα. "Εδώ και άρκετά χρόνια, έτσι είναι πιά ό λαιμός όλων τών έρωδι-ών. Είναι μία παλιά πολύ παλιά ιστορία. Καί ή φωνή της, γεμάτη μυστήριο, κίνησε τήν περιέργεια της φίλης της.

— Τί ιστορία; τί ιστορία; πέστη μου κυρά Παρδαλή μου, νά ζήσεις... τρελαίνουμαι ν' άκούω παλιές ι-στορίες...

Η παπαγαλίνα δέν ήθελε πολλά παρακάλια. Τίναξε τὰ φτερά της, ίσιωσε τό κορμί της, καλοκάθισε στό κλαδί, ξερόβηξε και άρχισε:

— "Εδώ κοντά, στην άκρη του δάσους, είχαν, πάνω σ' ένα γέφυρο δέντρο, τή φωλιά τους δυό περι-στέρια. Είχαν τέσσερα παιδιά, δυό πιο μεγάλα, δυό πιο μικρά. Μία μέρα, ό πατέρας έφυγε νά φέρει τροφή γιά τὰ παιδιά, μά δέν ξανα-γύρισε. Είπαν πώς τόν σκότωσε κάποιος κυνηγός. Η μητέρα, γε-μάτη λύπη πού έχασε τό σύντρο-φό της, κοίταζε πώς νά μεγαλώσει τὰ παιδιά της, όπως-όπως. Φοβό-ταν νά τ' άφήσει μόνα. Οι κίνδυνοι βλέπεις στό δάσος, είναι πολλοί... Μία μέρα, έφτασε κοντά στη φω-

λιά της, ένα πεινασμένο τσακάλι. Όλη μέρα γύριζε και δεν βρήκε τίποτα να φάει. Κάθισε λοιπόν να ξεκουραστεί, στη ρίζα του δέντρου, πού πάνω του ήταν ή φωλιά των περιστερών. Δεν είχε καλοκαθίσει κι' άκουσε τὰ τιπιβίσματα των μικρών...

— Τι... τι... βί...τι...βί... φέρε μας μανούλα λίγο φαί...

— Δεν μπορώ μικρά μου να σάς αφήσω μόνα... Δεν έχετε πιά πατερούλη να σάς φυλάξει, όσο εγώ θά ψάχνω για τό φαγητό σας. Κάντε υπομονή, κάποιο έντομο θά φτάσει ως εδώ, κάποιο σποράκι θά βρω γύρω στο δέντρο... Μά, δεν είχε καλά-καλά τελειώσει την κουβέντα της κι' άκουσε να τη φωνάζουν.

— Κυρά περιστέρα, έ... κυρά περιστέρα... καλημέρα.

Η περιστέρα ανατρίχιασε. Είχε γνωρίσει τη φωνή του τσακαλιού, του πιο κακού ζώου του δάσους. Έκρυψε τό φόβο της και γλυκομίλητα έσκυψε και τ' απάντησε.

— Καλημέρα τσακάλι μου, πώς από δω;

— Για σένα ήρθα.

— Για μένα; τί θέλεις από μένα; — Ήρθα να μου δώσεις ένα από τὰ παιδιά σου. Πεινάω πολύ. Αν μου τό δώσεις και γώ θά φάω κάτι και σύ θάχεις να θρέψεις ένα πουλί λιγότερο.

— Ποτέ δεν θά κάνω ένα τέτοιο πράγμα. Εγώ να δώσω σε σένα τό

παιδί μου; Τρελάθηκες;

— Θά μου τό δώσεις και τώρα άμέσως, φώναξε θυμωμένα τό τσακάλι. Άλλιώς, θά πετάξω ως τη φωλιά σου και θά σάς φάω όλους...

Τό περιστέρι κατατρόμαξε. «Τί να κάνω, σκέφτηκε, παρά να μās φάει όλους τό κακό ζώο, καλύτερα ας χάσω ένα από τὰ παιδιά μου».

Έτσι, με μεγάλη της λύπη πέταξε στο τσακάλι, τό πιο μικρό και πιο αδύνατο περιστέρι. Όλη τη νύχτα δεν κοιμήθηκε από τη στενοχώρια της. Έπνιγε με πολύ κόπο τὰ δάκρυά της για τό χαμένο παιδί της. Η μόνη της παρηγοριά ήταν πώς έσωσε τουλάχιστον τὰ τρία άλλα.

Πριν καλοσηκωθεί τό πρωί ό ήλιος, τό τσακάλι έφτασε πάλι κάτω από τη φωλιά της. Την καλημέρισε και της είπε άνυπόμονα:

— Τό παιδί σου ήταν πολύ νόστιμο, μά δεν χόρτασε την πείνα μου. Δώσε μου γρήγορα ένα ακόμα. Έλπίζω να χορτάσω μ' αυτό.

— Μήν περιμένεις κάτι τέτοιο. Ποτέ πιά δεν θά σου δώσω ένα από τὰ παιδιά μου. Από χτές πού έφαγες τό μικρό μου, κοντεύω να πεθάνω από τόν καημό μου...

— Θά μου τό δώσεις και μάλιστα άμέσως. Άλλιώς, όπως σου είπα και χτές, θά πετάξω ως τη φωλιά σου και θά ξεσκίσω και σένα και τὰ παιδιά σου...

Τό περιστέρι τούτη τη φορά φοβήθηκε ακόμα περισσότερο. Τό

τσακάλι έδειχνε πιο άγριο σήμερα. Με την έλπίδα λοιπόν να σώσει τὰ δύο μεγάλα παιδιά της, μά και τόν έαυτό της, του πέταξε και τό άλλο μικρό της.

Μόλις έφυγε τό τσακάλι, με τό πουλί στο στόμα, ή περιστέρα άρχισε να κλαίει πικρά. Τάβαζε με την κακή της μοίρα, μά και την άδυναμία της να προστατέψει τὰ παιδιά της. Αν είχαν τόν πατέρα τους, δεν θά είχαν χαθεί τὰ δύο μικρά της...

Πάνω στην ώρα, περνούσε ό έρωδιός από την άκροποταμιά. Άκουσε τό κλάμα του περιστεριού κι' έπλησίασε στο δέντρο με τη φωλιά.

— Γιατί κλαίς περιστέρα μου; τί έπαθες; τη ρώτησε με συμπόνια.

Η περιστέρα με λυγμούς του είπε πώς είχε αναγκαστεί να δώσει στο τσακάλι δυό από τὰ παιδιά της.

— Και γιατί του τάδωσες; άπόρησε ό έρωδιός.

— Γιατί μου είπε πώς θά πετούσε ως τη φωλιά μου και θά μās έτρωγε όλους.

— Μά είσαι τελείως άνόητη; Πώς θά πετούσε, αφού δεν ξέρει να πετάει; Είδες ποτέ κανένα ζώο να πετάει;

Η περιστέρα έμεινε άλαλη για λίγο. Υστερα με φωνή πνιγμένη στα δάκρυα, είπε:

— Φαίνεται πώς ό φόβος, πού με πάγωσε όλόκληρη, δεν άφησε τό μυαλό μου να σκεφτεί σωστά... Ω ή άτυχη, ω ή άμυαλη, έγινα με την κουταμάρα μου αίτία, να χάσω δυό από τὰ παιδιά μου, τ' αγαπημένα μου μικρά...

— Έλα.. έλα.. τὰ δάκρυα δεν ώφελούν τώρα σε τίποτα. Άκουσε προσεκτικά τί θά κάνεις, αν θέλεις να σώσεις τ' άλλα σου παιδιά. Γιατί να τό ξέρεις, τό τσακάλι καλόμαθε και θά ξαναγυρίσει...

— Σ' ακούω καλέ μου φίλε, σ' ακούω. Θά κάνω ό,τι μου πεις.

— Όταν ξανάρθει, δεν θά του δώσεις πιά με κανένα τρόπο, κανένα παιδί σου. Να δείξεις ότι δεν τό φοβάσαι και με θάρρος θά του πεις πώς αφού δεν ξέρει να πετά, δεν μπορεί να φτάσει τη φωλιά σου.

Εγώ θά κρυφτώ εδώ κοντά και στην ανάγκη θά έρθω να σε βοηθήσω. Πηγαίνω τώρα να βρω κανένα σκουλικάκι για τό πρωινό μου...

Και όπως είπαμε. Μή φοβάσαι...

Δέν είχε καλοφύγει ό έρωδιός και νάσου πάλι τό τσακάλι, στη ρίζα του δέντρου...

— Καλημέρα κερά περιστέρα. Δεν ξέρεις στ' αλήθεια, πόσο έξαιρετικός μεζές ήταν τό χθεσινό πουλάκι πού μου έδωσες. Δεν έβλεπα, πότε θά περάσει ή νύχτα, για νάρθω να μου δώσεις και πάλι ένα.

— Άδικο ήρθες. Πήγαινε άλλου να γυρέψεις φαί. Από δω, ό,τι πήρες, πήρες. Ποτέ πιά δεν θά σου δώσω άλλο.

— Αν δεν μου δώσεις, θά πετάξω ως τη φωλιά σου και θά σάς φάω όλους.

Πέτα λοιπόν ως τη φωλιά μου και πάρε το μόνος σου. Να δώ και γώ πώς πετάς;

— Α, έτσι; τότε πετώ άμέσως, είπε όσο πιο άγρια μπορούσε τό τσακάλι.

— Σταμάτα, σταμάτα τις φοβέρες, φώναξε θαρρετά τό περιστέρι. Δεν με τρομάζεις πιά. Αφού δεν ξέρεις να πετάς, πώς θά φτάσεις τη φωλιά μου;

— Ποιός σουπε αυτές τις βλακειές; ρώτησε άνήσυχτα τό τσακάλι.

— Ο έρωδιός, ό καλός μου γείτονας. Με λυπήθηκε πού με είδε να κλαίω τὰ παιδιά μου και μου άνοιξε τὰ μάτια. Μου είπε να μή σε φοβάμαι πιά, γιατί δεν μπορείς να φτάσεις ως εδώ. Δεν ξέρεις να πετάς.

— Να του πεις να κοιτάζει τις δουλειές του και να μήν ανακατεύεται στις υποθέσεις των άλλων. Άκους εκεί... Έγινε τώρα και ό έρωδιός συμβουλάτορας...

— Ποιός μιλάει για μένα; ρώτησε τάχα αδιάφορα ό έρωδιός, πού βγήκε από την κρυψώνα του κι' άργά-άργά πλησίασε...

Τό τσακάλι, μόλις τόν είδε, είπε ύποκριτικά:

— Καλώς τόν ώραίο μου φίλο. Τί όμορφο είναι σήμερα τό λοφίο σου! Τό χτένισες θαυμάσια.

— Καλημέρα, τόν έκοψε ξερά ό έρωδιός. Άκουσα πού έλεγες τό όνομά μου. Έχεις να με ρωτήσεις τίποτα;

— Νά... ήθελα ναξερα, όταν φυσά αγέρας, ας πούμε από τὰ δεξιά, πώς μπορείς και κρατιέσαι όρθιος πάνω στα λεπτά, ψηλά πόδια σου; Ο έρωδιός άνυποψίαστος απάν-

τησε.

— Σκύβω και κολλάω τό μακρύ λαιμό μου στην αντίθετη πλευρά. Νά έτσι...

— Κι' όταν βρέχει κι' έχει καταιγίδα; δεν φοβάσαι μήν σε πάρει; σε κρατούν τὰ πόδια σου;

— Τότε, στερεώνουμαι γερά στο ένα μου πόδι, μαζεύω τό άλλο κάτω από τη φτερούγα μου και χώνω τό μακρύ λαιμό μου στο στήθος μου...

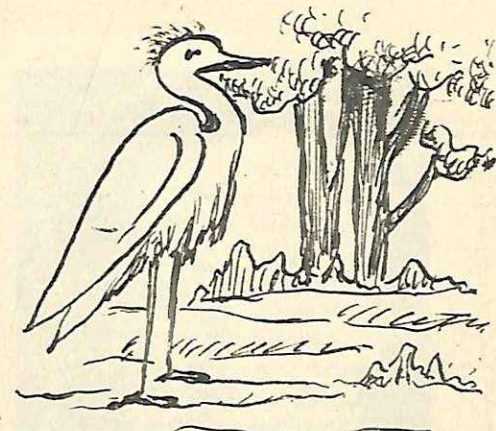
— Πώς.. πώς.. για δείξε μου.. φώναξε τάχα άθώα τό τσακάλι...

— Νά... έτσι απάντησε άσκεπτα ό έρωδιός. Κι' άνόητος με τη σειρά του, έδειξε πώς μαζεύεται όταν έχει θύελλα...

Μόλις χώθηκε καλά μέσα στα φτερά του και δεν έβλεπε τίποτα, τό τσακάλι πήδηξε με όρμή στο σβέρκο του φωνάζοντας με κακία:

— Η θύελλα ήρθε... Θά σε μάθω εγώ τώρα να ανακατεύεσαι στις ξένες δουλειές. Και μ' ένα κτύπημα του έσπασε τό σβέρκο. Ήταν έτοιμος και να τόν φάει, μά στις φωνές του περιστεριού, πού καλούσε σε βοήθεια, έφτασε ένας σκύλος πού τό κυνήγησε κι ακόμα τό κυνηγάει...

— Και ό έρωδιός; τί απέγινε ό έρωδιός; ρώτησε ή μικρή πράσινη

παπαγαλίνα, έζησε;

— Έζησε, έζησε και ζει και βασιλεύει και θαυμάζει ό κόσμος την όμορφιά του. Μόνο ό περήφανος ψηλός λαιμός του, δείχνει από τότε σά σπασμένος και γέρνει προς τό στήθος του. Βλέπεις τό τσακάλι δεν ξεγέλασε μόνο τό αγαθό περιστέρι, αλλά κι' αυτόν πού έκανε τόν έξυπνο...

Κανείς όμως δεν ξέρει να πει, αν ή ιστορία για τόν έρωδιό πού είπε ή πολύχρωμη παπαγαλίνα στη χαριτωμένη πράσινη φίλη της ήταν αληθινή ή ένα από τὰ παραμύθια πού αράδιαζε φλύαρα, πετώντας από δέντρο, πότε στον ένα και πότε στον άλλο...

Ε.Κ.Π.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ

‘Ο Χάνς Κρίστιαν ”Αντερσεν και τὰ παραμύθια του

ευχάριστο τέλος, όπως συνήθως συμβαίνει στα άλλα παραμύθια.

Όταν ο “Αντερσεν άρχισε νά ασχολείται με τή λογοτεχνία, στά Γράμματα κυριαρχούσε ο ρομαντισμός. Αυτό τό κίνημα πού δίνει κυρίαρχη θέση στό συναίσθημα, ως περιεχόμενο και έκφραση, μέσα στη λογοτεχνία. Ο ρομαντισμός, πάντως, δέν στάθηκε μόνο λογοτεχνικό κίνημα. Αλλά είχε, όπως είναι γνωστό, έπηρεάσει και τή ζωή, μέ τήν όποια άλλωστε βρισκόταν σέ άμεση ανταπόκριση, μόνο πού από τότε πού έγινε κίνημα συνειδητό, προκάλεσε και ευνόησε πολλές νοσηρές καταστάσεις. Ο ρομαντισμός έπηρεασε ακόμα και τήν έπιστήμη τής εποχής. Σ’ αυτόν οφείλεται ή άνθιση, πού σημειώθηκε εκείνη τήν εποχή, τής έπιστήμης πού ονομάζουμε «Λαογραφία». Η Λαογραφία επιδιώκει, σέ γενικές γραμμές, τήν άγνόητα, ευνοεί τή στροφή στόν πρωτογονισμό, στίς πηγές και τίς ρίζες. Τότε, στίς πρώτες δεκαετίες του περασμένου αιώνα, γίνονται οι μεγάλες συλλογές λαϊκών τραγουδιών και παραμυθιών των διαφόρων λαών. Τότε έχουμε και τίς πρώτες συλλογές έλληνικών δημοτικών τραγουδιών, όπως του Φωριέλ, πού εκδόθηκε στό Παρίσι τό 1824. Όλα αυτά, άνεξάρτητα από τό άν θά γίνονταν όποσδήποτε κάποτε, έντάσσονται μέσα στό πνεύμα του ρομαντισμού, πού έπικρατεί και οιστρηλατεί τήν εποχή εκείνη.

Ακόμα, ο “Αντερσεν είχε από πολύ μικρός μεγάλη και πικρή, δυστυχώς, πείρα ζωής. Η οικογένειά του ήταν άμπτωχη. Ο πατέρας του ήταν τσαγκάρης και ή μητέρα του επίσης ξενοδόχου. Ο Κρίστιαν γεννήθηκε στό “Οντενσε τής Δανίας τό 1805 και πέθανε τήν Κοπεγχάγη τό 1875, διάσημος πιά. Ήταν ένα παιδί συνεσταλμένο και μάλλον άχαρο. Όταν, έφηβος, προσπάθησε νά ξεφύγει από τή μίζερη οικογενειακή τους ζωή και πήγε στην Κοπεγχάγη γιά νά γίνει ήθοποιός, οι διάφοροι άρμόδιοι τής εποχής τόν αποθάρρυναν χωρίς προσχήματα. Τό ίδιο έγινε λίγο άργότερα, όταν θέλησε νά προσεγγίσει τό θέατρο ως θεατρι-

κός συγγραφέας. Έντούτοις ο “Αντερσεν, επέμενε σ’ αυτό μέ άποτέλεσμα νά αφήσει άρκετά θεατρικά έργα, μέτριας ποιότητας όμως. Ο “Αντερσεν άρχισε νά πατάει σέ στέρεο έδαφος από τή στιγμή πού έλαβε μία ύποτροφία γιά τήν όποια φρόντισε ο προστάτης όλης τής ζωής του “Ιωνάς Κόλλιν.

Ο “Αντερσεν ήταν πολύ κοινωνικός τύπος και γρήγορα δημιούργησε μεγάλο κύκλο γνωριμιών. Μπαινόβγαίνει μέ άνεση ως προσκαλεσμένος στα παλάτια των διαφόρων πριγκίπων και άρχόντων τής εποχής και από ένα σημείο και πέρα και στα βασιλικά ανάκτορα τής Κοπεγχάγης.

Ταξίδεψε, επίσης, πολύ. Γνωρίστηκε μέ όλους τους μεγάλους λογοτέχνες τής Εύρώπης, ιδίως τους πρωτεργάτες του ρομαντισμού, Ούγκώ, Λαμαρτίνο, Δουμά πατέρα. Τό 1840, πού συμπίπτει μέ τήν πιό παραγωγική του περίοδο, ο “Αντερσεν πραγματοποίησε τό όνειρο τής ζωής του: ήρθε στην “Ελλάδα. Σ’ αυτό τό ταξίδι πέρασε από τή Γερμανία, τήν “Ιταλία, τήν Αυστρία και τήν Τουρκία. Στή χώρα μας έγινε δεκτός από τόν βασιλέα “Οθωνα. Οι έντυπώσεις του από αυτό τό μεγάλο ταξίδι υπάρχουν στό βιβλίο του «Τό παζάρι του ποιητή», πού κυκλοφόρησε τό 1842.

Ο “Αντερσεν από τό 1835 ως τό 1872 βγάδι σχεδόν κάθε χρόνο κι από ένα καινούριο βιβλίο παραμυθιών. Τά βιβλία του αυτά γνωρίζουν τεράστια έπιτυχία. Ο ίδιος πίστευε πως ή καλύτερη εξήγηση τής έπιτυχίας του ήταν ή ίδια ή ζωή του, δηλαδή αυτή ή τεράστια πείρα δύσκολης ζωής πού είχε αποθησαυρίσει σιωπηλά μέσα του. Τή ζωή του τήν άφηγήθηκε τό βιβλίο του «Τό παραμύθι τής ζωής» (1855), όπου φαίνεται πως τά παραμύθια του άντλούν και στηρίζονται στό έδαφος τής ζωής του.

Ακόμα, ο ίδιος ο “Αντερσεν έλεγε, γιά νά δικαιολογήσει τό μέγιστο ένδιαφέρον πού έδειναν όχι μόνο οι μικροί αλλά και οι μεγάλοι γιά τά παραμύθια του, ότι αυτό οφείλεται στην τάση του νά παίρνει μία ιδέα πού είναι γιά

μεγάλους και νά τήν γράφει γιά μικρούς.

Ωστόσο, ή διδακτικότητα του είναι

βαθιά κρυμμένη και ποτέ δέν επιβάλλει κατά τρόπο άτεχνο τό συμπέρασμα του μύθου.

Τό τελευταίο μαργαριτάρι

Είμαστε μία πλούσια, εύτυχισμένη οικογένεια. Χαρά και άγαλλίαση βασιλεύουν στό σπίτι μας. Όλοι είμαστε εύτυχισμένοι, όλοι πέρα γιά πέρα, άφεντικά κι ύπηρέτες, φίλοι και γνωστοί. Γιατί ή σημερινή είναι μία μεγάλη μέρα γιά τό σπίτι-κό μας: έχουμε άποκτήσει έναν κληρονόμο! Ένα άγόρι γεννήθηκε σήμερα τήν οικογένειά μας! Ένα γερό άγοράκι!

Η λάμπα στην κρεβατοκάμαρα ήτανε τυλιγμένη γιά νά μήν ένοχλεί τή λεχώνα και στα παράθυρα ήτανε τραβηγμένες οι βαριές κουρτίνες. Τό παχύ χαλί έσβηνε τά βήματα. Και όλο τό δωμάτιο είχε βυθιστεί στό μισόφωτο και στη σιωπή... Η παραμάνα κοιμότανε, καθισμένη στό προσκέφαλο τής μητέρας...

Έτσι, ο φύλακας άγγελος του σπιτιού μπόρεσε νά μπει στην κρεβατοκάμαρα χωρίς νά τόν δούμε! και σκύβοντας πάνω άπ’ τό μωρό, πού είχε άποκοιμηθεί κι αυτό πάνω στόν κόρφο τής μητέρας του, τό ράντισε μέ όλα τ’ άστέρια τής εύτυχίας. Σάν άστραφτερή βροχή έπεφταν πάνω στό μωρό ή “Υγεία, ή καλή Τύχη, ο Πλούτος, ή “Αγάπη, όλα όσα μπορούσε νά λαχταρήσει ένας άνθρωπος άπάνω στη Γη.

Νά, πάρε τά πάντα, νά είσαι εύτυχισμένος! έλεγε ο φύλακας άγγελος του σπιτιού.

“Οχι, ξεχάσες κάτι! άκούστηκε ξαφνικά μία άσημένια φωνή δίπλα του.

Ήταν ο φύλακας άγγελος του νεογέννητου.

“Ένα άστέρι, ξανάπε σέ λίγο ο άγγελος, τό τελευταίο μαργαριτάρι, λείπει από τόν άστερισμό τουτον... Αλλά μέ τά χρόνια, ή καλή ή Νεράιδα θά τό φέρει κι αυτό!

Ποιό είναι τό τελευταίο τούτο μαργαριτάρι; ρώτησε ο φύλακας άγγελος του σπιτιού τόν φύλακα άγγελο του νεογέννητου. Πές μου ποιό είναι, και θά πάω νά βρώ έγώ τή Νεράιδα!

“Η Νεράιδα θά ρθει μόνη της κάποια μέρα! άποκρίθηκε ο άγγελος του νεογέννητου. Τό μαργαριτάρι τής είναι πολύ χρειαζόμενο γιά τήν εύτυχία μιάς ζωής!

Και πού βρίσκεται αυτή ή Νεράιδα; Πές μου, και θά τή φέρω έγώ! έπέμεινε ο φύλακας άγγελος του σπιτιού.

Μπορείς νά τή φέρεις έδώ; ρώτησε τότε ο φύλακας άγγελος του μικρού άγοριού. Μά άν είναι έτσι, πάμε μαζί νά τή βρούμε! Μόνο πού ή Νεράιδα αυτή δέν έχει μόνιμο σπίτι. Πότε τή βρίσκεις στό παλάτι του βασιλιά και πότε στην καλυβούλα του χωριάτη. Δέν αφήνει κανέναν χωρίς νά του κάμει έπίσκεψη. Και τό δώρο τής ξέρεις τί είναι; Είναι τό ίδιο γιά όλους: τό τελευταίο μαργαριτάρι! Θά ρθει κάποτε και στό παιδί τούτο... Πάμε, λοιπόν, νά τή βρούμε!

Και οι δυο άγγελοι, μ’ ένα φτερούγισμα, άφησαν τό σκοτεινό μας δωμάτιο, γιά νά πάνε νά βρουν τή παντοδύναμη κείνη Νεράιδα.

Εκείνη τή μέρα, ή Νεράιδα είχε πάει νά μείνει σ’ ένα μεγάλο, μελαγχολικό σπίτι, μέ άδεια δωμάτια και μέ άνοιχτά παράθυρα... Οι κουρτίνες τους άνέμιζαν στόν παγερόν άέρα...

Στή μέση τής μεγάλης αίθουσας του σπιτιού ήτανε ένα άνοιχτό φέρετρο. Μέσα του είχαν έσπλώσει μιάν ωραία γυναίκα, πού είχε πεθάνει στόν άνθ’ ίσα - ίσα τής νιότης τής...

Άσπρα τριαντάφυλλα στόλιζαν τή νεκρή, τόσο πολύ, πού φαίνονταν μονάχα τά λεπτά τής χέρια σταυρωμένα στό στήθος και τό λευκό τής πρόσωπο, όπου είχε άπλωθεί τώρα ή άπόκοσμη έπισημότητα του θανάτου.

Γύρω από τό φέρετρο στεκόταν ο σύζυγος και τά παιδιά τής νεκρής. Τό μικρότερο τό κρατούσε ο θλιμμένος άντρας στην άγκαλιά του. Ήρθαν νά δώσουν τόν τελευταίο τους άσπασμό στη σύζυγο και στη μητέρα τους. Νά φιλήσουν

τά άσάλευτα τώρα χέρια τής, τά χέρια εκείνα πού τόσες φορές τούς είχαν χαϊδέψει... Δάκρυα πόνου κυλούσαν στα μάγουλά τους και πέφταν άπάνω στό φέρετρο. Κανένας τους δέ μιλούσε. Και ή βουβαμάρα τους, πού τήν έσπαζαν μόνο συγκρατημένοι λυγμοί, πρόδινε τή μεγάλη τους λύπη καλύτερα από όλα τά λόγια...

Τά κεριά σιγοτρέμανε πάνω από τό φέρετρο, καθώς μπήκανε κάτι ξένοι άνθρωποι, σκεπάσαν τό φέρετρο και τό κάρφωσαν μέ μεγάλα καρφιά. Οι χτύποι τους άχολογούσανε μέσα στό έρημικό σπίτι κι έκαναν τίς καρδιές νά ραγίζουν...

Πού μ’ έφερε; ρώτησε ο άγγελος του σπιτιού τόν οδηγό του. Έδώ δέν υπάρχει καμία Νεράιδα πού νά κάρφωσαν μέ μεγάλα καρφιά.

Κι όμως, έδώ μένει! είπε ο άγγελος του νεογέννητου. Έδώ βρίσκεται τήν ιερή τούτην ώρα...

Και έδειξε στόν σύντροφό του κάποια γωνιά τής αίθουσας.

Εκεί ήταν ή πολυθρόνα τής νεκρής, ανάμεσα σέ λουλούδια και σέ οικογενειακά πορτραίτα. Κι από κεί, σάν άγαθό πνεύμα του σπιτιού, ή μητέρα έπιθεωρούσε άλλοτε τό σπίτι και καλωσόριζε τους ξένους πού έρχονταν σέ έπίσκεψη. Από κεί άκτινοβολούσε τότε χαρά κι εύτυχία στόν σύζυγο και στα παιδιά τής...

Τώρα, στη θέση τής νεκρής νοικοκυράς, καθόταν μία παράξενη γυναίκα, ντυμένη μέ μακρύ, σκούρο μανδύα. Ήταν ή «Νεράιδα του Πόνου», πού είχε έγκατασταθεί τώρα στό σπίτι τής νεκρής. Τά μάτια τής χύναν συνέχεια δάκρυα, πού γίνονταν άμέσως ύπεροχα μαργαριτάρια, άστραφτερά, μέ όλα τά χρώματα τής ίριδας. Ο φύλακας άγγελος του νεογέννητου πήρε ένα από τά μαργαριτάρια αυτά και δείχνοντάς το στόν σύντροφό του, τόν ρώτησε:

Τό βλέπεις αυτό;

Τό βλέπω, του άποκρίθηκε ο άλλος άγγελος.

Ξέρεις τί είναι; τόν ξαναρώτησε ο άγγελος του νεογέννητου.

Γιά νά πώ τήν αλήθεια, δέν ξέρω! έκαμε ο άγγελος του σπιτιού.

Εγώ, λοιπόν, θά σου πώ τί είναι... Και ο άγγελος του νεογέννητου,

ΠΑΡΑΜΥΘΙ... ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΜΟΥ

«Πές μου, μπαμπά, μία ιστορία...»
Κ' ενώ σπή μνήμη αναζητάω
ή πλάθω μία μεσ' τό νοῦ μου,
στηλά στά μάτια τήν κοιτάω.

Δονεῖται ἀπ' τήν προσδοκία
ἔτσι ὡς καράβι μ' ἀνοιγμένα
πανιά, πού ὁ ἀγέρας τά φουσκώνει
γιά τάνοιχτά καί γιά τά ξένα.

Τά γαλανά τά μάτια ἀνοίγουν
μεγάλα, κι ἀνυπομονοῦνε
ν' ἀνοίξη ἡ πόρτα τῶν ὀνείρων,
ν' ἀνοίξη ἡ πόρτα γιά νά ἰδοῦνε:

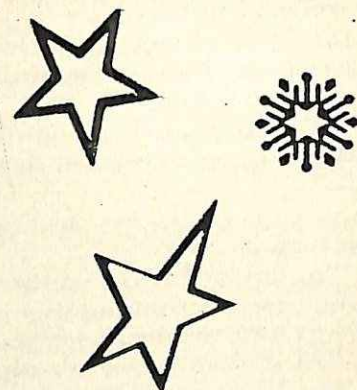
Ἔτοιμη νά μ' ἀκολουθήση
μά φοβισμένη μή μέ χάση
μέσ' στό ταξίδι πού θά πάμε,
σφιχτά τό χέρι μου ἔχει πιάσει.

Καί περιμένει μέ λαχτάρα
καί μ' ἓνα φόβο μαγεμένο,
μ' ὀλάνοιχτο τό μικρό στόμα
καί μέ τό σῶμα τεντωμένο.

Ἔτσι καθώς ἓνα λουλουδί
ὅπου τό φῶς νά πιῇ ζητάει
κρατώντας τήν ἀναπνοή της
μέσα στά μάτια μέ κοιτάει!

Κι ὦ! πῶς γλαρώνουνε τά μάτια
μέ γλυκό φόβο καί χαρά
ὅταν ἀργά ἐγώ ἀρχίζω
« - Ἦταν, πού λές, μία φορά...».

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ
(«Ε.Ε.Σ.Ν.», Νοεμ. 1937)

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛ. 13

ΟΙ ΤΡΟΧΟΙ: πρὸς τήν κατεύθυνση Α.
ΔΥΟ ΛΑΘΗ: τό πόμολο στίς δύο
πλευρές τῆς πόρτας εἶναι σέ διαφορε-
τική θέση καί ἡ καρτέκλα εἶναι χωρίς ἓνα
πόδι.

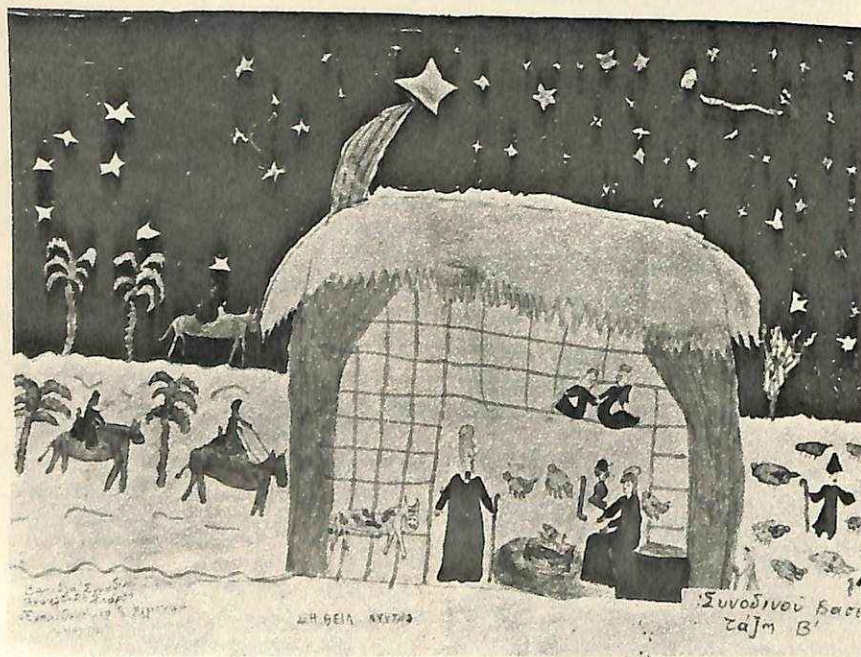
δείχνοντας ὁλοένα στόν σύντροφό
του τῆς Νεραίδας τό δάκρυ συνέχι-
σε:

— Αὐτό εἶναι τό τελευταῖο μαρ-
γαριτάρι, πού δέν πρέπει νά λείπει
ἀπό τή ζωή κανενός ἀνθρώπου.
Γιατί ὁ Πόνος ἀνεβάζει καί δίνει
ἀξία στήν κάθε εὐτυχία καί στήν
κάθε χαρά... Ὅποιος δέν ἔχει πο-
νέσει, δέν ἔχει ζήσει καί δέν ξέρει
νά ἐκτιμήσει τήν ἀξία τῆς ζωῆς... Τό
βλέπεις πῶς λαμποκοπάει αὐτό τό
μαργαριτάρι; Εἶναι σάν τό οὐράνιο

τόξο, πού δένει τή Γῆ μέ τούς
Οὐρανοῦς... Χωρίς αὐτό, κανένας
μας δέν μπορεῖ νά ἰδεῖ τά οὐράνια.
Ὁ Πόνος μόνο μᾶς ἐπιτρέπει νά
πλησιάζουμε στήν τελειότητα...
Αὐτό μονάχα μᾶς χαρίζει τά φτερά
πού μᾶς χρειάζονται γιά νά ὑψω-
θοῦμε πάνω ἀπό τήν εὐτυχία τῆς
Γῆς καί νά φτάσουμε σ' ἓναν ἀνώ-
τερο, σ' ἓναν καλύτερο κόσμο!...

Χάνς Κρίστιαν Ἀντερσεν
(Μεταφρ. Σ. Πρωτοπατά)

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ

Ἐπιλογές ἀπό τά προπολεμικά τεύχη τοῦ
«Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος»

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΜΑΣ ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΤΟΥΣ ΖΩΗΣ

Οἱ ἀναμνήσεις ἀπό τήν παιδική μου ἡλικία εἶναι πάρα
πολλές καί θά προσπαθῶ πρὸς χάριν σας νά ξεχωρίσω μία
ἀπ' αὐτές καί νά σᾶς τή διηγηθῶ γιά τούς μικροὺς φίλους
τοῦ περιοδικοῦ σας. Ἀκούστε λοιπόν: Ἦμουν μικρός κι ὡς
τότε δέν εἶχα θγεῖ ποτέ νύχτα μοναχός μου. Τό κρεβάτι μου
ἦτανε στό ἴδιο δωμάτιο τοῦ πατέρα καί τῆς μητέρας. Μία
νύχτα - θά ἦταν τότε προχωρημένη ἀνοιξη, - μέ γεμάτο
φεγγάρι, μαζεμένους στό προσκέφαλό μου, μέ τά μάτια
ὀλάνοιχτα, κοιτάζα στό κενό ὡς πού κοιμήθηκαν ὅλοι. Ἀπό
τό παράθυρο εἶχε μπῆ μία μεγάλη λουρίδα φεγγαριοῦ καί
στό πλαίσιο του δείχνονταν ἀκέρια ἡ ὀψις του, ἡρεμη, λευκή.
Ξάφνου, ἐξήντησε μέσα μου κάτι, πού μ' ἔκανε νά
γλυστρήσω ἀπ' τό κρεβάτι μου, νά ντυθῶ σκυφτός στό
πάτωμα βάζοντας τά φορέματα καί τά παπούτσια μου καί
συρνόμενος μέ τά γόνατα βγήκα ἀπό τό δωμάτιο καί
κατέβηκα τή σκάλα τοῦ σπιτιοῦ μας. Ὅλη ἡ δυσκολία μου
τώρα ἦταν ν' ἀνοίξω τήν πόρτα καί νά περάσω πάνω ἀπ' τό
σκυλί μας τό «Μπράουν», πού κοιμώνταν πάντα πάνω στό
κατῶφλι.

Δυσκολεύτηκα πολύ ν' ἀνοίξω τήν πόρτα, καί τό σκύλο
τόν διασκέλισα εὐκόλα: κοιμώνταν βαθιά καί μόλις κούνησε
μέσα στόν ἤσυχο καί βαθύ ὕπνο του, τήν οὐρά του.

Ποῦ βρήκα τό θάρρος νά πάω ὡς τό γυαλό, τόσο μικρό
παιδί, καί τέτοια ὥρα; Δέν ξέρω... Ὅταν ἐφθασα στήν ἀκρη,
ἀπ' τό κανάλι τῆς Λευκάδας μπροστά στήν ἀσάλευτη
φεγγαρολουσμένη θάλασσα, μόνο ἡ σκιά ἐνός ψαρά μέ τό
καλαμίδι του, ἀγρυπνοῦσε μέσα στήν ἀπέραντη φωτεινή
νύχτα. Ἀλλά, μέσ ἀπ' τό κανάλι, λίγο μακρύτερα, ἀπ' τό
μέρος πού στεκόμουν ἀκούονταν μία παράξενη βοή μέσα
ἀπ' τά βάθη τῆς θαλάσσης. Κάτι ἐμάντευα, μά δέν
μποροῦσα νά ξεκαθαρίσω τί ἦταν. Τέλος δέν ἐκράτησα, καί
πλησίασα τόν ψαρά. Ξαφνιάστηκε, πού μέ εἶδε τέτοια ὥρα
μόνο, μά ἦταν ἓνα καλό γεροντάκι καί στό κάτω-κάτω δέ
δυσωρεστήθηκε, πού μία τέτοια ὥρα, κάποιοι βρῖσκονταν
πλαῖ του γιά συντροφιά του.

Πῆρα θάρρος τότε καί τόν ρώτησα, δέ θυμοῦμαι μέ ποιά
λόγια, τί ἦταν αὐτή ἡ βοή. «Εἶναι κάποιο μεγάλο δελφίνι» μ'
ἀπάντησε ὁ καλός γέρος, πού λάθεψε τό δρόμο του καί
μπήκε στά ρηχά τοῦ καναλιοῦ καί τώρα δέρνεται νά βγῇ σ'
ἀνοιχτά... Καλά - καλά δέν εἶχε ἀποσώσει τό λόγο του ὁ
ψαράς, κι ἀκούσαμε πάλι, μακρύτερα ὅμως τώρα, μία βοή κ'
ἐπειτα πιά, ἡσυχία ἐκάλυψε τήν προχωρημένη νύχτα: τίποτε
ἄλλο, πιά...

«Γλύτωσε ἀπό τό κανάλι» μοῦ λέει ὁ γέροντας, τότε.
Ἀπό τότε συχνά γυρίζω σ' αὐτή τήν εἰκόνα, σ' αἰώνιο
σύμβολο τῆς δημιουργίας καί τῆς ζωῆς μου - κάθε πού
βρίσκομαι θέλοντας ἢ μή, στά ὁποιαδήποτε ἀνθρώπινα,
ψυχικά, σωματικά στενά: ἀναθυμοῦμαι τήν ἀγωνία τοῦ
δελφινιοῦ μέσα στήν ἡσυχία, τή γαλήνη καί τή μοναξιά τῆς
νύχτας, τό δέσιμό του στά νερά, - τή λυτρωτική του τέλος
ἐξοδο σ' ἀπύθμενο καί σ' ἀνοιχτά. Τό σύμβολο αὐτό γιά
μένα ὅλο καί μεγαλώνει, κι ὅλο εἶναι αὐτό στά μάτια μου. Τά
παιδιά, πού θά διαβάσουν αὐτή τή διήγησί μου, θά περιμέναν
κάτι εὐθυμό κ' εὐχάριστο, ὅπως τούς διηγήθηκαν τέτοια,
ἄλλοι πού μίλησαν πρῖν ἀπό μένα. Ζήτησα ν' ἀποτελέσω
ἐξαίρεσι γιά νά τούς μιλήσω περισσότερο στήν ψυχῇ, παρά
στό κέφι. Ἐχῶ τήν ἰδέα, πῶς μέ κατάλαβαν κ' εἶμαι ἀπόλυτα
καί προκαταβολικά εὐχαριστήμενος γιά τοῦτο.

(«Ε.Ε.Σ.Ν.», Νοεμ. 1937)

Ἄγγελος Σικελιανός

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

“Εθιμα του Δεκεμβρίου

Του λαογράφου κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΝΕΣΗ

Ο μήνας Δεκέμβριος, πού όφειλει τ' όνομά του στό λατινικό December (= δέκατος, καθώς ήταν άρχικά στό ρωμαϊκό ήμερολόγιο πού άποδεχτήκαμε), λέγεται στό περισσότερο μέρος της χώρας μας 'Αν-

τριάς. “Ας όψεται ό... άγιος 'Αντρέας, πού, μολονότι γιορτάζει στίς 30 Νοεμβρίου, τόν μεταφέρανε στό διάδοχό του, στήν προσπάθειά τους ν' άποδείξουνε γιατί μέ τόν έρχομό του.. “άντρειώνεται” ή “άν-

τρειεύει” τό κύο. Σ' αυτό τούς βοήθησε και ή μεταβολή του όνόματός του σέ “'Αντριάς” (“'Ηπειρος, Μακεδονία, Εύβοια, Στερεά, Θεσσαλία, Πελοπ., Μύκονος). Κατ' άλλη όμως έρμηνεία, αίτία της μετα-

νομασίας του είναι τό γεγονός όπi στίς ήμέρες του “άντρειώνεται” (= μεγαλώνει) ή μέρα. Κι είναι γνωστό πώς παλαιότερα, πριν αλλάξει σέ Γρηγοριανό τό 'Ιουλιανό ήμερολόγιο, τό χειμερινό ήλιοτρόπιο συνέπιπτε μέ τήν ένάτη Δεκεμβρίου: Τής άγίας “Αννας παίρνει άνάσα ή μέρα και: τ' άι Σπυριδώνου (12) παίρνει ένα σπυρί (= μεγαλώνει έλάχιστα), ένώ ως τά Χριστούγεννα έχει πάρει μιά όλόκληρη ώρα: Χριστός γεννάται./ώρα γεννάται.

Τό πράγμα, εύχάριστο γενικότερα, σάν μακρινό μήνυμα της καλοκαιριάς, δέ φαίνεται νά ένθουσιάζει τούς Λάκωνες:

“Αντριάς άντρειώνεται./ ή μέρα μεγαλώνει,

τά κομμάτια σώνονται και ή κοιλιά μαζώνει...

(ίσως έπειδή τελειώνουν οι μικρές σοδειές κάθε σπιτιού σέ δημητριακά, και μέ τό μάγάλωμα της ήμέρας τά παιδιά ιδιαίτερα θά ζητάνε όλο και πιο πολύ ψωμί).

Είδαμε στόν προηγούμενο μήνα όπi ή μεταβολή του καιρού στόν ψυχρότερο προμηνύεται από τόν άι-Μηνά (11 Νοεμβρίου, κάτι πού τό χρωστά και στ' όνομά του: Μηνάς - μηνώ), για νά συντελεστεί τ' άι-Φιλίππου (14 Ν/ου) ή τών Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Ν/ου) και νά κορυφωθεί τ' άι-“Αντριά (30 Ν/ου). “Αποκει και πέρα έπεμβαίνουν άλλοι... άγιοι. Νά τί λέμε συνήθως:

“Αι-Βαρβάρα βαρβαρώνει / άις-Σάββας σαβανώνει/ κι άις-Νικόλας παραχώνει

μέ τό χιόνι τους οι τρεις άγιοι, πού γιορτάζουν στίς 3,4,6 Δεκ/ου, αντίστοιχα. Νά γιατί σέ μερικά μέρη όνομάζεται και “Χιονιάς” ό Δεκέμβριος. Αυτό δέ, άφου για φωνητικούς ή παρετυμολογικούς λόγους έγινε ό μήνας “Δικέβρης”, δίκαια τό κάνει: Δικέβρη, δίκαια κι ήρθε χιονισμένος... — συνηγορούν οι Μανιάτες, για νά τόν καλοπιιάσουν άσφαλώς — ή, μέ τήν προηγούμενη σημασία, κανονικά.

“Άλλοι πάλι, όπως οι Μεσσήνιοι κι οι Χαλκιδιώτες, τοποθετούν τό χιόνι στό Χριστούγεννα: Χριστόγεννα./Χριστόχιονα.

Οί Πόντιοι κατανέμουν έτσι τούς καιρούς, στίς έπικλήσεις τους:

“Αγι-“Αντρέα, φύσα/ δε Βαρβάρα, θρέξον,

άι-Σάββα, σόντσον/ άι-Νικόλα, βοή-

θα! (= ... χιονισον, - βοήθησε, γιατί παράγινε τό κακό). “Η παρετυμολογία από τό “δίκαιος”, πού διατηρεί, ακόμα και σήμερα, μιά από τις ιδιαίτερες αρχαίες σημασίες του, του κανονικού, φαίνεται και στήν ακόλουθη συμβουλή: Δικέβρη, δίκαια σπέρνε, λένε οι Μυκονιάτες για τήν όψιμη σπορά σέ κάθε χωριανό. Μή φοβάσαι, δηλαδή, πώς είναι άργά, μπορείς ακόμα νά σπείρεις, κανονικά. “Έχει ακόμα περιθώριο. Οί Θρακιώτες πάλι όρίζουν τό μήνα ως τήν τελευταία προθεσμία της σποράς: Δικέβρη, ιδέ κι άπόσπερνε.

“Από τούς άγίους πού αναφέραμε, ή άγία Βαρβάρα προστατεύει τά παιδιά από τήν εύλογιά, κατά τή λαϊκή πίστη. Γι' αυτόν τό λόγο συνηθίζουνε, μεταξύ άλλων, νά κάνουν σέ πολλά μέρη, τήν παραμονή της γιορτής της, μιά μελόπιττα, πού άφου τήν εύλογήσει ό παπάς στήν εκκλησία, τή μοιράζουνε στόον κόσμο.

“Ο άις-Νικόλας, όπως είναι γνωστό, είναι προστάτης τών ναυτικών, έπειδή κι ό ίδιος, κατά τή λαϊκή παράδοση, ύπήρξε ψαράς ή θαλασσιός γενικά, μόλο πού έπίσημα τόν ξερομε ως έπίσκοπο Μύρων Λυκίας. Γιαυτό δέν ύπάρχει παραθαλάσσιο μέρος πού νά μην έχει εκκλησία του. Σ' αυτόν καταφεύγουν οι ναυτικοί μας σέ δύσκολες ώρες, ένώ ό ίδιος τούς συνιστά νά καταβάλλουν και τις δικές τους ύστατες προσπάθειες: Στήν παράκλησή τους: άι-Νικόλα, βόηθα με! άπαντά: Σεΐσε και σύ τό χέρι σου... (“σύν “Αθηνά και χείρα κίνει”, καθώς θά λεγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας).

Τό βαρύ έργο του στίς θάλασσες δέν τόν αφήνει άδιάφορο και στίς τρικυμίες της στεριάς. Μαζί μέ τόν άι-Λιά μοιράζονται, στίς άκτές και στίς κορφές, τις έξουσίες του Δία, του Ποσειδώνα και του Αϊόλου και κανονίζουν τις βροχές και τούς άνέμους. Γιαυτό σέ μερικά μέρη, όταν κάνει κατακλυσμιαία βροχή, βλαβερή για τή γεωργία, παίρνουν ένα κομμάτι “άρτο”, πού τό φυλάνε πίσω από τό εικόνισμά του (άπό τήν “άρτοκλασία” της γιορτής του) και τό ρίχνουνε στό δρόμο λέγοντας: “άι-Νικόλα, πάψε τήν όρμή σου”. Τό ίδιο λένε και για τήν κατάπαυση της θαλάσσιας κακοκαιρίας πετώντας “κόλλυθα”, πού

συνηθίζουν νά κάνουν στή γιορτή του, ή λάδι από τό καντήλι του, στή θάλασσα.

“Ο άγιος, γέρος σεβάσμιος, όπως τόν παριστάνουν οι άγιογράφοι, άποτελεί μιά πολύ άγαπημένη μορφή της χριστιανικής εκκλησίας, και γιαυτό του δίνει ό λαός τήν προσωνυμία του “παππού”. Σύμφωνα μέ μακεδονικές παραδόσεις, μεταμφιεσμένος σέ γέρο φουστανελά, βοήθησε πολλές φορές τούς “Έλληνες στους άγώνες των έναντίον τών Τούρκων κατακτητών και τών Βουλγάρων κομιτατζήδων. Πολλοί όνομάζουν όλόκληρο τό μήνα για χάρη του “Αι-Νικόλα” όπως οι Καστελλοριζιοί π.χ.

Είναι κι άλλοι άγιοι του Δεκεμβρίου πού προσφέρουν ειδικές υπηρεσίες στους ανθρώπους: ό άγιος Σπυριδωνας θεραπεύει όσους ύποφέρουν από τ' άφτιά τους. “Ο άγιος “Ελευθέριος (στίς 15) “έλευθερώνει” τις έγκυμονούσες βοηθώντας τις νά τεκνοποιήσουν άκίνδυνα. “Ο άγιος Μόδεστος (στίς 18) προστατεύει τά ζώα, και μάλιστα τά βόδια του “Ζευγαριού”, του όργώματος. Συνηθίζουνε γιαυτό οι χωρικοί νά τούς κάνουν “κόλλυθα” (κόλλυθα συνηθίζουν και σέ γιορτές άγίων, σάν μνημόσυνό τους, για νά τούς μνημονεύουν, άφου ύπήρξαν άνθρωποι κι αυτοί πριν άγιοποιηθούν), πού τ' ανακατεύουν μέ τήν ταγή τους, και για νά τούς εύχονται “χρονια πολλά”, καθώς τούς τά προσφέρουν — όπως στή Λήμνο π.χ. και άλλου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ «ΣΥΝΑΞΙΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ»

(ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ, 13-14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1984)

“Η Ιερά Μητρόπολη Καρπενησίου και ό Σύνδεσμος “Ευγένιος ό Αιτωλός” είχαν τήν έξαιρετική έμπνευση και τήν άξίειπαινη πρωτοβουλία νά οργανώσουν στό Καρπενήσι διήμερο επιστημονικό Συνέδριο, στίς 13 και 14 Οκτωβρίου 1984, στήν αίθουσα διαλέξεων του Συνδέσμου, μέ τήν έπωνυμία “Σύναξις Ευγένιος ό Αιτωλός και ή εποχή του” και άρωγούς τό “Υπουργείο Πολιτισμού και “Επιστημών, τή Νομαρχία Εύρυτανίας και τήν “Ιερά Μονή Παναγίας της Προυσιώτισσας.

Σκοποί του Συνεδρίου, πού συνέπεσε μέ τή συμπλήρωση είκοσάχρονης πλουσιότατης δράσεως του Συνδέ-

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «Ε.Ε.Σ.Ν.»

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1984

ΠΡΟΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΘ. ΛΙΟΣΙΩΝ

Πέθανε στις 27 Νοεμβρίου, ύστερα από μακρόχρονη αρρώστια, ο Λουκάς Καρατζαλος.

ΔΗΜ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΣ
Ἐπίτιμος Ἐπόπτης Δημοτ. Ἐκπ/σεως

Στην αρχή, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησιού κ. Νικόλαος, με τη βοήθεια ιερέων, τέλεσε τον άγιασμό κι ευλόγησε τις εργασίες του Συνεδρίου. Στη συνέχεια, άφηθύναν έμπνευσμένο έναρκτηριο λόγω ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής-Γενικός Επιθεωρητής Μ.Ε. κ. Παν. Βλαχός και ακολουθήσε θερμή και πατρική προσλαλιά του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Καρπενησιού-Επίτιμου Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής κ. Νικόλαου. "Υστερα, εχαρέτισαν, μ' έγκάρδια λόγια, το Συνέδριο ο Σεβασμιώτατος 'Αρχιεπίσκοπος Σινά κ. Δαμιανός, ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Έπαμ. Μπλουτής και ο Δήμαρχος Καρπενησιού κ. Δημ. Σερετάκης. Ακολούθησαν προσφωνήσεις

Τό πρωί τής δεύτερης μέρας του Συνεδρίου έγινε Αρχιερατικό Συλλείτουργο σόν 'Ιερό Ναό τής 'Αγίας Τριάδος, πού κίτορας τής ήταν ὁ τιμώμενος Όσιος. Ἡ ὁμία ἐκεῖ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ζακύνθου κ. Παντελέμονου στό πλήθος, πού κατέκλυσε τήν Ἐκκλησία, ήταν ἐμπειριστα-

Το κλίμακιο αυτό, με πλήρη ιατροφαρμακευτική κάλυψη, έκανε τις απαραίτητες εξετάσεις στους έπιπνουντες να γίνουν αιμοδότες και έπιδώξε να εκπαιδευθεί έθελοντες Σαμαρείτες και Ομάδα Έθελοντριών Αδελφών. Ίδιαίτερη προσπάθεια έπιδιώχθηκε για την όργανωση, σε κάθε χωριό του νησιού της Μεγαλόχαρης, ομάδας αιμοδότην για να ίδρυθεί «Τραπέζα Αίματος», ώστε να μπορούν ο κάτοικοι να αντιμετωπίζουν τις έκτακτες ανάγκες τους σέ αίμα.

Ο Ε.Ε.Σ. τέλεσε τρισάγιο στο Ά. Νεκροταφείο στον τάφο των άειμνήστων ευεργετών του Κ. Νικολούδη και Α. Γαλαίας Σακελλαροπούλου, κατά τη διάρκεια του θανάτου τους.

Αἰωνία ᾄς εἶναι ἡ μνήμη τους.

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΕΥΕΓΓΕΤΑΣ, ΕΥΕΓΓΕΤΑΣ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΑΣ
ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ.**

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ
1984	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΡΥΩΤΗΣ	ΕΥΕΓΓΕΤΗΣ
1984	ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΛΑΘΑ	ΕΥΕΓΓΕΤΙΣ
1984	ΠΑΡΘΕΝΟΠΗ ΠΑΤΡΙΝΟΥ	ΕΥΕΓΓΕΤΙΣ
1984	ΣΙΜΟΣ ΣΟΥΝΔΙΑΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΟΜΙΛΟΣ INNER WHEEL ΑΘΗΝΩΝ - ΒΟΡΡΑ	ΔΩΡΗΤΡΙΑΙ
1984	ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΚΑΙΤΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΙΣΚΟΡΗ-ΜΑΥΡΑΚΗ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΦΛΩΡΑ ΟΡΓΑΝΟΥΛΗ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΚΛΕΙΩ ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΑΡΗ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΟΥΝΟΠΟΙΩΝ «Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ» ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΑΦΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΣΟΥΚΑ	ΔΩΡΗΤΑΙ
1984	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΚΟΣΜΑΣ ΤΖΗΜΑΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΜΙΧΑΗΛ ΖΑΧΟΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	H.E. MEISTER	ΔΩΡΗΤΡΙΑ

Τα στοιχεία μελέτησε και συνέλεξε η κυρία Αίγλη Αναλογίδου από τα «Πρακτικά», από την Διεύθυνση Δικαστικού και την Υπηρεσία Ακινήτων, ως και από τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Ε.Ε.Σ. (Υπηρεσία Κινήσεως Κεφαλαίων).

Η αναγραφή των στοιχείων θα συνεχίζεται κάθε μήνα, κάτω από τον ίδιο υπότιτλο. Η τιμητική διάκρισις καθορίζεται κάθε φορά ανάλογα με το ύψος της προσφοράς. (Μέρος Α')

ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Ε.Σ. ΧΙΟΥ

Στις 26.8.1984, είκοσι πέντε Χιώτισσες Έθελοντρίες Αδελφές Νοσοκόμες, πήραν στο «Ομήρειο» τα διπλώματά τους.

Η τελετή άρχισε με χαιρετισμό του Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου, ο οποίος ευχαρίστησε θερμά την κα Ματρόνα Έκον για την προσφορά της τελειοτάτης και σύγχρονης αίθουσας του «Ομήρειου» και τις παριστάμενες Αρχές της Πόλεως για την φιλόφρονη συμπαράστασή τους στο έργο του Τμήματος Ε.Ε.Σ. Χίου, του οποίου προϊστάται. Ιδιαίτερα συνεχάρη για το ύψος αυτού επιτελούμενο υπέρ του κοινωνικού συνόλου αγαθηργό και έποικοδομητικό έργο. Στη συνέχεια μίλησε ο τότε Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. ο οποίος συνοδευόταν από τη δ. Σπυροπούλου, Διευθ. Νοσοκόμων.

Απονεμήθηκαν ύστερα τα διπλώματα από τον κ. Λουρίδη από τον Σεβασμιώτατο Πρόεδρο του Τμήματός μας Χίου, από την κα Νομάρχη, από τον Στρατιωτικό Διοικητή κ. Μπουμπάρη, από τον Διοικητή Χωροφυλακής κ. Νικολάου και από άλλους έπίσημους. Ακολούθησε ο όρκος των νέων Έθελοντριών, όμιλία μίας εκπροσώπου τους, άπαγγελίας της Προισταμένης του Έθελοντικού Τμήματος κας Αριάνης Κακούλα και η τελετή τελείωσε με τον Ύμνο του Έλληνικού Έρυθρού

Σταυρού και τον Έθνικό μας Ύμνο, με συνοδεία πιάνου από την Καθηγήτρια πιάνου και Έθελόντρια Αδελφή κα Πόλυ Σταμπόλου.

Η 2η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Την 1.9.1984, άνεχώρησαν για το Μαρίνχαμ της Φινλανδίας, ο τότε Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Ορέστης Λουριδής και ο σημερινός Πρόεδρος μας, τότε Αντιπρόεδρος κ. Λεωνίδας Καμπάνης, για να μετάρουν της Β' Παγκόσμιας Συνδιασκέψεως των Έρυθρών Σταυρών και των Έρυθρών Ημισελήνων του κόσμου και για να εισηγηθούν σχετικά με τις προϋποθέσεις έδρασιώς της ειρήνης, με βάση τα Έρυθροσταυρικά ιδεώδη.

Οι εργασίες της Έρυθροσταυρικής αυτής Συνδιασκέψεως διετάχθηκαν σε κλίμα και επίπεδο ύψλης συνεργασιακής στάθμης, με έποικοδομητικές γενικά προτάσεις, εισηγήσεις και πορίσματα που διάρκεσαν από 2-7 Σεπτεμβρίου 1984, υπό την Προεδρία του Προέδρου της Διεθνούς Όμοσπονδίας των Έρυθρών Σταυρών και Έρυθρών Ημισελήνων του κόσμου κ. Ένρικε ντέ λά Μάτα (Α' Επιτροπή - Ανάπτυξη - Οργάνωση - Περιβάλλον, με συμμετοχή του τότε Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητού κ. Ορέστη Λουρίδη) και υπό την προεδρία του Προέδρου του Διεθνούς Κομิตάτου του Έρυθρού Σταυρού κ. Αλεξάντρ Χαϊκ (Β' Επιτροπή - έποχή πολέμου: Διεθνές Ανθρωπιστικό Δι-

καιο και Δικαιώματα του Ανθρώπου, με συμμετοχή του σημερινού Προέδρου του Ε.Ε.Σ. κ. Λεωνίδα Καμπάνη).

Ο σημερινός Πρόεδρος μας κ. Καμπάνης πρότεινε στη Β' Επιτροπή της Συνδιασκέψεως:

Νά παρακληθούν οι Πρύτανες όλων των Πανεπιστημίων για την δημιουργία έδρας Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου.

«Σ' αντίθεση προς τη βία, τον φόβο και την καχυποψία, που παγκόσμια επικρατούν, οι Έρυθροί Σταυροί και οι Έρυθρές Ημισέληνοι του κόσμου προβάλλουν συνεχώς το ειρηνικό ιδεώδες τους, που στερεά βασίζεται στο σεβασμό του ανθρώπου, στον άφοπλισμό του μίσους, στην υποβολή της άμοιβαίας έμπιστοσύνης και των διαπροσωπικών και διακρατικών σχέσεων, που, όλα αυτά μαζί, ύποκινούν και αναδεικνύουν το πνεύμα της ποθητής ειρήνης, της πραγματικής αδελφώσεως και της στενής συνεργασίας μεταξύ των Λαών του κόσμου».

Αυτή ήταν μία από τις πιο βασικές αποφάσεις και αποφάσεις της Β' Παγκόσμιας αυτής Συνδιασκέψεως των Έρυθρών Σταυρών για την ειρήνη.

Η τελετή της λήξεως των εργασιών της Συνδιασκέψεως πραγματοποιήθηκε στην μεγαλοπρεπή αίθουσα του Μεγάρου του Σουηδικού Κοινοβουλίου στη Στοκχόλμη (7 Σεπτεμβρίου 1984), κατά την οποία άπηύθησαν χαιρετισμό ο βασιλεύς Κάρολος - Γουστάβος XVI της Σουηδίας, ο πρόεδρος του Σουηδικού Έρυθρού Σταυρού κ. Μ. Μπέργε Βάλμπεργκ και ο Πρόεδρος της Συνδιασκέψεως κ. Μ. Χάραλντ Χούμπερ.

Ο βασιλεύς της Σουηδίας συνοδευόταν από την βασίλισσα Σύλβια και την Αδελφή του Μαργαρίτα.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΑΜΑΡΕΙΩΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΣΤΗ Δ.Ε.Θ.

Κάθε χρόνο το Σώμα των Έθελοντών Σαμαρειτών του Ε.Ε.Σ. (Τμήμα Θεσσαλονίκης) προσφέρει την συμπαρασότη του στους έπισκέπτες της Διεθνούς Έκθεσεως Θεσ/νίκης, με την έπιτυχημένη οργάνωση Υπηρεσίας Άνευρέσεως μικρών παιδιών, που χάνονται μέσα στην πολυκοσμία.

Παράλληλα, προβάλλονται τρόποι όδικής βοήθειας σε τραυματίες και καταβάλλεται προσπάθεια για την ευαισθητοποίηση του κοινού στο κοινωνικό και ανθρωπιστικό καθήκον της έθελοντικής αϊμοδοσίας και μάλιστα για τα 300 Έλληνόπουλα, που περιθάλλουμε κλινικά, εργαστηριακά και προνοιακά στο Δρτακοπούλειο Κέντρο Αϊμοδοσίας και στην Μονάδα Μεσογειακής Άναιμίας του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού (Αλκιβιάδου 4).

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Από την Έφορεία Έθελοντών Αδελφών του Ε.Ε.Σ. Τμήματος Χαλκίδας στις 3.9.84, γιορτάσθηκε, για πρώτη φορά, στο Ναΐδιο του Νοσοκομείου της πόλεως αυτής, η μνήμη της Αγίας Φοίβης, προστάτιδος των Έθελοντριών, φιλοτεχνήθηκε η εικόνα της Αγίας από την Έθελόντρια Αδελφή κ. Μαργιώρου και ακολούθησε Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών όλων των Έθελοντριών της Έφορείας Χαλκίδας.

Το Τμήμα μας της Χαλκίδας, πρόσφερε τις υπηρεσίες του στο συνεργείο παροχής Α' βοηθειών στην «πλάζ» Λευκαντί, σε συνεργασία με το κλιμάκιο των έθελοντών Σαμαρειτών του Ε.Ε.Σ. Αθηνών.

Από της 10.9.1984 έγινε έναρξη μαθημάτων για την εκπαίδευση νέας σειράς Έθελοντριών Αδελφών του Ε.Ε.Σ. στο Τμήμα μας της Κοζάνης, που πραγματοποιήθηκαν στα Γραφεία του στο Μπλιούρειο Εκκλησιαστικό Ίδρυμα.

Παρόμοια σειρά έτοιμάζει και το Τμήμα μας του Βόλου, στα Γραφεία του, οδός Δημητριάδος 166.

Οι Υπαλλήλοι των ύποκαταστημάτων της Ιονικής και Λαϊκής Τραπεζής του Πειραιά, έδωσαν αίμα σε συνεργείο του Δρακοπουλείου Κέντρου Αϊμοδοσίας, παρουσία του τότε Προέδρου του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού και του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Τραπεζής κ. Παπαγεωργίου και άλλων ανωτέρων στελεχών της.

Επίσης, στο ίδιο Συνεργείο του Ε.Ε.Σ., που μετέβη στο Λεωνίδιο Άρκαδίας, οι κάτοικοι της πόλεως έδωσαν 103 φιάλες αίμα για τις ανάγκες των παιδιών, που πάσχουν από Μεσογειακή άναιμία και που έχει αναλάβει την περιθαλπή τους ο Ε.Ε.Σ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΜΑΣ ΙΑΤΡΕΙΑ

Στο Καρδιολογικό Έξωτερικό Ιατρείο του Νοσοκομείου μας των Αμπελοκήπων λειτουργεί από 7μήνου το «Τμήμα Δοκιμασίας Κοπώσεως» για την εκτίμηση και τον έλεγχο των καρδιοπαθειών, με τη χρήση του πιο σύγχρονου στην Ελλάδα και ύψηλης τεχνολογίας μηχανήματος.

Ός τώρα, ο Προϊστάμενος του Τμήματος κ. Β. Γκατσόπουλος, εκτέλεσε 500 δοκιμασίες κοπώσεως, με έπιτυχημένη διάγνωση δυσδιάγνωστων καρδιοπαθειών, σε 412 άνδρες και 88 γυναίκες, του Έξωτερικού Ιατρείου και των άλλων Κλινικών του Νοσοκομείου, ως και άσθενών συναδέλφων καρδιολόγων των Αθηνών.

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΤΗΣ ΕΣΗΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Η Ε.Ε.Σ.Η.Ε.Α., σε συνεργασία με τους ύπαλλήλους των έφημερίδων και των τεχνικών Τύπου, πρόσφεραν αίμα στα συνεργεία του Ε.Ε.Σ.. Η αϊμοδοσία έγινε στο Μέγαρο της Ενώσεως Συντακτών Ημερησίων Έφημερίδων Αθηνών, στο Τμήμα Υγείας, Ακαδημίας 20, στις 2, 3 και 4 Οκτωβρίου 1984, από το πρωί ως τις 3 μ.μ.

Την αϊμοδοσία οργάνωσε ο Πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ κ. Β. Καραχάης και ο Αρχίατρος του Ταμείου Υγείας του ΕΔΟΕΑΠ κ. Β. Σπανός, μετά από πρόταση του Ε.Ε.Σ. και συμμετοχή πολλών ιδιωτών, ως και μελών των οικογενειών των Δημοσιογράφων, των ύπαλλήλων και των τεχνικών Τύπου.

Παρακαλούνται τα έπαρχειακά τμήματα του Ε.Ε.Σ. να ενημερώνουν ανελλιπώς το περιοδικό μας για τη δράση τους.

Στιγμιότυπο από έκδηλωση του Τμήματος του Ε.Ε.Σ. Φλώρινας. Στο θήμα ο Πρόεδρος του Ιατρός κ. Α. Μπέικος.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΑΜΑΡΕΙΤΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΣΕ ΣΑΜΑΡΕΙΤΕΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Στις 8.10.1984, στο Σταθμό Α' Βοηθειών του Ε.Ε.Σ., πραγματοποιήθηκε η έναρκτήρια έκδηλωση του νέου έτους Σπουδαστών και Σπουδαστριών, που γράφθηκαν να εκπαιδευθούν στα μαθήματα του Σαμαρειτισμού.

Κατά την ίδια έκδηλωση άπονεμήθηκαν διπλώματα σε τελειόφοιτους και τιμητικές διακρίσεις σε Σαμαρείτες που διακρίθηκαν στο ανθρωπιστικό έργο τους.

ΑΝΙΕΡΗ ΒΕΒΗΛΩΣΙΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ

Μιά ακόμη άνιερη βεβήλωσις προτομής έγινε, φανερώνοντας ξεπεσμό του πολιτιστικού μας επιπέδου.

Στο προσάλιο του Ναού του Αγίου Διονυσίου του Αεροπαγίτου, βέβηλοι έβαψαν με μαύρη μπογιά την προτομή του άειμνηστου μεγάλου Προέδρου μας Κ. Γεωργακοπούλου και έγραψαν στο βάθρο της άκατανόμαστες άηδεις.

Οι άνώνημοι όμως αυτοί λασπολόγοι δεν είναι σε θέση να θέσουν την πανελλένειν αξία προσωπικότητων, σαν την προσωπικότητα του άειμνηστου Προέδρου μας Κωνσταντίνου Γεωργακούλου.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Οι Έρυθροσταυρίτες μαθητές του 2ου Γυμνασίου Άρσακείου Ψυχικού πρόσφεραν δέκα όχτώ χιλιάδες (18.000) δραχμές υπέρ των σκοπών του Ε.Ε.Σ. Νεότητος.

Η κα Έλλη Παγκάλου δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές στη μνήμη του συζύγου της άειμνηστου Άναστασίου Παγκάλου υπέρ των σκοπών του Ε.Ε.Σ. Νεότητος.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ (Διά μέσου του Ε.Ε.Σ. Νεότητος)

ΑΤΤΙΚΗ

Ιδιωτ. Δημोट. Σχολεία: -Τό Ιδιωτικό Δημोट. Σχολείο Βασ. Σταυράκη - Γλυφάδα Αττικής, 8 δέματα με ρουχιισμό στο Δημोटικό Σχολείο Καταρράκτη Άρτας.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Δημोट. Σχολεία: -Τό 2ο Δημोट. Σχολείο Άρτας 36.200 δρχ. για τα παιδιά της Αιθιοπίας που μαστίζονται από πείνα.

ΕΘΕΛΟΥΡΓΙΑ- «ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ» ΤΟ ΑΥΤΟΠΡΟΑΙΡΕΤΟ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΟΥ (CARACTÈRE BÉNÉVOLE)

Κάτω από τόν έτυμολογικά αδόκιμο και άπορριπτό, σάν σφαλερό, όρο «έθελοντισμό» — άλλα συνθησμένο πιά, αντί του δόκιμου όρου έθελουργία (βλ. Λεξικό της 'Αρχαίας 'Ελληνικής Liddell και Scott) —, έννοούμε την δίχως ύλική άμοιβή, δίχως άτομικό συμφέρον και δίχως όποιοδήποτε πειθαναγκασμό, αυτόβουλη, θεληματική, καλοπροαίρετη και άδιάκοπη προσφορά ύπηρεσιών στό συνάνθρωπο και πίν κοινότητα.

Ο άνθρωπος προάγεται στόν «έθελοντισμό» από προσωπική έπιθυμία, από έσωτερική ψυχοπνευματική άνάγκη και γιά νά ικανοποιήσει τά εύγενικά και ύψηλά συναισθήματά του της άγάπης και της άλληλεγγύης στόν συνάνθρωπο.

Φυσικό είναι, έξάλλου, ή θρησκευτική διδασκαλία γιά τό «ένθεο» της αυτοθυσίας, ή φιλοσοφική παρακίνησης γιά άλλρουισμό, τό κοινωνικό καθήκον γιά φιλαλληλία και γιά άλληλεγγύη, άλλα και ή ύψηλή στάθμη του πολιτιστικού έπιπέδου ενός λαού, έντονα νά έπηρεάζουν και νά βοηθούν την έθελοντική διάθεση του άτόμου και την έκδήλωση των εύγενικών συναισθημάτων της ανθρωπίνης ψυχής.

Άλλωστε, ό «έθελοντισμός» ήταν κοινωνικό φαινόμενο όλων των έποχών και όλων των ανθρώπινων κοινωνιών.

Στους άρχαίους μάλιστα Έλληνες, όλως ιδιαίτερα ήταν τιμημένη και σεβαστή ή έννοια της «έθελουργίας» — της έθελοντικής προσφοράς έργου — και είχε θεωρηθεί σάν μιά έγγραφη άρετή άπ' τίς όλόπρωτες.

Ο Χριστιανισμός βάδισε ούσιαστικώτερα στό χώρο του «έθελοντισμού», γιατί βασιζόταν έπάνω σέ μιά ύπέρτερη του Νόμου άρχή, την άρχή της 'Αγάπης. Μέσα στή φυσική άγριότητα, ό Χριστιανισμός έσπειρε τούς αιώνια ζωντανούς σπόρους της «Εύποίας», της 'Αλληλεγγύης, της Καλωσύνης, της Ψυχικής 'Ανυψώσεως, της Ζωηρης κλίσεως και έπιθυμίας γιά θυσίες υπέρ 'Ιδανικών και της 'Ανθρωπιστικής Τελειοποίησης, γιατί, άπλούστατα, ακολουθούσε έτσι την διδασκαλία και τό παράδειγμα του Θεανθρώπου.

Πρέπει έμείς οί Έλληνες Χριστιανοί, νά άναφερθούμε και στην άθάνατη υπερχιλιόχρονη 'Ελληνική και Χριστιανική Βυζαντινή Αυτόκρατορία μας, όπου, στόν άπέραντο τότε Βυζαντινό χώρο, ό Μέγας Βασίλειος — θιασώτης της διαφυλάξεως της έπιλεκτής γραπτής κληρονομίας των άρχαίων Έλλήνων περί «έθελουργίας», υπέρμαχος της καινής έντολής του Θεανθρώπου

«άγαπάτε άλλήλους» και της ύπ' Αύτου μεταχειρίσεως Σαμαρείτου, ως προσώπου της γνωστής παραβολής του «καλού Σαμαρείτου» —, πρωτοστάτησε, μέ την συστηματική πιά όργάνωση της έθελουσίας κοινωνικής προνοίας και άντιλήψεως, άπό της βρεφικής μέχρι και της γεροντικής ήλικίας, τομέα, έπάνω στόν όποίο, τό «κλεινό» Βυζάντιο άναδείχθηκε πραγματικά άνυπέρβλητο, άκόμη και σήμερα.

Έτσι, κάτω άπ' την όνομασία «ξενών», ή «ξενοδοχείον», ιδρύθηκαν Νοσοκομεία και 'Ιδρύματα φιλανθρωπικά, σάν φωλιές της άγάπης του Χριστού. Πασιγνωστή, μεταξύ τούτων, ήταν ή «Βασιλεία» του Μεγάλου Βασιλείου, την όποία έκτισε έξω άπό την 'Επισκοπή του, την Καισάρεια, και πού ήταν όλόκληρη πόλις, ένα άληθινό θαύμα «έθελοντισμού», γιά την έποχή εκείνη, μέ πτωχοτροφείο, νοσοκομείο, ξενώνες, λεπροκομείο, όρφανοτροφείο, ειδικά έπαγγελματικά έργαστήρια κτλ., κτλ.

Σήμερα, συμπληρώνονται 1605 χρόνια άπό την έκδημία «πρός Κύριον» του Μ. Βασιλείου, του ενός του «Τριών Φωστήρων της Τρισηλίου Θεότητας», ό όποιος θεωρείται διεθνώς σάν ό πρώτος στόν κόσμο όλόκληρωμένος έθελοντής κοινωνικής προνοίας, μέ την πιά θαυμαστή φιλανθρωπική δράση, μέ την πιά παραδειγματική κοινωφελή αυτοθυσία, μέ την πιά άδιάκοπη προσφορά «έθελουργίας», παρηγοριάς και παραμυθίας, ό φιλόπτωχος και φιλόξενος, ό φιλάδελφος, ό άνθρωπος, πού τά έδινε όλα γιά τούς συνανθρώπους — άδελφούς του.

Άπό τό παράδειγμα της «έθελουργίας» των 'Αρχαίων Έλλήνων, άπό τό φιλάνθρωπο πνεύμα του ιερού Πατρός Μεγάλου Βασιλείου, του θεμελιωτού του έθελοντισμού και της χριστιανικής άλληλεγγύης, άνεπήδησε τό πνεύμα του 'Ιδρυτού του 'Ερυθρού Σταυρού, τό πνεύμα του 'Ερρίκου Ντυάν. Ο μεγάλος αυτός ιδεολόγος, χαριστικά άπό την θεία πρόνοια, συνέλαβε τό άπό αιώνας κυοφορούμενο σπέρμα των ανθρωπιστικών άρχών του 'Ερυθροσταυρικού 'Ιδεώδους.

Η φιλανθρωπία — κι' όχι ή έπιδεικτική έλεημοσύνη —, τό πραγματικό δόσιμο στό συνάνθρωπο — πέρα άπό έπιβολή νόμων, σκοπιμοτήτων, πιέσεων και χρησιμοθηρικών έπιδιώξεων ήταν αυθόρμητη άνάγκη των Βυζαντινών 'Ελλήνων, πού κι' αυτή την κληρονόμησαν άπό τό φιλάνθρωπο πνεύμα της 'Ελληνικής «φωτοδότιδος και φωτοβόλου» 'Αρχαιότητας.

Σωστό, λοιπόν, θά ήταν, τώρα πού έξετάζουμε και έρμηνεύουμε την βασική αυτή άρχή του 'Ερυθρού Σταυρού την «'Εθελουργία» ή «'Εθελοντισμό», νά εύχρηστούμε, τό παράδειγμα του Μ. Βασιλείου, νά διδάσκει, πρό πάντων τούς νέους, πού πρέπει νά άξιοποιήσουν όλα τά εύγενικά τάλαντα και όλα τά κληρονομικά και έπίκτητα χαρίσματα τους, νά άναπτύξουν όλες τίς άξιολογικές προϋποθέσεις της ψυχής τους, μέ ιερό κοινωνικό σκοπό την αυτόβουλη κι' άνυστερόβουλη έξυπηρέτηση του συνανθρώπου — άδελφού μας και γενικώτερα του κοινωνικού συνόλου.

Ο «'Εθελοντισμός», πρό πάντων σήμερα, δέν πρέπει νά άποτελεί μόνο «άτομική άρετή», άλλα και «όμαδική-συνλογική άρετή».

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΟΥΡΙΔΗΣ

Τό παιδικό παραστράτημα και ή έγκληματικότητα των νέων

(ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ)

(Άπό τό προηγούμενο)

Άτυχώς, όμως, τό επακόλουθο της ιδεολογικής συγχύσεως των νέων είναι ή έκδήλωση νέων άλληλοσυγκρουόμενων τάσεων, ή άβεβαιότης και τό συναισθημα της άνασφαλείας των νέων, οί συνεχώς έπιτεινόμενες και έπιδεινούμενες συγκρούσεις μεταξύ «κατεστημένου» και «νεοκατεστημένου», ή παραμέλησις των σοβαρών σπουδών, ως και ή μείωσις — άν μή και ή έξουδετέρωσις και έξουθένωσις — της κοινωνικής ένότητος και, σέ τελευταία άνάλυση, ή πολύ ύπολογίσιμη έξασθένεισις της ικανότητος του Έθνους νά άντιμετωπίσει έξωτερικές άπειλές μέ την όφειλόμενη άπόλυτη όμοψυχία κι' όμοιοπραξία, όπως έπανελημμένα τόνισε ό κ. Πρωθυπουργός μας.

Σημαντική, έξ άλλου, μερίδα νέων άποτελεί τόν στόχο και άλλου νοσηρού κοινωνικού φαινομένου. Παγίδευμένη άπ' τό γενετήσιο ένστικτο και παρακινούμενη, άτυχώς, άπό μεγαλύτερους στην ήλικία ήθικούς ένόχους, εισάγεται δολίως στό κύκλωμα του άχαλίνωτου «πανσεξουαλισμού» και τόν θεωρεί σάν αυτοσκοπό της ζωής. Άλλά, κάθε συμβιβασμός προς τόν άκρατο, άκράτητο και άκριτο αυτό «πανσεξουαλισμό» διανοίγει την κερκόπορτα των ήθικών συμβιβασμών, της άνασχέσεως ή και της καταστροφής άκόμη της σταδιοδρομίας, της σοβαρής βλάβης της ύγείας, της υποβαθμίσεως της όλης όργανικής οικονομίας και της ψυχικής σφαίρας, και, τελικά, της έσχατης παρακμής και της έπαισχυντης έθνικής καταπτώσεως, όπως καταβοητικά και άδέκαστα διδάσκει ή 'Ιστορία των Έθνών.

Ένα άλλο, κοινωνικά επικίνδυνο, παρασιτικό φαινόμενο, είναι ή αλήτεια. Τά αίτια πού ύποκινούν σ' αυτή είναι ή άπό ιδιοσυγκρασία ή άπό περίσταση όκνηρία πνεύματος και σώματος, ή έμφυτη ροπή προς άνευθυνη και περιπλανώμενη ζωή, πού κυρίως σήμερα παρατηρείται στις μεγαλουπόλεις, ή έλλειψις ψυχοπνευματικής μεταξύ των ανθρώπων έπικοινωνίας, ή μεταξύ αυτών τούτων των μελών της ίδιας οικογενείας παρατηρουμένη άδιαφορία και ψυχρότης, τό άγχος και ή μοναξιά των ανθρώπων πού ζούν στις μεγαλουπόλεις, ή βραδύνοια, ή άβουλία, ή ασάφεια χαρακτήρος, ή εις τό έπαρκο επέκτασις της σέ κάθε άτομο έμφυτης έλξεως προς τό άγνωστο, τό «κάτι άλλο» και την περιπέτεια, ως και ή τελικά έπερχόμενη συνήθεια, γιά νά μή πούμε ό άλυτος πιά δεσμός του αλήτη προς την περιπλανώμενη και άνεύθυνη αλήτικη διαβίωση.

Επακόλουθα όμως του βίου τούτου και της ειδικής

ψυχοσυνθέσεως του σύγχρονου αλήτη είναι ή διαστροφή του χαρακτήρος του, ό έθισμός προς τά οίνοπνευματώδη ποτά και τά «ναρκωτικά», «οί σεξουαλικές άνωμαλίες», ό «τεντυμποϊσμός» και τό συνήθως έριστικό και άντικοινωνικό των έκδηλώσεών του, πού φθάνουν κάποτε μέχρις άδικοπραγιών και μάλιστα βιασμών γυναικών και μικρών παιδιών, άρπαγών, διαρρήξεων οίκων και καταστημάτων, έμπρησμών, ως και ληστειών άκόμη, δηλαδή ή ροπή προς έγκληματικές πράξεις, πού έκδηλούνται μέ ιδιαίτερη έξαρση κατά τούς θερινούς, κυρίως, μήνες και στις βιομηχανικές, πρό πάντων, χώρες, μάλιστα δέ μεταξύ της όλως νέας γενιάς, κατά τούς σύγχρονους καιρούς. Εύάλωτοι στις μολύνσεις και στις λοιμώξεις και μάλιστα στις κοινωνιοφθόρες ασθένειες και στις έπιδημίες, οί αλήτες άποτελούν περιπλανώμενους φορείς και ξενιστές εύχερούς μεταδόσεως νοσογόνων παραγόντων.

Παγκόσμιο, επίσης, παθολογικό φαινόμενο και κοινωνικό πρόβλημα άποτελεί και ό κοσμικός και ό του ύποκόσμου «τεντυμποϊσμός», όρος, πού έχει τή ρίζα του έκ του άγγλικού TEDDY-BOYS, δηλαδή κακοήθεις νέοι, πού έμφανίσθηκε γιά πρώτη φορά στη Χώρα μας τό 1958 και σάν «νέο κύμα» έδρασε, μέ ειδεχθή και άπεχθή, όλως δέ όξεία μορφή, μέχρι τό 1961.

Εύτυχώς, ή έγκαιρη άντίδρασις του Κράτους, μέ την ψήφιση του άυστηρού Νόμου 4000/1959, ή βίαία, στην άρχή, κατά των άναίδων αυτών νέων άντιδράσεις των 'Αστυνομικών 'Οργάνων και οί άυστηρότατες στη συνέχεια συστάσεις προς τούς γονείς τους, έπέφεραν κάποια κάμψη του άντικοινωνικού αυτού παραστρήματος των νέων, πού επανεμφανίσθηκε δριμύτερο μέ τή μορφή των «Χούλιγκανς».

Και γιά νά ποικίλω την όμιλία, σας διαβάζω τί μετέφερε τό 1979 τό ύπό του Υπουργείου Νεότητος στη Βόνη έκδιδόμενο τεύχος ύπό τόν τίτλο: «Η νέα γενεά στην 'Ομόσπονδη Γερμανική Δημοκρατία», σάν άποφθεγματική παρατήρηση της έγκριτης καθημερινής 'Εφημερίδος «FRANKFURTER RUNDSCHAU»: «Η νεολαία της Γερμανίας είναι μιά όρδή μακρομάλληδων, γενειοφόρων αλήτων, πού καπνίζουν χασίς, πού διατρέχουν την Πολιτεία σάν λεοπαρδάλεις, πού θά έπιθυμούσαν τόν κατακερματισμό και την καταστροφή της διά της άναρχίας και πού, πάν' άπ' όλα, θά έπιθυμούσαν νά παραδώσουν στους θαλάμους άερίων όλα τά άτομα, πού έχουν περάσει τό τριακοστό έτος της ήλικίας τους».

Τό Υπουργείο Νεότητος της Δυτικής Γερμανίας, σάν «εύθυνος» φορέας, τόλμησε νά πει την αλήθεια.

Χρειάζονται σχόλια;

“Αλλο, παγκόσμιο κι’ αυτό, και παλαιότατο κοινωνικό φαινόμενο και πρόβλημα είναι ο αλκοολισμός, στον οποίο έχουν σήμερα υποδουλωθεί εκατομμύρια ανθρώπων και μάλιστα νεωτάτων ανθρώπων. Η χρονία λήψης της αιθυλικής αλκοόλης - του οινόπνευματος δηλαδή - σε μεγάλες πυκνότητες, δημιουργεί, τελικά, τοξικομανία, τόν αλκοολισμό, εξάρτηση άρα απ’ το αλκοόλ, που οδηγεί προς παραστράτημα, έγκληματικότητα και αυτοκαταστροφή του πότου και μάλιστα του νεαρού πότου.

Ο αλκοολισμός βρίσκεται βεβαιωμένα σε σχέση ανάλογη προς το εκατοστιαίο ποσοστό και της νεανικής και κτηνώδους μάλιστα έγκληματικότητας, που προσέλαβε, τελευταία, μορφή επιδημίας και στον τόπο μας και ιδίως με μορφή ομαδική συμμοριακή.

Τό οινόπνευμα, βεβαιωμένα τροποποιεί την συμπεριφορά του ατόμου, οδηγεί σε ψυχανωμαλίες και μάλιστα σε διαταραχές της προσωπικότητας, και τούτο διότι τό οινόπνευμα είναι τῶ ὄντι «ναρκωτικό», σάν φάρμακο που άναπτύσσει άνοχή και, πρό πάντων, προκαλεί εξάρτηση.

Η εξάρτηση απ’ τό οινόπνευμα διευκολύνεται και από τό γεγονός, όπως έγραψε ο φίλος Καθηγητής της Έγκληματολογίας Ιωάννης Παπαζαχαρίου, ότι τά οινόπνευματώδη ποτά είναι σήμερα ήθικώς προσιτά (παράδοσις, έθιμα, κοινωνικές συνήθειες), είναι ακόμη και νομικώς προσιτά (ελεύθερη πώλησις), είναι, τέλος, και οικονομικώς προσιτά έν σχέσει προς τά άλλα «ναρκωτικά».

Γι’ αυτό και ο Π.Ο.Υ. αναγράφει τό αλκοόλ σάν τό «ναρκωτικό» με τά μεγαλύτερα και δεινότερα έπακόλουθα και τό άποκαλεί «ή μειζων δρόγη», που οδηγεί σε ολοκληρωτική αποθλάκωση. “Ας μη λησμονούμε, επίσης, τά στατιστικά συμπεράσματα και την πεποίθηση των έγκληματολόγων, ως και τό αξίωμά τους, κατά τό οποίο: «αλκοολισμός και έγκλημα συμβαδίζουν».

Τέλος, ή σύγχρονη πολύμορφη τοξικομανία; άποτελεί μία απ’ τίς μέγιστες της σημερινής κοινωνίας και τό πιο επικίνδυνο, άχαλίνωτο και ύπουλο πάθος, που οδηγεί σε ήθική και ψυχική κατάπτωση, σε σωματική εκφύλιση, σε καταρράκωση και κατάρρευση και σε τελική αυτοκαταστροφή, ιδίως της νεολαίας.

Η ύπουλη, αλλά σταθερή διάδοσις της τοξικομανίας, της εξαρτήσεως δηλαδή απ’ τά «ναρκωτικά», άποτελεί κατά τόν Καθηγητή του Πανεπιστημίου των Παρισίων και Μέλος της Ιατρικής Ακαδημίας της Γαλλίας PIERRE DENIKER, είδεχθή και άποτρόπαια άπεικόνιση της κοινωνίας μας. Κατά συνέπεια, ή τοξικομανία είναι σήμερα κοινό γιά όλους μας πρόβλημα. Δέν πρέπει δέ νά λησμονούμε τό γεγονός ότι, αυτοί που χρησιμοποιούν σήμερα τό λεγόμενο «έλαφρό» ή «ήπιο» ναρκωτικό - τό χασίς, π.χ. - όπωσδήποτε μεταπηδούν, μετά από λίγο χρόνο, στη χρήση του «βαρύτερου», του «σκληρότερου» ναρκωτικού, δηλαδή της ήρωίνης, της κοκαΐνης, του L.S.D., κι’ έτσι έπιταχύνουν την κατάρα της τοξικομανίας στον τόπο τους και έπισπεύδουν την αυτοκαταστροφή τους. Αυτό φαίνεται και από «ρεμπέτικα» τραγούδια: «Απ’ τίς ρουφηξιές που τράβαγα (είσπνοή καπνού χασίς)

άρχισα και θελόνη (ένέσεις ήρωίνης) και τό κορμί μου άρχισε σιγά σιγά νά λιώνει». «Έκεί που πιάς, μη ξαναπας, τό κεφάλι σου θά φάς» κ.ά.

“Ας έχουμε επίσης υπόψει ότι, σχεδόν όλες οι έπί των «ναρκωτικών» διεθνείς μελέτες και στατιστικές, αντιμετώπιζουν τό θέμα σε συνάρτηση προς τίς έπί της νεολαίας κυρίως έπιπτώσεις της τοξικομανίας.

Ατυχώς, οι νέοι μας, αντιμετώπιζουν τόν κίνδυνο των ναρκωτικών συνηθέστατα άπληροφόρητοι ή κακοπληροφορημένοι και τελικά παραδίδονται στην αυτοκαταστροφή σχεδόν άβοήθητοι ή άντιεμπιστημονικά νοσηλευμένοι.

Πάντως, φαίνεται ότι, της τοξικομανίας προηγείται σήμερα ένα στάδιο εξαρτήσεως των έπιδόξων τοξικομανών νέων από τά ύποκατάστατα των ιδανικών και των βασικών αρχών της έλληνοχριστιανικής άγωγής, φαίνεται ότι σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν ή άθεία, ή άπιστία, ή εύδαιμονοθηρία, ο άμοραλισμός, ή άμφισβήτησις των αξιών, ή άπουσία ιδανικών, ή χαλάρωσις του οικογενειακού θεσμού, τό κλίμα της ήθικης καχεξίας, ή μη άνάθεσις στους νέους ύπεύθυνης και σοβαρής κοινωνικής δραστηριότητος, ή έλλειψις ειδικών κέντρων ύποδοχής και θεραπείας των τοξικομανών, ως και ύπευθύνων φορέων έπιστημονικής πληροφόρησεως, ή πορνομανία, ο «πανσεξουαλισμός», τά οινόπνευματώδη ποτά κ.ά.

Ελάχιστοι, πάντως, των τοξικομανών νέων μας γίνονται έγκληματίες. “Ολοι, όμως, είναι ψυχοσωματικά άσθενείς, πολλές φορές μάλιστα, βαρύτατα άσθενείς.

Γιά ποιούς, όμως, λόγους καταφεύγουν οι νέοι μας στα οινόπνευματώδη ποτά, στα «ναρκωτικά» και στίς άλλες «θεμιτές εξαρτήσεις», όπως είναι π.χ. ή πολυφαρμακία, ή κατάχρησις καφέ και καπνίσματος;

Γιά νά καταντήσει, λοιπόν, ένας νέος αλκοολικός ή τοξικομανής, πρέπει:

— Νά έχει, ιδιοσυστασιακώς, δηλαδή έγγενώς, αύξημένη νοσηρή ψυχοπνευματική προδιάθεση.

— Νά έμφανίσει, νά άποκτήσει, στη συνέχεια, έπικτήτη έπιρρέπεια στα οινόπνευματώδη ποτά και στα «ναρκωτικά», πάντα όμως, με την ουσιαστική επενέργεια:

— Παραγόντων, που άφορούν στο οικογενειακό περιβάλλον.

— Παραγόντων, που άφορούν στο κοινωνικό περιβάλλον.

— Παραγόντων, που άφορούν στο οικονομικό περιβάλλον.

— Παραγόντων, που άφορούν στην αναζήτηση του «άείποτε νέου», του «κάτι άλλου και καινούργιου», όπως θά λέγαμε σήμερα.

— Παραγόντων, που άφορούν τό ιδιοσυστασιακό και ψυχοπνευματικό, τό ήθικό και τό μορφωτικό ύπόστρωμα του νέου και, τέλος.

— Παραγόντων που άφορούν τό Σχολείο, την Εκκλησία και την ίδια την Πολιτεία.

Πάντως, κατά τή γνώμη μου, πιστεύω ότι: 1ο) Νέος, άπόλυτα ίσορροπημένος πνευματικά και ψυχοσωματικά ύγιής, που έπιδίδεται και σε άθληση στίβου, πολύ δύσκολα κάνει χρήση και δέν έχει λόγους νά καταφύγει στα οινόπνευματώδη και στα «ναρκωτικά».

(Συνεχίζεται)

(Από τη σελίδα 12)

Προφήτης Δανιήλ και Χριστούγεννα

προσδιορίζει τό χρόνο της ελεύσεως του Μεσσία. Βρίσκεται στο 9ο κεφάλαιο του βιβλίου του και προσδιορίζει τό χρόνο σε 70 έβδομάδες, που κατά τούς έρμηνευτές είναι 70 έπταετίες, δηλαδή, 490 χρόνια. Και πραγματικά, από την έποχή, που αρχίζει ή μέτρηση των έτών, μέχρι τά χρόνια του Χριστού, έχουμε χρονικό διάστημα 490 χρόνων.

Η δεύτερη προφητεία είναι εκείνη, που παρουσιάζει τή δύναμη και τό ακατάλυτο της βασιλείας του Μεσσία. Αυτό που έμεις σήμερα τό λέμε στο Σύμβολο της Πίστεως και τό βεβαιώνει ή Ιστορία, ο Δανιήλ τό είδε με την προφητική του διάπτρα. Πότε και πώς;

Αίχμάλωτος ο Δανιήλ και οι τρεις Παίδες στη Βαβυλώνα. Είχαν τή φήμη σοφών. Κάποτε ο Ναβουχοδονόσορ κάλεσε όλους τούς «επαοιδούς και τούς μάγους και τούς φαρμάκους Χαλδαιών», όλους τούς θεωρούμενους σοφούς, όλους τούς μάντις και τούς άστρολόγους, και τούς είπε:

— Θέλω νά μου πείτε και νά μου εξηγήσετε τό όνειρο, που είδα άπόψε και με τάραξε τόσο πολύ.

— Νά σου τό εξηγήσουμε. “Αλλά νά σου πούμε τί είδες, δέν μπορούμε. Πές σύ τό ένύπνιο, κι έμεις θά τό εξηγήσουμε.

“Αγρίεψε ο βασιλιάς:

— “Οχι! Δέν θυμάμαι τί είδα. Μά είστε σεΐς ύποχρεωμένοι νά θρείτε τί είδα και νά μου εξηγήσετε. Και γρήγορα. “Αν δέν μου πείτε τό ένύπνιο και τή «σύγκρισή» του, την εξήγησή του, θάνατος σάς περιμένει. «Είς άπώλειαν έσεσθε, και οι οικoi ύμών διαρπαγήσονται».

— Μά βασιλιά, τόλμησαν νά του πούν, τρέμοντας απ’ τό φόβο. Δέν ύπάρχει άνθρωπος στη γή, που νά μπορεί νά ικανοποιήσει την άπαίτησή σου. Μία άπαίτηση, που δέν τόλμησε άλλος βασιλιάς ή άρχοντας νά προβάλλει. Αυτό που ζητάς μόνο Θεοί μπορούν νά στο άποκαλύψουν. Μά ή κατοικία των Θεών είναι μακριά από μάς.

“Οργίσθηκε ο Ναβουχοδονόσορ και διέταξε την εξόντωση των σοφών. “Υπεύθυνος γιά τή σφαγή ο άρ-

χιμάγειράς του, ο “Αριώχ. Βλέπετε, ο μάγειρας έχει πιο πολλή αξία απ’ τούς σοφούς! Ποιός θά λυπηθεί τούς σοφούς, που άρχισαν νά σφάζονται; Ο άνθρωπος του Θεού, ο Δανιήλ. Σπεύδει ο Δανιήλ, βρίσκει τόν “Αριώχ και ζητά άκρόαση απ’ τό βασιλιά. Παρουσιάζεται στο Ναβουχοδονόσορα και ζητά μικρή προθεσμία. Θά ικανοποιούσε την άπαίτησή του, άρκεί νά σταματούσε ή σφαγή ανθρώπων. Η παράτασή δόθηκε. Ο Δανιήλ με τούς τρεις φίλους του προσεύχονται. Κι ή άποκάλυψη του Θεού ήρθε. Εύλόγησε, δοξολόγησε τό Θεό ο Δανιήλ και πήγε στο Ναβουχοδονόσορα.

— Βασιλιά, αυτό που ζητάς, άνθρώπινα δέν είναι άδυνατό νά γίνει. “Υπάρχει όμως Θεός, ο άληθινός Θεός, ο έν ούρανοΐς. Αυτός άποκαλύπτει μυστήρια. Αυτός άπεκάλυψε και σε σένα μεγάλη άληθεια. Μά δέν θυμάσαι τό ένύπνιο που είδες. “Ακουσε λοιπόν, τί είδες.

Είδες ένα άγαλμα τεραστίων διαστάσεων. Πελώριο μπροστά σου, προκαλούσε τόν τρόμο... “Ετσι δέν είναι;

“Αστραψαν τά μάτια του βασιλιά. — Ναι, ναι, αυτό είδα. Γιά προχώρα...

— Και τό πελώριο άγαλμα είχε κεφάλι χρυσό, χέρια και στήθος άργυρένια, από άσμη, κοιλιά και μηρούς από χαλκίτη, τά γόνατα ήσαν από σίδερο, και τά πόδια ήσαν από σίδερο και πηλό. Αυτό ήσαν τό άγαλμα που είδες. Και ήταν τό άγαλμα που είδες, άπαξ αφνικά από κάποιο βουνό άπάτητο, που ήταν άπέναντί του, ξεπηδήσε μόνο του, χωρίς ανθρώπιν κόλληση μόνο του, χωρίς άνθρώπινο χέρι, κάποιο λιθαράκι, και έκσφενδονίσθηκε πάνω στο άγαλμα. σφενδονίσθηκε πηλός κι ο σίδερος κι ο κι άμέσως ο πηλός κι ο σίδερος κι ο χαλκός κι ο άργυρός κι ο χρυσός κονιορτοποιήθηκαν. Τό άγαλμα σωριάστηκε κάτω. “Εγένετο ώσαι κονιορτός από άλυνος θερινής, κονιορτός από άλυνος θερινής (Δαν. 2,35). “Όπως ή σκόνη έγινε θερινό άλώνισμα, έτσι σκόνη έγινε όλο τό άγαλμα και εξαφανίσθηκε. Μήτε ο τόπος που στεκόταν δέν διακινόνταν.

“Ακουγε ο Ναβουχοδονόσορ. Μά

σάν κάτι ακόμη νά περίμενε.

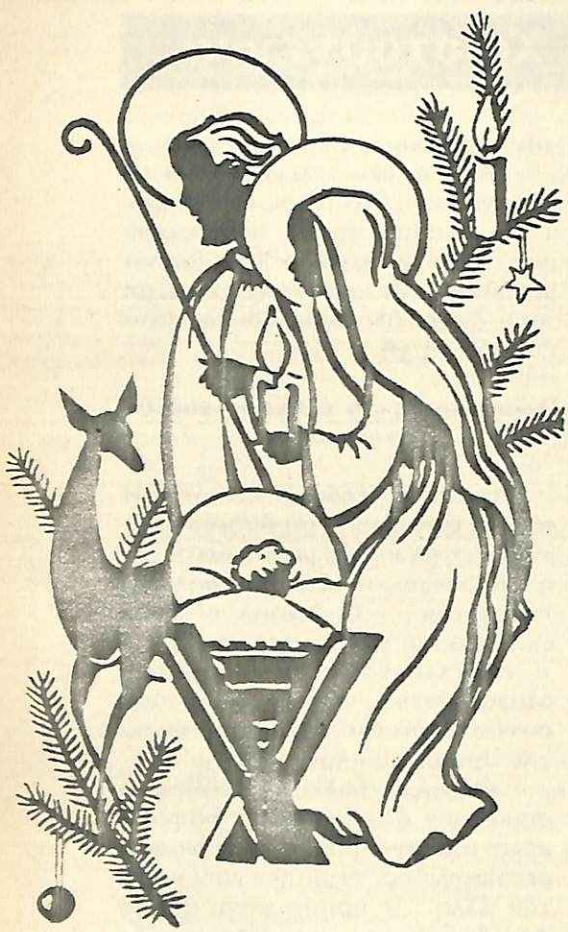
— Βασιλιά, δέν τελείωσε έδώ τό ένύπνιο σου. Στο τέλος, σάν χάθηκε τό άγαλμα, έμεινε τό λιθαράκι μόνο. “Οχι όμως μικρό. Τό είδες νά μεγαλώνει, νά γιγαντώνεται, μέχρι που έγινε όλάκερο βουνό, που κάλυψε τή γή.

Η «σύγκριση», ή εξήγηση του ένύπνιου.

Σταμάτησε έδώ, ο Δανιήλ. Η πρώτη άπαίτηση του βασιλιά είχε ικανοποιηθεί. “Απέμενε ή δεύτερη, ή «σύγκριση», ή εξήγηση, δηλαδή, του όνειρου. Ο Δανιήλ είχε τό φωτισμό και τό χάρισμα νά εξηγή τέτοια έκτακτα όνειρα, που είχαν άποκαλυπτικό σκοπό και έντάσσονταν μέσα στο σχέδιο του Θεού γιά τή σωτηρία του κόσμου.

— Θέλεις, βασιλιά, νά μάθεις τί σημαίνουν όλα αυτά; Τά διάφορα μέρη του άγάλματος είναι διάφορες βασιλείες. Η μία θά διαδέχεται την άλλη. Η πρώτη είναι ή δική σου βασιλεία, χρυσή. Είσαι κύριος όλου του γύρω κόσμου. Μετά από σένα θά έρθει άλλη, επίσης σπουδαία, ή άργυρή βασιλεία, μά κάπως κατώτερη απ’ τή δική σου. Κι ύστερα άλλη, χάλκινη. Κι ύστερα ή σιδηρά αυτοκρατορία, σκληρή, με σιδηρά πειθαρχία. Κι έπειτα άλλη, πιο εύθραστη. Κι ύστερα; “Ωστε-ρα! “Αναστήσει ο Θεός του ούρανού βασιλείαν, ήτις εις τούς αιώνας ού διαφθαρήσεται, και ή βασιλεία αυτού λαφ’ έτέρω ούχ ύπολειφθήσεται. Λεπτυνεί και λικμήσει πάσας τάς βασιλείας, και αυτή αναστήσεται εις τούς αιώνας (Δαν. 2,44).

Θαυμαστή φάνηκε ή εξήγηση στο Ναβουχοδονόσορα, που γιά τούτο τίμησε τό Δανιήλ με πολλές τιμές. Θαυμαστή πιο πολύ φαίνεται σε μάς, που βλέπουμε απ’ την Ιστορία την εκπλήρωση αυτής της προφητείας. “Υστερα απ’ τή βασιλεία του Ναβουχοδονόσορα ήρθε ή Μηδοπερσική βασιλεία. Μετά απ’ αυτήν ήρθε τό κράτος του Μεγάλου “Αλεξάνδρου. “Υστερα τό κράτος των διαδόχων του και τέλος ή Ρωμαϊκή βασιλεία. Στα

χρόνια της Ρωμαϊκής εξουσίας, επί Τιθερίου Καίσαρα, εμφανίστηκε ό μυστηριώδης λίθος.

Ο Ίησους Χριστός λίθος

Ποιός ό λίθος; Ο Ίησους Χριστός. Αύτός είναι τό λιθάρι μέσ' στό δρόμο τής ζωής. Για άλλους τό λιθάρι αυτό είναι «λίθος προσκόμματος και πέτρα σκανδάλου», και για άλλους είναι ό «άκρογωνιαίος λίθος», τό άγκωνάρι, πού θεμελιώνεται και στηρίζεται όλόκληρο τό οικοδόμημα τής ζωής. Μή σās φαίνεται παράξενος ό χωρισμός τών ανθρώπων σέ δύο: σ' εκείνους, πού δέχονται τό Χριστό σάν προσωπικό τους Σωτήρα και Βασιλιά, και σ' εκείνους, πού τόν άρνούνται και τόν πολεμούν. Είναι φυσικός αυτός ό χωρισμός. Κι άλλιμονο άν δέν υπάρχει! Ο ήλιος είναι για όλους. Μά όσοι έχουν θλαμμένα τά μάτια, δέν τόν άντέχουν, ένώ όσοι έχουν τά μάτια ύγιή, τόν άπολαμβάνουν.

Ο χωρισμός είναι προφητευμένος: «Ούτος κείται εις πτωσιν και άνάστασιν πολλών» (Λουκ. 2,34).

Άλλοι θά σκοντάφτουν πάνω του και θά τσακίζονται. Κι άλλοι θά στηρίζονται πάνω του και θ' ανασταίνονται.

Ο Χριστός λοιπόν είναι τό λιθάρι. Θέλησαν νά τόν παραμερίσουν άπ' τό δρόμο τής Ιστορίας. Θέλησαν νά τόν μεριάσουν, γιατί στεκόταν έμπόδιο στη δική τους πορεία πορεία έκμεταλλεύσεως πορεία παραπλανήσεως. Άλλά δέν τά κατάφεραν. «Λίθον όν άπεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος έγενήθη εις κεφαλήν γωνίας» (Ματθ. 21,42). Αύτός, ό Χριστός, είναι τό άγκωνάρι του νέου κόσμου, τής νέας κτίσεως, τής νέας οικοδομής, τής Εκκλησίας.

«Άνευ χειρός» - Έκ Παρθένου

Αξίζει νά προσέξουμε δύο λεπτομέρειες στό λιθαράκι του Δανιήλ. «Ετμήθη λίθος έξ όρους άνευ χειρών και επάταξε τήν εικόνα». Η μία λεπτομέρεια: «Άνευ χειρών». Προήλθε από άπάτητο βουνό τό λιθάρι, χωρίς τή μεσολάβηση ανθρώπινου χειριού. Προήλθε ό Ίησους Χριστός άπ' τήν Παρθένο, χωρίς τή μεσολάβηση ανθρώπου, «άνευ σποράς». Και ό τι ό τρόπος άποσπάσεως του λίθου προεικονίζει τήν έκ Παρθένου γέννηση του σαρκωθέντος Λόγου φαίνεται και άπ' τό Δοξαστικό τών άποστόλων: «Δανιήλ άνήρ επιθυμιών, λίθον άνευ χειρός τιμηθέντα, θεωρήσας Σε, Κύριε, βρέφος άνευ σποράς τεχθήναι προσηγόρευσε, Σε τόν έκ Παρθένου σαρκωθέντα Λόγον».

Η δεύτερη λεπτομέρεια: «Και ό λίθος ό πατάξας τήν εικόνα έγενήθη όρος μέγα και επλήρωσε πάσαν τήν γήν». Μικρό λιθαράκι, μικρό βρέφος ό Ίησους. Αδύνατο στά μάτια τών ανθρώπων. Περιορισμένος σέ μία φάτνη. Κι όμως μεγάλωσε. Η μάλλον έδειξε τή μεγαλοσύνη του και τή δύναμή του. Κατέκτησε όλόκληρο τόν κόσμο. Τό κήρυγμά του διαδόθηκε παντού. Τό Εύαγγέλιό του ακούσθηκε στά πέρατα του κόσμου. Η Εκκλησία του άπλώθηκε. Έγινε παγκόσμιος και αιώνιος. Όλοι οι τρανοί τής γής μπαίνουν κάποτε στά άρχεία τής Ιστορίας. Κι όσοι σήμερα είναι τρανοί κι αυτοί τό ίδιο τέλος θά έχουν, τό τέλος τής λήθης. Ένας μόνο παραμένει δύο χιλιάδες χρόνια στό προσκήνιο του

παγκοσμίου ενδιαφέροντος, ό Ίησους Χριστός.

Ίσχυρός Θεός

Γιατί; Διότι είναι ό Ίσχυρός Θεός. Ο προφήτης Ήσαϊας, άνάμεσα στις προφητείες, πού μέ καταπληκτική ενάργεια ζωγράφισε τό πρόσωπο του Μεσσία, είναι κι εκείνη, πού τήν ακούμε τίς παραμονές τών Χριστουγέννων στις Ώρες και τόν Έσπερινό: «Παιδίον έγγενήθη ήμιν, υίός και έδόθη ήμιν, ού ή άρχή έγγενήθη επί του ώμου αυτού, και καλείται τό όνομα αυτού μεγάλης βουλής άγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός ισχυρός, έξουσιαστής, άρχων ειρήνης, πατήρ του μέλλοντος αιώνας» (Ήσ. 9,6).

Παράδοση προφητεία. Απίστευτη, άν δέν αναφερόταν στό Θεό, πού έγινε άνθρωπος. Απίστευτη, άν ό Θεός δέν ήταν Θεός. Ένώ μιλάει για γεγονός του μέλλοντος, χρησιμοποιεί χρόνο του παρελθόντος, άόριστο: «έγεννήθη». Βλέπει τήν ενανθρώπηση του Θεού, τή γέννηση του Θεανθρώπου, σάν γεγονός. Ένώ μιλάει για παιδί, πού στή φύση του κάθε παιδί είναι άνίσχυρο, τό όνομάζει «ίσχυρό». Ένώ μιλάει για παιδί, στό τέλος τό παρουσιάζει για «πατέρα»: «πατήρ του μέλλοντος αιώνας». Ο Χριστός, ό σαρκωμένος Λόγος, είναι ό παντοδύναμος Θεός. Είναι ό Πατέρας όλου του κόσμου. Είναι Έκείνος, πού του άνήκει τό μέλλον.

Θεός ισχυρός! Τό απέδειξαν οι άλλοι. Τό απέδειξε κι ό ίδιος. Οι άλλοι μέ τήν πολεμική τους. Από βρέφος τόν πολέμησαν. Χιλιάδες μαχαίρια άκονίσθηκαν, για νά σφάξουν ένα βρέφος. Κι όμως τό βρέφος τούς ξεφυγε. Αιώνες όλόκληρους όλες οι δυνάμεις του κόσμου συμάχησαν, όλα τά έτερόκλητα στοιχεία συγκεντρώθηκαν και πολέμησαν τόν Ίησού και τήν Εκκλησία του.

Τό αποτέλεσμα; Τό λέγει επιγραμματικά ό λόγος του αγγέλου: «Τεθνήκασιν οι ζητούντες τήν ψυχήν του παιδίου» (Ματθ. 2,20). Μήν άνησυχείτε! Όσοι πολεμούν τόν Ίησού και τήν Εκκλησία του θά σθήσουν. Τά βέλη τους είναι βέλη νηπίων, χωρίς καμιά δύναμη. Όσοι τά έβαλαν μέ τόν Χριστό, τσακίσθηκαν. «Σκληρόν προς κέντρα καλτίζειν» (Πράξ. 9,5).

Η θυσία του κάστορα

(Από τή 2η σελίδα)

έρχεται θά ξεμυτίσουν. Άλλά... έλα τώρα μαζί μου. Έχω νά σου δείξω κάτι καινούργιο έλα!

Χώθηκαν μέσα στό δάσος. Σ' ένα μικρό ξεφωτο βοσκοῦσαν όκτώ μικροί άγριέλαφοι.

Είναι τά δικά μου, Γκρόγκ, είπε χαμογελώντας και πλησίασε στό κοπάδι.

Ανάμεσα από μερικούς θάμνους ξετρύπωσαν οι τέσσερις σύζυγοί του, κι ένώ τόν κοιτάγαν γλυκά, γυάλιζαν τό τρίχωμα τών μικρών, πού είχαν πλησιάσει.

Ο Γκρόγκ έμεινε νά κοιτάζει ικανοποιημένος, κι έπειτα ξανακατέθηκε στό ποτάμι και βούτηξε.

Η ζωή έσφυζε σέ κάθε ύπαρξη. Μέσα στό δάσος ακουγόταν τό κελάιδισμα τών πουλιών και ό θόρυβος από χιλιάδες μικρές ύάρξεις πού τό κατοικούσαν.

Ο Γκρόγκ ήταν εύτυχισμένος, άκόμα κι άν τό ποτάμι τόν έβαζε σέ σκέψη. Όσοσο δέν είχε κάμει άκόμα ούτε μία πλημμύρα και έτρεχε άτάραχο και γαλήνιο.

«Θά περάσει» έλεγε μέσα του «θά περάσει».

Μιά μέρα ό Έλ - είχε περάσει πολὺς καιρός άπ' τήν τελευταία επίσκεψη - ξαναγύρισε.

Γκρόγκ, είπε, συμβαίνουν πράματα παράξενα. Ο Βέλ, τό άλογο, έγκατέλειψε τούς βοσκότοπους του Νοτιά. Άκόμα και ό Χούγκ, ό λύκος, μέ τήν άγέλη του τραβά για τό ποτάμι. Όλοι φεύγουν. Είδα τόν Λούγκ, τό σκίυρο, και μου είπε πως μακριά από δώ, κοντά στ' άλλο ποτάμι, ή Ταρλάι καταβροχθίζει τά πάντα.

Η Ταρλάι; Και ποιά είναι ή Ταρλάι; ρώτησε ό κάστορας

Δέν ξέρεις; ρώτησε μέ τή σειρά του ό Έλ ή Ταρλάι είναι ένα μικρό πράγμα πού μπορεί νά γίνει μεγάλο. Δέ μεγαλώνει ποτέ. Μά σάν μεγαλώσει, μπορεί νά τά φάει όλα: τά δέντρα, τά χόρτα, τούς θλαστούς, όλα!

Δέ βαριέσαι! Πάντα κάτι θά βρίσκουμε νά μασάμε.

Οχι, Γκρόγκ. Η Ταρλάι καταβροχθίζει τά πάντα: τά πουλιά, τόν Χούγκ, τόν Λέβ, τόν Λίφ, άκόμα και τόν Όολ, τό φίδι, και τήν Σίς, τήν όχεντρα. Σκοτώνει άκόμα και τόν Έλ και τόν Γκρόγκ.

Γιατί νά μās σκοτώσει; Τι τής κάναμε; Εμείς δέν είμαστε ούτε ή Πέλ, ή λεύκα, ούτε ή Τούλ, ή ιτιά.

Η Ταρλάι τά τρώει όλα, όπως ό Κιλ, τό τσακάλι. Αν και τό τσακάλι χορταίνει καμιά φορά, ή Ταρλάι όμως ποτέ.

Και ποιός μπορεί νά σκοτώσει τήν Ταρλάι;

Η Έλκα, τό νερό.

Τότε εμείς δέν έπρεπε νά φοβόμαστε τήν Ταρλάι, γιατί είμαστε φίλοι μέ τήν Έλκα, κι αυτή θά μās υπερασπίσει.

Γκρόγκ, ή Έλκα δέν κατέθηκε άκόμα από τότε πού άρχισε ή καινούρια εποχή!

Τό ξέρω.

Κι έτσι τό ποτάμι δέν φούσκωσε άκόμα.

Τό είδα, Έλ.

Τώρα στό δάσος υπάρχει πολλή στέγνια, και ή στέγνια είναι φίλος μέ τήν Ταρλάι. Θά μās έρθει ως εδώ.

Τό ποτάμι θά τήν σταματήσει.

Ναι. Μά εσύ δέν θά χεις τίποτε νά φάς. Η Πέλ ή λεύκα, ή Τούλ, ή ιτιά και ή Γκίλ ή κλήθρα και όλα τά φυτά θά πεθάνουν.

Μά πού είναι λοιπόν ή Ταρλάι; και γιατί δέν τής επιτίθεστε;

Η Ταρλάι είναι κόκκινη. Λάμπει, φεγγοβολεί, μά άν πλησιάσεις σέ καίει. Όλοι φεύγουν. Κοίταξε πάνω στα δέντρα: κάθε κλαδί είναι φορτωμένο μέ πουλιά. Κοίτα! Νά ό Λούγκ, ό σκίυρος. Και ή Φράεζ. Όλοι πλησιάζουν στό ποτάμι.

Φαίνόταν ότι θά συνέβαινε κάτι τό καινούριο.

Ακουγόταν από μακριά σάν ένας άμυδρός και συγκεχυμένος ψίθυρος κι έπειτα πίο καθαρά ό θόρυβος από πολλά ζωα πού τρέπονταν σέ φυγή.

Κατά τό βράδυ έφτασε στην όχθη ό Βέλ, τό άλογο, λαχανιασμένο άπ' τήν τρεχάλα. Στάθηκε για μία στιγμή άκίνητο, ένώ άπ' τό στόμα του κρεμόταν κι έπεφτε μία λεπτή κλωστή άφροῦ. Έπειτα πλησίασε στό ποτάμι για νά πιεί.

Τή στιγμή εκείνη άπ' τήν άπέναντι όχθη τόν φώναξε ό άγριέλαφος.

Τί συμβαίνει, Βέλ;

Η Ταρλάι έρχεται! άπάντησε άφού συνήλθε άπ' τό ξάφνιασμα πού του' φερε τό άπρόοπτο κάλεσμα. Φύγε κι εσύ όσο είναι καιρός.

Πού είναι ή Ταρλάι;

Ανεβαίνει τόν καταρράκτη. Αῦριο ή και άπόψε θά ναι εδώ.

Τόν καταρράκτη; διέκοψε ό Γκρόγκ. Μά ή Έλκα δέν νικά τήν Ταρλάι;

Η Ταρλάι δέν πηγαίνει πάνω στην Έλκα, και τό νερό δέν πηγαίνει πάνω στην Ταρλάι, άπάντησε τό άλογο. Οι δύο τους συμφωνούν. Η Έλκα δέν έβρεξε πρωύτερα τά λειβάδια και τά δάση. Κάποιος έδωσε ζωή στην Ταρλάι, και τώρα αυτή καταστρέφει. Ο Χούγκ μέ τήν άγέλη του πέρασε δύο μέρες πριν από μένα. Ο Μούγκ, ό βούβαλος, θά περάσει σέ λίγο. Άκόμα κι ό Τσερβιχούγκ, ό άγριόγατος, φεύγει. Όλοι φεύγουν, μά ή Ταρλάι είναι γρήγορη. Είναι ό Λάφ, ό άγέρας πού τήν βοηθάει.

Γκρόγκ, είπε ό άγριέλαφος, εγώ θ' ακολουθήσω τόν Βέλ.

Διευθύνθηκαν προς τά βουνά. Ο Γκρόγκ σέφτηκε: άν ή Ταρλάι δέν πήγαινε πάνω στην Έλκα, αυτός θά γλίτωνε. Η άποικία όμως μπορούσε νά βρεθεί σέ κίνδυνο, και μ' αυτή τή σκέψη άρχισε νά κολυμπά, ακολουθώντας τό σιγανό ρέμα.

Τήν αυγή είδε για πρώτη φορά τήν Ταρλάι. Ένώ πλησίαζε, ένας πυκνός, μαῦρος καπνός χτύπησε τά ρουθούνια του και του' κάψε τά μάτια. Φαίνόταν σάν νά' θελε νά τόν πνίξει, ένώ μία ζέστη άνυπόφορη τόν ένοχλούσε.

Από μακριά ακουγόταν τά βογγητά τών δέντρων κι ένα συνεχές τρίξιμο.

Η Ταρλάι, πού καταβροχθίζει, μουρμούρισε.

Πολύ πριν άπ' τόν καταρράκτη άκουσε τό νερό πού τινάζοταν. Στάθηκε ν' άκούσει. Δύο, τρία, τέσσερα χτυπήματα.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Ο Πρόεδρος της Διεθνούς Ομοσπονδίας κ. Ντελαμάτα στο βήμα κατά τον έορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας του Ε.Ε.Σ. στην Αθήνα.

Ο Πρόεδρός μας κ. Λουρίδης προσφωνεί στο άκροατήριο Καστοριάς περιστοιχούμενος από τις νέες διπλωματούχες Έθελόντριες Αδελφές και την διδάσκουσά τους.